ԱՒԵՏԱՒԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ ՏԻՆԻՑԷ,

ՅԻՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱՐԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏՐՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՓԵՏՐՎԱՐ 5, 1910. Ն° 6

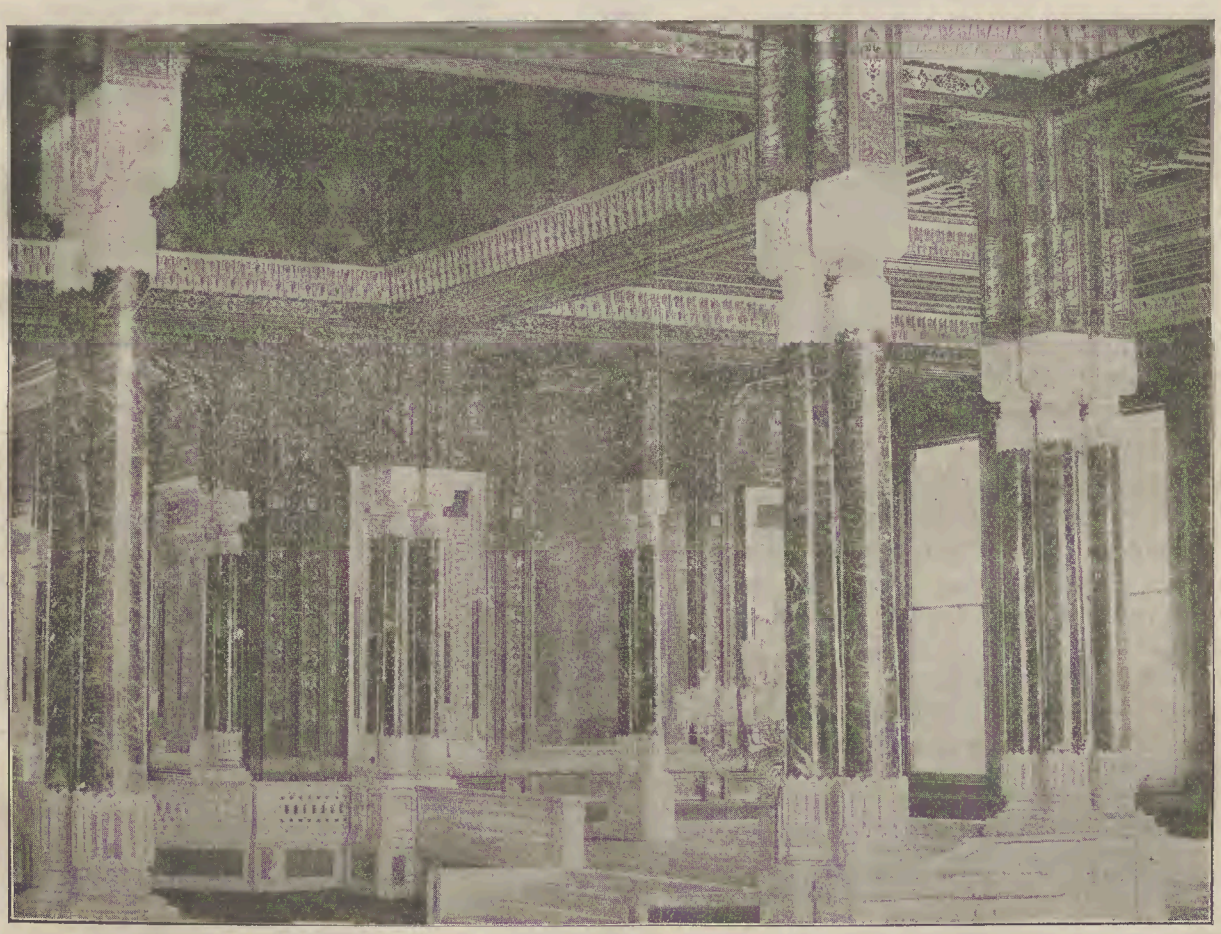

ՉՐԱՂԱՆ ՍԷՐԱՑՐՆԵՐՆ ՏԱԽԻԼԻ ՄԷՆԶԱՐԷԼԷՐԻՆՏԷՆ

اوه‌دار هفته‌لق غزته — درسعادتده بابل هاوسده — مدير مسئول ـ صموييل ق. هاروتيونيان

ԳԻՐՔ՝ԻՆ
Օձնելիք 40 Ղրչ.
Ուժերիգա իչուն 2 Տօլ.
Ինկիլիզբրա „ 8 Շիլին
Մէմ. սահբէ „ 10 Ֆրնգ.
Էլաչն Նուսխէսի 40 փր.
Ի՛լանը գըյմէթլէրի մի՛թէտիլ

ԱԻԵՏԱԲԵՐ
ԷՐՄԷՆԻՃԷ
ՀԱՅՔԱԼԸԳ ՂԱԶԷՏԱ
ԳԼԽ ԷՐՄ. ՀՈՒՐՈՒՅՍԱԳԸ ԻԼԷ ԹԻՒՐՔՃԷ
Միա՛ղլիճլեր Հ. Մ. Ալէն
Հ. Ս. Պարնըմ
Յ. Գ. Գրիգորեան
Մ. Մինասեան
Պայպըր Հասուս,
Տէր է Սա՛տեթ, Թիւրքիա

THE AVEDAPER
A WEEKLY PAPER
ARMENIAN, ARMENO-TURKISH.
EDITORS H. M. ALLEN
H. S BARNUM
H. K. KRIKORIAN
M, MINASSIAN
American Bible House
Cons/ple, Turkey

TERMS
An. Subscrip. . Ps. 40
U. S. A. $ 2
England Shils. 8
Other countries Frs. 10
Single Copy 40 Paras
Advertising rates on application

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ
1910
21 բեմլէբէ հավէ

Մուճաասալը $3\frac{1}{2}$ ղուրուշ, մուխթասարը 60 փարա տըր։ Հասըլաթը Շարգ էյթամխանէսինէ թախսիս օլունմըշ տըր։ Պու բուզնամէ 352 սահիֆէտէն 'իպարէթ օլուպ, հէր ճինսէն վէ սինֆտէն վէ սընճաան օլանլարա վէ հէր հալ ու քէյֆիյէթէ միւնասիպ վէ միւճիա սիր։ Բուզնամէյէ միւթէ'ալլըգ մա'լիւմաթտան մա'տա այրըճա գըմասլարը հավի սիր, վէ 1. 'Իլմ ի ախլագա, 2. Ֆամիլեալարա, 3. Սիւ՛ալնամէյէ, 4. Սըհհէթէ, 5. Գաաբնալարա տա՛իր մէս՛էլէլէրէ, 6. Հէքիմլիյէ, 7. Զրա՛աթա, 8. Թարիխ, 9. Ֆէննէ, 10. Սէնաեի՛է, 11. Ֆիթապէթէ, 12. Թէրճէմէ ի ահվալա, 13. Միւթէնէվվի՛աթա, 14. Լէթա՛իֆէ տա՛իր մա՛լիւմաթ պուլունտըղը կիպի, միւքեաֆաթը 6 մէս՛էլէլէր վէ ի'լանլար տախի մէվճուտ տըր։ Անճաղ պիղիմ նիզամը ապօնէլէրիմիզէ քեաֆի օլաճաղ մըգտարտա թապ' էսիլմիչ օլաղընտան, թիւրքենմէզէն միւչթէրիլէրին սաթըն ալմաղա միւսապա'աթ էյլէմլէրի թալէպ օլունուր։

Պիղէ կեօնդէրէլէն +էնապ. Լեցցի իշզոպել. (*Իսթ. Լինն*) նամ մա'րուֆ ճալիպ ի սիգգաթ բօման։ (428 սահիֆէ։) Միւ՛էլիֆի Միխիս Հէնրի Ուուտ, միւթէրճիմի Տօգ. Ա. Նագգաչեան։ Ֆիյ. 12 ղրչ.։ Թաչրաատան սըրիարըչ կէօնտէրէնլէր Տէրիսա'ատէթտէ միւթէրճիմէ միւրաճա'աթ էտէպիլիրլէր։ —«Թիճարէթտէ 'Իլմ ի Հիսապ Ուսուլի,» Արչակ Իւզիւմճեան։ 32 սահիֆէտէն 'իպարէթ օլուպ ֆիյ'ասը 100 փարա տըր։

ԹԻԻՃՃԱՐԻՑԷ — *Լիրա 100 ղրչ.-տան*

1910 Յնվ. 16/29

Պօղջայ օգդա	փրյ.	Շէ+էր գանթար	ղրչ.
Անատօլու սէրթ	54-55	Թրիէսթէ	112
» Բ.	52-53	Ռուս	–
Ոճ չուվալ	ղրչ.	Գահվէ 100 օգ.	6-$7\frac{1}{5}$ լր.
Գըրմա պիրինճի	95-99	Փէյնճ չուվալը	ղրչ.
Վարնա	95-97	Մըսըր	88-93
Մարսիլիա	90-99	Բանկօն	104
Սէյճ օգդա	փր.	Ճափօն	140-155
Անատօլու Ալա	–	Բիլզօն	գր. $48\frac{1}{2}$
« Ս.	–	Կաշ չիֆթ թէնէ.	ղ.
Թունա քիլէ	$16\frac{1}{4}$-$16\frac{1}{2}$	Ռուս, փիասմըզիչին	28
Ֆասուլիա 100	օգդա	Թէֆթիխ օգդա	ղրչ.
Սէլանիք	230-235	Էնգլարէ, եօզ.	$17\frac{1}{2}$-18
Թրապզօն	190-195	Եէոճ օգդա	ղրչ.
Նեհոուտ օգդա	փր.	Անատօ. դըրիմա	$7\frac{1}{4}$-$7\frac{1}{2}$
Պալըքէսիր	65	Փամֆ. Հալէպ օգ.	$8\frac{1}{4}$
Պիզա	77-78	Ատանա	8-$8\frac{1}{4}$
Սուրիա	65-66	Աֆիօն օգդա	ղրչ.
Սմռնա օգդա	փր	Զիլէ, Ամասիա	245-247
Մէրսին	$111\frac{1}{2}$-112.	Մալաթեա	230

Յունվ. 12/25, 1910,

ԱՐԲԱՖԻՑԷ. Էսհ միւպէտ. գվնըր.			Լ. օ.	103	1
Շ. Տէմիր եօլ. Թահվ.	»		Ֆրգ.	213	37
Ա. Գրէտի Ֆօնսիյէ Էժիպսիէն	»			324	
Բ. » »	»			265	50
Պանգ Նասիօնալ տը Կրէս	»			426	
Մէճիտիյէ	ղրչ.	108	7	Գրըժից ղրչ.	50
Մէթալիք	ղրչ.	101		Լիրա Ինկլիզ »	110 5
Կիւմիւչ ուճգ.	»	103	20	Կմշ. Մեճ. Ճսը »	60
Նափօլէօն		87	16	Գարպօն գա՛իմէ	8 60

ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,

'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՑԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՐՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՓԵՏՐՎԱՐ 5, 1910 Ն՝ 6

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՁԸՐԱՂԱՆ ԵԱՆԿԸՆԸ ՎԷ ԿԷՆՁ ԹԻԻՐՔԻԱ ԵԱԽՕՏ

3 ՄԻԼԻՕՆ ԼԻՐԱԼԸԳ ՊԻՐ ՏԷՐՍ

(Ց. Գ. Գ.)

ՁԸՐԱՂԱՆ սէրայը գաստէ՞ն մի հօգսա գազաէ՞ն մի հանաը, վէ հարիգին սալ միւսէպպիլէրի քի՞մլէը տիր. պու մէա՛էլէէր հիւքիւմէթ թարա-ֆընտան թահգիգ էտիլմէքտէ տիր։ Պագալըմ թահ-գիգաթ նէ նէթիճէ վէրէճէք տիր։ Լաքին պու րէսմի թահգիգաթ պիթմէզտէն հաթթա պաչլա-մազտան էվվէլ պիր չէյ մա'լիւմ իտի, եա'նի պու մէչհուր պինա ճէհալէթ վէ իհմալա գուրպան կիթ-տի։ Պու հարիգին սալ սէպէպի թէտպիրտէ հի-սապը նագըս եափմադ, վէ պու կիւնքի իչի եա-բընա պրագմադ նօգսանը տըր։ Միլլէթէ միլ-եօնլարճա լիրայա մալ օլմուչ օլուպ, իչինտէ զի-գըյմէթ ասար ը նէֆիսէ պուլունան պէօյիւք պիր սէրայ 'ումումա քիւչատ էտիլիպ պինլէրճէ քիչինին կիրիպ չըգմասընա միւսա'ատ էտիլտի, վէ միլ-լէթին մէպ'ուսան վէ ա'յանը օրայա իհթիմա' է-տիպ կիւնիւն էփէյի գըսմընը օրատա իմրար էթ-տիքլէրի միւնասէպէթլէ հայաթլարը պիր մա'նատա օնտա պուլունան խատէմէնլին եէտինէ թէյլիմ օ-լունտու, վէ իչթէ պու միւնասէպէթլէ պինանըն իտարէսի ֆէվգէլ'ատէ էհէմմիյէթ քէսպ էթմիչ օլ-տու։ Պիր միւսթէպիտա սուլթանըն օրասընը պիր զընտան մագամընտա իսթի'մալ էթտիյի միւտաէթճէ խուսուսի իհթիյաթ վէ իհթիմամա լիւզում եօգ իտի։ Գարաղօլար օնու մուհաֆազայա սա'յ էտէրլէր իտի, վէ ագալի օնուն պիրտէն հանըպ եէր իլէ եէքսան օլմագ թէյլիքէսի եօգ իտի, օլսա օլսա զէմանըն սէրթ էլլէրի անը ճիւզ՛ ճիւզ՛ եըգըպ խարապ է-տէր, վէ քիմսէ պու զայ'աթըն 'ազամէթինի թագ-տիր էտէմէզ իտի։ Լաքին մէչրուէթիյէթին ի'լա-նընտան սօնրա մէզքիւր պինա կէնճ թիւրքիա հիւքիւմէթի եէտինէ թէյլիմ օլունտու, վէ պու չէյ անը իտարէ էտէնլէրին մէա՛ուլիյէթինի ար-թըրտը։ Գալօրիֆէր, էլէքթրիգ, վէ սա՛իրէ իտ-խալը թէյլիքէ իհթիմալընը չօղալթտը։ Հալ չու-քի թէյլիքէ իհթիմալընըն արթմասը պինանըն ի-տարէսինէ մէա՛ուլ օլանլարընն մէա՛ուլիյէթ տույ-ղուլարընը, վէ իհթիմամ վէ իհթիյաթ հիսալէրինի օ նիսպէթտէ արթըրմատը տէյիւ կէօրիւնիւյօր։ Եէնի ուսուլտա օճաղլար գուրուլույօր, էլպէթ օնու գօյան ուսթատլար էյի գօրլար տէյիւ տիւ-չիւնիւլիւյօր, պինատա տէրգօս սույու վէ սու մախզէնլէրի պուլունմալը, պօրուլար գօնտու, ինչալլահ եարըն օ պիր կիւնտէ սու կէթիրիլիր։ Եանկըն թէյլիքէսի վար, վէ իթֆա'իյէ մ'ըրքէզ-լէրի իլէ պինայը իրթիպաթա գօյմալը, փէք ա'լա, հէլէ փարլամէնթօ կէլսին իհթիմա' էթ-սին տէ ինչալլահ պիր իքի հաֆթա սօնրա օ տա եավաչ եավաչ օլուր։ Պինայա նազարէթ էտէճէք ատէմլէր լազըմ։ Էհ։ Հէլէ չիմախլիք պիզիմ էս-քի խըտմէթճիլէրտէն Հասանը, Իպրահիմի, գօ-յալըմ տա, սօնրա տահա մուգթէտիր վէ կէնճ-լէրինի պուլուրսագ օնլարըն եէրինէ կէչիրիրիզ։ Վէլհասըլ հէր չէյ, «Հէլէ չիմախլիք» «եավաչ, եա-վաչ,» «ինչալլահ» իլէ իտարէ օլունմազլա իչթէ նէթիճէսի «մա'ազ Ա'լլահ, պէօյլէ» օլտու։ Պա-գընըզ մէա՛էլէ նէ՞ տիր։ Մէտէնիյէթ իլէ մէտէնի-յէթ նօգսանընընն, 'իլմի միւթալա'ա իլէ ճէհլին պիր պէօյիւք ֆարկը չունտա տըր քի, մէտէնիյէթ վէ 'իլմ պիր փլան եափար իքէն եախօտ պիր իշէ իպթիտաա էտէր իքէն իշլէրի տուրէնտիչանէ վէ հէր թարաֆլը թէֆթիչ էտէր, հէր իհթիմալա գար-

չը թէրթիպաթաս պուլունուր, վէ հէր չէյի հիսապ իլէ վէ վազիըննտա իֆրա էտէր։ Ճէհալէթ իսէ պուրնունըն ուճունտան էօթէյի կէօրմէզ իչլէմէյէ պալար վէ սօնրա տիւչինիւր, «Ալլահ քէրիմ տիր» տէյիպ իգպալա տաբմլար ալըր. վէ հաըննա թէրք էտէպիլէճէյի իչի պու կիւն եափա պիլիր իսէ պիլէ պու կիւն եափմայըպ կաբըննա աթար։ Պու մէսէլէյին նէթիճէսի 'աթալէթ լէ խարապէյէթ տիր։ Պու 'ալէմտէ մէտէնիյէթ վէ թէրազըյա խատըմ օլան ճիւմլէ գուվվէթլէր, միլլէթլէր, օրտուլար, թիճարէթ, հէր չէյ նիզամ ու ինթիզամ իլէ իտարէ օլունուրլար։ Իչթէ Զըրազանն եանկըննըն սըրրը տա պուրատա տըր։ Մէ՞մուլ էտէր իզ քի օ գատտ իլէ իֆրա էտիլմիչ պիր ճինայէթ տէյիլ տիր։ Հաթթա մա'ազ Ալլահ էօյլէ օլսա պիլէ, օ կիպի պիր պինա հաթթա ճանիլէրին տէ հիւճումինէ գարշը մուհաֆազա էտիլմէլի իտի։ Եանկըն, սըրդաթ, գատտ գազա հէր իհթիմալ նազար ը միւթալա'ատա ալընմալը, վէ պու իհթիմալաթա գարշը պէչէրի 'ադլ ու թէտարիքին էտէճէյի հէր պիր վասըթա պիլա իհմալ էլտէ էտիլմէլի, վէ պէօյլէ պիր խազինէ ի պինազիրի մուհաֆազա էթմէք մէս'ուլիյէթի պիր թագըմ ճէհմիսիզ վէ իհմալ խատէմէյէ տէյիլ, անճագ զէքի վէ էմին եէտլէրէ թէվտի' էտիլմէլի վէ օնտան սօնրա պինա 'ումումա աչըլմալը իտի։ Լաքին նէ իսէ, օլան օլտու, սօն փէչիմանլըգ ադչէ էթմէզ։ Պունտան տէրս ի'իպրէթ ալալըմ։

Վաթան ը 'ազիզիմիզ Զըրազանտան միլիոնլարճա դաթ զիյատէ դըչմէթլի վէ պինազըր պիր սէրայը նէճիս տիր։ Օնուն տաղլարը վէ վատիէրի, տէրեալարը վէ սահիլլէրի, վէ թէրքիպաթ ը թապի'իյէսի Ուսթատ ը իւահինին պէչէնիպ եափտըզը պիր պինա տըր։ Օնուն սէրվէթ մէնպա'լարը տիւքէնմէզ, օնուն տիլքիւչա մէնզարէլէրի վէ զիգըչմէթ անթիգա խազինէլէրի պի հատտ ու փայան տըր։ Օնուն սէքէնէսի էօյլէ գավմլարտան 'իպարէթ տիր քի հէր պիրինին թարիխի գահրամանլար վէ հիւքէմա զիւմրէլէրիյլէ տօլու տըր։ Իչթէ պու կիւն Թիւրքիա հիւքիւմէթինին նէտ ի իտարէսինէ պու միսիլլիւ պիր վաթան թէվտի' էտիլմիչ տիր։ Պիր վագթ իտարէ ի խաթիպատտա օրասը պիր հապսխանէ, պիր էսիրլէր զընտանը իտի։ Զօղլար պիլմէյօր իտի իսէ տէ, գավա'իտ ի թապի'իյէ նէթիճէսինտէ հէր կիւն պիր ա'զասը էօյմէքտէ իտի, լաքին չիմտի օ 'ումումա քիւչատ էտիլմիչ տիր։ Հէր քէս օրա կիրիպ չըգա պիլիր։ Պիւթիւն մէմլէքէթ էհալիսի պիր գարտաչըգ թէչքիլ էթմիչ, վէ օրասը օնլարըն միւշթէրիք խանէսի օլմուչ տըր։ Լաքին իչթէ պու հալ ու քէյֆիյէթ տէ օնուն իտարէսինի միւչքիլէչտիրմիչ վէ րէսի քհարտա պուլունանլարըն մէս'ուլիյէթինի արթտըրմըչ տըր։ Իմտի պու եէնի հիւքիւմէթ պու խանէյի նա՞սըլ իտարէ էտէճէք տիր։ «Հէյլէ չիմտիլիք,» «եավաչ եավաչ,» «ինչալլահ» իլէ՞ մի. եօգսա ֆէննի թէտպիգաթ, 'իլմի ինթիզամ, միւքէմմէլ թէտապիր, վէ մա'գուլ իհթիմամ վէ իհթիյաթլէ մի իտարէ էտէճէք տիր։ Մէտէնիյէթ վէ թէրազընըն չարթ ը էհէմմիյօլան պահիրէթ վէ տագիգի՞քլէ մի, եօգսա ճէհալէթին սըֆէթ ի մախսուսէսի օլան 'աթալէթ, իմալ վէ միւսամէհէ իլէ մի իտարէ էտէճէք տիր։ Իչէրի էճնէպիլէր եէտինէ թէսլիմ էտիպ պիզ գայսըզ տուրմագ, «Պիզ եափար իզ» տէյիւ թէ'զզիւմ էտիպ պիլմէտիյիմիզի էօյրէնմէքտէն իհթինա'էմմէք, «գարտաչլարըզ» տէրքէն խաթըր կէօնիլ կիւթմէք, վէ պիրիպիրլէրի 'ալէյհինտէ 'ատավէթ պէսլէմէք տէրուն ի մէմլէքէթտէ իֆրասը լապէթ օլան իսլահաթը ունուտտուպ, սըրֆ ումուր ը խարիճիյէ իլէ ուղրաչմագ, վէհասըլ 'իլմ ու մէտէնիյէթին թալէպ էթտիյի իհթիյաթ վէ ֆիրասէթի ունուտտուպ, իհմալ վէ 'աթալէթէ միւսամէհէ վէ գայսըզլըղա մէյտան վէրմէք, պիզի (մա'ազ Ալլահ) էօյլէ պիր միւտիւչ նէթիճէյէ գուլաղուզլար քի 'ազիզ վաթան Զըրազանը կէօզ աչըպ եուսմաղա գալմազ սիմ սիյահ պիր վիրանէյէ թէհավվիլ էտէր։

Իչթէ իւչ տէօրթ միլիօն լիրայա էօյրէնտիյիմիզ պիր տէրս ի. կիրան պէհա։ Ալլահ վէրէ իտի տէ պու տէրսի էյի էօյրէնմիչ օլա իտիք։ Ո զէման Զըրազան եանկըննը վաթանըմըզ իչիւն պիր 'ումգուպէթ տէյիլ պէլքի պիր պէրէքէթ ի 'ազիմէ օլմուչ օլուր իտի։

ՈՒՖՈՒԳ

(Հ. Մ. Ալէն)

Ա ԼՄԱՆ ՕՐՏՈՒՍԸ.— Թայըզըն 'ասքէրի մուխապիր ի ախիրէն նէչր էթտիյի պիր պէնտտէ Ալման օրտուսունա, վէ Ալմանիանըն մէճմու' գուվվէթ հարպիյէսինէ տա'իր թէնվիր ի էֆքեարա պա'իս օլաճագ պիր սուրէթտէ իտարէ ի գալէմ էտիյօր։ 1910 սէնէսի Մարտընտա խիթամ պուլան սէնէվի մալիյէյէ մախսուս Ալմանիա պիւտճէսի եա'նի 142,500,000 Ինկ. լիրասընըն թագրիպէն 50 միլիօն լիրասը օրտու իչիւն գուլլանըլմըչ տըր։ Ալմանիանըն ումուր ը մալիյէսինճէ օղրատըղը միւչքիլթ վէ անըն պօրճունըն արթմասը՝ միլլի սէրվէթ մէնպա'լարընըն նօգսանընա տէյիլ, անճագ օլ սէրվէթ մէնպա'լարընտան խաթիֆատէ իչիւն միւնասիպ ու-

սուլըն ֆըզտանընա համվ ու խնատ էտիվմէքտէ տիր։ Թախմինաթա կէօրէ, Ալմանիանըն միւսի սէրվէթի 17 պիլիօն լիրայա չըգ՚ըշ տըր, սէրմայէ սէնէվի 700 միլեօն լիրա բատտէխինտէ արթմագտա տըր, վէ 1,950յէ գատար Ալմանիանըն նուֆուս ը էհալիսի 96 միլիօնա, վէ 45 պիլիօնտան 'իպարէթ օլաճագ պիր միւսի սէրվէթէ, եախօտ Ինկիլթէրրա մէմալիքինին չիմտիքի սէրվէթի մուխամմէնէսինին իչի միլինտէն զիյատէյ պալիվ օլաճագ տըր։ Պու կիպի հիսապաթ չու քէյֆիյէթի իգահ էտէրլեր քի՝ «Ալմանլար քէնտիլէրին մէ՚մուրիյն ի 'ասքէրիյէ վէ պահրիյէլէրինի ագյէ էլէ կէչիրմէք խուսուսընտա թէսաատիւֆ օլունան սիյասի միւչքիլաթա լիւզումընտան զիյատէ էհէմմիյէթ վէրմէքսիզին թէվսի՛ ի մէմալիք էթմէք խուսուսընտաքի թէրթիպ ու փլանլարընը թա՛գիպ էթմէքլիյէ թէվֆիգ էթմէքտէ տիրլեր։ Ալմանիանըն սիյասի պէօլիմէսի իչի քէմալ ը սէպաթ վէ մէթանէթլէ թա՛գիպ օլունաճագ տըր։» Օրտունըն վագթ ը հազըրտաքի մըգտարը հէր սընըֆ վէ րիւթպէտէն օլարագ կէչէն սէնէ զարֆընտա 620,000 նէֆէրէ վէ 111,820 աթա պալիվ օլմուշ տըր։ Կէչէն սէնէ զարֆընտա թա՛լիմէ չաղրլան րէտիֆ 'ասքէրլէրին մըգտարը զապիթան իչլէրինտէ օլմայարագ 456,398 նէֆէր իտի։ Իչթէ պու վէճվէ պունտան պէօյլէ սէնէնին պա՛զը վաղթլարընտա պիր միլիօն նուֆուս ը ինսանի միսալլահ հալտէ պուլունաճագ տըր։ Թայֆըզըն մուխապիրինին պէյանընճա թէյհարէյէր (հավա կէմիլէրի) ինչասը ճիհէթինտէն Ալմանիա էն իլէրիտէ պուլունմագտա տըր։ Ալմանիանըն հավա ճոնանմասը 12 գապլի իտարէ թէյհարէյէրտէն իպարէթ օլտըզը հալտէ, վագթ ը հարպտա խուսուսի զէվաթըն եէտինտէ պուլունան սա՛իր 15 գապլի իտարէ թէյհարէյէր տախի հիւքիւմէթճէ գուլլանըլա պիլիր։ Բէզալիք օրտունըն իսթի՛մալ էտէպիլէճէյի հէր նէվ՚տէն 41,727 մօթօրը արապա վար տըր։ Աթլարըն գույուտաթ տէֆթէրինտէն անլաշըլտըզընա կէօրէ, Ալմանիա $4\frac{1}{2}$ միլիօն աթա մալիք տիր։ Նինայէթինտէ պէյան էտիվտիյինէ կէօրէ, թա՛լիմ էտիվմէմիչ եախօտ հարը պուչուդ թա՛լիմ էտիվմիչ, առէմլեր խարիճաէ պրագըլարագ էլնէվմ Ալմանիատա մուհարէպէյէ էլվէրիչլի 4,000,000 մուսալլէմ 'ասքեր վէ 6,000ի միւթէճավիվ թօփ վար տըր։ Օրտույը թէչքիլ էտէն կէնճլէրին էվսաֆը պէրկիւզիտէսի քէմալը սիթայիշլէ եատ էտիվմէքտէ տիր։

Կէնճ ՉԻՆՄԱՉԻՆ։ Գատիմ վէ քիւհէյնէ մէմլէքէթլեր կէնճլիքլէրինի թազէլէմէքտէ տիրլեր, պու զէմանէմիզին մօտասը տըր, վէ Չին սիյասի թէճէտտիւտ վէ վէլատէթ ի սանիյէյէ էն ասնրա նա՛իլ օլմուշ տըր, պունա պինաէն Չին արթըզ իխթիյար Չին տէյիլ, անճագ կէնճ Չին տիր։ Հավատիս սիւթիւնլէրիմիզտէ Չին վիլայաթ մէճալիսի 'ումումիյէսի մու՛ամէլաթընըն չայան ը տիգգաթ նէվ՚ ու մահիյէթի թա՛րիֆ էտիվմիչ իսէ տէ, հիչ պիր վէնլէ Չինին մաղիտէն գուրթուլուշընը վէ՚ալէլ խուսուս 'ասրլարընն մանսուլը օլան մէ՚մուրլարընը ալգըշլայաճագ վագթ տէյիլ տիր։ Վիլայաթ մէճալիս ի 'ումումիյէսի՝ իսլահաթ մէ՚էլէսինտէ քէնտիլէրին հիւքմ ու նուֆուզլարը իլէ խուլուս ը նիյէթլէրինի՛ տահա պունտան սօնրա կէօսթէրէճէքլէր տիր։ Իսլահաթ իճրասընա տա՛իր օլան էմրնամէլէր հէնուզ սայքի քեաղըտլարընտան զիյատէ պիր գըյմէթի հա՛իզ տէյիլ տիրլեր, վէ չիմտիյէ գաատար անճագ օ նէվ՚տէն սա՛իր վէսա՛իգ ի սիյասիյէնին եարատաըզը իչէ, եա՛նի էն ճիւզ՚ի մէսարիֆլէ էճնէպիլէրին իսթիհսան վէ թէվֆիճհիւհիւնիւ ճէլպ էթմէյէ եարայաճագլար տըր։ 'Աճէպա ճաֆոնիա վէ Չին մէտէնիյէթի հազըրէնին պիզիմ անլատըզմըզ մա՛նատա տօսթլարը՞մը տըրլար։ Պիզ պունը հէնուզ պիլմէզ իզ։ Տօսթ օլուպ օլմատըգլարընը վագթ կէօսթէրէճէք տիր։

Ա՚ԼՎԱՀԻՎԱՆԼԱՐԸՆ ԽՐԻՍԹԻՏՅԱՆ ՁԷՀՏ ՇԻՐՔԷԹԻՆԻՆ ՀԻՆՏԻՍԹԱՆՏԱ ՄԷՁԼԻՍ Ի 'ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

Ղայէթ իլ ղայէ հա՛իզ ի էհէմմիյէթ պիր վագը՚ա նէվճիվանլարընն Ա. ճէհտ Շիրքէթինին ախիրէն Հինտիսթանըն Ակրա չէհրինտէ իճթիմա՛ էտէն մէճլիս ի 'ումումիսի օլմուշ տըր։ Էլպէթթէ գարիյունըմըզընն խաթըր նիչանլարը տըր քի պու չէհիր Շահճիհանըն քէնտի զէվճէսինին թէզքիրի նամը իչինն եափտըրմըշ օլտըզը թամճ մահալընն մէվգը՚ի օլուպ, տիւնեատա էն կիւզել վէ էնզիգյմէթ թիւրպէ տիր։ Իչթէ պուրատա Հինտիսթանըն ատը կիպի գայնայան էհալիսինին թա գալպկեահընտա Ամէրիգա նիւմունէսինտէն պէօյիւք պիր տինի մէճլիս ի 'ումումի 'ադա էտիվմիչ տիր։ Հինտիսթանըն հէր թարաֆընտան, սա՛իր Ասիա մէմալիքինտէն, Եվրոփա վէ Ամէրիգատան տէօրթ պին պէշ եիւզ քիչի թօփլանմըշ իտի։ Եալընըզ Պիրմատան 3 պին միլ եօլճուլուգ էտէրէք 100 մուրախխաս կէլմիչ իտի։ Հուզուր արասընտա 400 միսիօներ վէ 3,000 եէրլի Խրիսթիյանլար պուլունմագտա իտի։ Մէզքիւր 'ումումի մէճլիստէ գուլլանըլան պաչլըճա լի-

սանդար Ինկիլիզճէ իւէ Հինտիսթան լիսանը իսիյ-
սէ տէ, միւթէ'ասաիա մէճլիսլէրտէ 29 լիսան
դուլլանըլմըշ տըր։ Հաթթա Թիպէթլիլէր պիւէ քէն-
տի լիսանլարընտա «Իլերիյէ, Ըրիսթիյան 'ասքեր-
լէր,» իլանխանի օգուտուզլար տըր։ Հինտիսթան-
տա, Պիրմաուա վէ Սէյլանտա նէվճիվանլարըն թագ-
րիպէն 3,000 ճէհա Շիրքէթլէրի վար տըր։ Նէվ-
ճիվանլարըն Ը. Շիրքէթլէրինին էլևէվմ պիւթիւն
տիւնեատա $3\frac{1}{2}$ միլիօն ա'զասը վար տըր, վէ Ըր-
րիսթիյան ճէհա Հարէքէթի պէյն էլ քէնա'իս, պէյն
էլ միլել վէ պէյնել ագվամ պիր հարէքէթ օլարըզ
կիթաիքճէ զիյասէթ 'այան վէ աչիքճար օլմագտա
տըր, պու հարէքէթ քիլիսէլէրին սըճէթ վէ մա-
հիյէթ ի ֆէրահիյէլէրինի տէյիչտիրմէքսիզին քիլի-
սէլէրին բուհանի վէ իճթիմա'ի հայաթլարընը իհ-
ետա էթմէքլիքճ հիւքմ ու գուվվէթինի հա'իզ օ-
լուպ անլէրին հէփիսի արասընտա պիր բաղըթա ի
իման վազիֆէսինի իճա էտէր։

Դեկտեմբերին սօն հաճթասընտա Նիւ Եօրգ է-
յալէթինին Րօչէսթըր չէհրինտէ 'այնի տէրէճէտէ
մուհիմմ վէ մա'նատար պիր մէճլիս ի 'ումուտի
'ագտ ը իճթիմա' էյլէմիչ տիր, պու մէճլիս տա-
խի Թալէպէ կէօնիւլլիւլէրինին մէճլիս ի 'ումուտիսի
իտի։ Պու չիրքէթ 1886տա թէչէքքիւլ էթմէյէ
պաչլամըշ օլուպ, անըն թէչէքքիւլլինտէն մագ-
սատ կէնճլէր իւէ կէնճ գըզլարը մէմալիք ի էճնէպի-
յէտէ Ֆրիստոսըն պէչարէթինի թէպչիր էթմէք ի-
չինէ կիրմէյէ գանաըրմագտան 'իպարէթ տիր։ Ա-
նըն նա'իլ օլարըզ մուվաֆֆագիյէթէ կէլինճէ, չու
դատարընը տէմէք քէաֆի տիր քի 1886տան պէ-
րու չիրքէթ մէմալիք ի էճնէպիյէյէ կիթմէք իչիւն,
4,346 կէօնիւլիւ թէտարիք էթմէյէ մուվաֆֆագ
օլմուշ տըր։ Պալատէքի մէճլիս ի 'ումուտիտէ 722
միւ"էսէսաթ ը 'իլմիյէտէն թագրիպէն 3,000 թա-
լէպէ վէ մու'ալիմիյին մուրախխաս սըճէթիյլէ հա-
զըր պուլունմըշլար տըր։ Մէճլիստէ մէվզը' ի իհ-
թիրամտա թուԹուլան զաթ Ուաչինկթընտա մու-
գիմ, վէ պիւթիւն տիւնեատա հագիգի պիր իհ-
սան մագամընտա սէվիլէն, վէ պիր 'ալիմ մագա-
մընտա մազհար ը իհթիրամ օլան Ինկիլիզ սէֆիրի
ճէյմս Պրայս տըր։ Միւչարիլէյհ զայէթ ճալիպ ի
տիգդաթ պիր նուճթ իրատ էթմիչ իսէ տէ, պիր
նօգթատա էօնիւնտէքի էլ եազըսընը պրագարադ
զայէթ միւթէ"էսիր պիր թարղտա չէօյլէ իտա-
րէ ի լիսան էթմիչ տիր. «Պու պէօյիւք մէմլէքէ-
թին հէր թարաֆընտան թօփլանմըշ օլան թալէ-
պէնին իչպու ճիւմհուր ը 'ազիմինէ նազար էտէրէք
պիր գաչ սէնէտէն անլէրտէն պիր խայըսընըն եէր
եիւզիւնէ տաղըլարագ քէնտիլէրի իւէ պէրապէր
ինճիլ նուրընը կէօթիւրէճէքլէրինի տիւչիւնտիւ-
յիւմտէ, նէ տէրէճէլէրտէ միւթէ'էսիր օլմագտա
իտիյիմի թա'րիֆ էտիմէմ։»

Րօչէսթըրտա չըգան եէվմի պիր զազէթա իչ-
պու մէճլիս ի 'ումուտիտէն, վէ Մր. Պրայստան
պահս էտէր իքէն տէմիչ տիր քի, «Ճիտտիյէթ,
'ազմ ու մագսէտ, վագֆ ը նէֆս, ճանսիփէրլիք,
վէ 'ալի ամալ ը բուհանիյէ պինլէրճէ թալէպէ հա-
յաթլարընըն սա'իգլէրի մագամընտա ինքիչաֆ է-
տիյօրլար, վէ պիզ աթի իչիւն քէսպ ի ճէսարէթ
էտէրիզ։ Էն եվվել Գալիլևա թէփէլէրի արասընտա
ի'լան էտիլմիչ օլան իմանը իսթիհզա էտիպ քիս-
չիլտէն չաթլագ սէսլէր իչիտիլտիյի պիր զէման-
տա պէօյիւք պիր 'ալիմ վէ միւթէֆէքքիրին քէն-
տիսինին օլ թա'լիմաթա խալիս վէ քէթմսիզ իման
նընը միւպէյհին տէրին վէ գուվվէթլի սէսինի ի-
չինէթմէք պա'իս ի թէչվիզ վէ ճէսարէթ տիր։»

ՄՈՒԽԹԻՐԵԼԷՐ

Մոհամէտէ ըլճաֆէ մը. Պուղղարիսթանըն թուԹ-
տըղը թէհտիտամիզ մէվգի', վէ Թիւրքիանըն հար-
պիյէ տա'իրէսինտէ կէօրիւլէն ֆէվգ էլ 'ատէ ֆա'ա-
լիյէթ, ֆիքըրլէրտէ մուհարէպէ իհթիմալը վար մը
սիւ"ալընը հասըլ էթմէքտէ տիր։ Մուհարէպէյէ կյի
հազըրլըզ կէօրմէք մուհարէպէյի մէն' էտէն էն
միւ"էսիր չարէլէրտէն պիրինի իտիյի մա'լիւմ տիր։
Թիւրքիա հալ ը հազըրտա մուհարէպէ էթմէք իս-
թէմէզ իսէ տէ, մուհարէպէտէն տէ գաչմազ. Եի-
նէ տէ պու վագթլարտա հէր հանկը պիր տէվլէթ
իւէ էտիլճէք մուհարէպէ մէմլէքէթիմիզ իչիւն
փէք պահալըյա մալ օլմագ իհթիմալը վար տըր։
Հալ օլունաճագ խարիճի մէս"էլէլէրին պիրտէն զի-
յատէ օլմասը վէ տախիլտէ իճրասը էլզէմ օլան
իսլահաթըն փէք չօգ օլմասը, եէնի Թիւրքիանըն
չիմախլիք մուհարէպէտէն իհթիրազ էթմէսինի զա-
րուրի գըլար։ Պինա'էն 'ալէյհ իւմիտ էտէրիզ քի
հարպիյէ նազըրը Մահմուտ Շեվքէթ փաչանըն
վագըթը վէ հաքիմանէ թէտպիրլէրի վէ Գապինէ-
նին տախիլտէ տէր հալ իճրա էտէճէյլի իսլահաթ
սայէսինտէ, մուհարէպէ հէմ իմքանսըզ հէմ տէ
լուզումսըզ օլուր։ Շու սահիհ տիր քի Մաքէ-
տօնիատա Պուղղարլար վէ Րումլար արասընտաքի
քիլիսէ մէս"էլէլէրի հէր թարաֆտան գանա'աթ-
պախչ պիր սուրէթտէ թէսվիյէ էտիլիպ օրտագի
'անասըր ը միւխթէլիֆէ դարտաչճա կէչինմէյէ պաչ-
լամատըգճա ասայիչ քհամիլէն թէ"մին էտիլմիչ
սայըլմազ։ Մա'մաֆիհ հէր նէ գատար փէչին խա-
պէր վէրիլէմէզ իսէ տէ, չիմախլիք նէ Պուղղարլար
իլէ նէ տէ Եունանիսթան իլէ պիր մուհարէպէ թէչ-
լիքէսի կէօրիւլմէմէքտէ տիր տէյիւ զանն էտէր իզ։

Աչնավաոպ հոբրոֆքը. Արնավուտլարըն լիսա-նընտա եագըն վագըթլարա գատար քիթապէթ եօգ իտի. 'Ապտիւլ Համիտին էյամընտա պուռնլար լաթին հուրուֆաթընը իսթ'իմալ էտէրէք, լիսանլարընտա քիթապլար եազմաղա պաչլամըշ իսէլէր տէ, փէք իլէրի կիտէմէմիչլէր. Իսլամ, Ուրիսթիյան ճիւմլէ Արնավուտլար քէնտի լիսանլարը իչիւն սօն տէֆ'ա օլարադ պիր նէվ' հուրուֆաթ սէչմէք նիյէթինտէ տիրլէր: Պու մադսէտ պա'զըլար 'Արապ հուրուֆաթընը պա'զըլար լաթին հուրուֆաթընը թավսիյէ էթմէքտէ տիրլէր: Ժամանակ տա քէնտիլէրէ էրմէնի հուրուֆաթընը թավսիյէ էտիյօր: 'Արապ հուրուֆաթընը թավսիյէ էտէնլէր քէնտի թավսիյէլէրի լէհինտէ Արնավուտլարըն Թիւրքլէր իլէ օլան 'ալագալարընը վէ Իսլամիյէթէ օլան միւնասէպէթլէրինի զիքր էտիյօրլար, լաքին 'Արապ հուրուֆաթը արասընտա հուրուֆ ը սավթիյէ նօգսանը 'Արապի հարֆլարընգա-պուլ օլունմասընա պէօյիւք պիր ի'թիրազ մագա-մընտա իրա՞է էտիլմէքտէ տիր: Պու մէս'էլէնին պիր սա'աթ էվվէլ գարարլաշտրըլմասը լազըմ կէօ-րիւնիւյօր, զիրա օրատա կէրէք էհալի կէրէք հիւ-քիւմէթ՝ մէքթէպլէրի վէ մաթպու'աթը իլէրի կէօ-թիւրմէք նիյէթինտէ տիրլէր: Սօն պիր խապէրէ կէօրէ Արնավուտլար 'Արապի հուրուֆաթը գապուլ էթմիչլէր տիր:

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՑԱԹ

Ք. ՄՈՒԳԱՏՏԷՍԻ ՆԱ՞ՍԸԼ ՕԳՈՒՄԱԼԸ ԻՄ

Ք ՄՈՒԳԱՏՏԷՍԻ միւսԼԷֆիտ օլմագ իւզրէ նա՞սըլ օգուսմալը իմ սիւ'ալը չօգ տէֆ'ա իրատ օլունուր: Պու սիւ'ալա չու ճէվապը վէրիրիմ.

1. Միւմքին իսէ եալընըզ պաչընա թէնհա պիր ևէրէ կիթ: Պիրիսինին սանա մանի' օլմասը գօր-գուսը ֆիքրի իշղալ վէ պիր 'աճէլէ հիսսի հասըլ էտէր:

2. Էվվէլա Ալլահըն տէլալէթի, թա'լիմ վէ պէրէ-քէթինի քէմալը կէրմի իլէ թալէպ էթմէքսիզին օ-գուսմաղա ասլա պաչլամա:

3. Ցիսուսըն (Ցովհ. 16. 7, 13, 14 վէ 15տէ) Րուհ իւլ Գուսս հագգընտա սէօյլէտիքլէրինի էօյլէ միւթալա'ա էյլէ քի՝ անըն սէնին եանըլմազ Մու-'ալլիմին օլաըզընա տա"իր ֆիքրինտէ հիչ պիր չիւ-հէ էսէրի գալմասըն:

4. Փէք չօգ օգուսմաղա չալըշմա: Պա'զէն տիգ-գաթլէ, սուհուլէթլէ վէ ֆա"իտէլի թարզտա պիր եախօտ զիյատէ պապլար օգույապիլիրսին: Սա"իր վագթլարտա պիր թէք այէթ իւղէրինէ տուրուպ միւթալա'ա էթմէք տահա էյի տիր: Օվ այէթի հալվ էյլէ: Օվ այէթին գաչ ֆիքրի հավի օլաըզընը արա: 'Այնի հագիգաթը թա'լիմ էտէն սա"իր այէթլէր տէրխաթըր էթմէյէ չալըշ: Օվ այէթին սանա խուս-սուսի միւնասէպէթի վա՞ր մը տըր տէյիւ սիւ"ալ էյլէ:

Պա'զըլար Ք. Մուգատտէսի սըրա իլէ օգուսմագ-տան տահա զիյատէ խօչլանըրլար: Պէօյլէ էթմէնին ֆա"իտէսի վար տըր: Լաքին Ք. Մուգատտէսի սէ-վէնլէր, վէ անտէն նասիհաթ վէ թա'լիմ ալմագ իւ-չիւն անա միւրաճա'աթ էթմէյի քէնտիլէրէ 'ատէթ էթմիչ օլանլար քէնտիլէրին եէվմի իհթիյաճլարընա կէօրէ անը օգուսմաղա չօգ տէֆ'ա արզու էտէրլէր: Պէօյլէլէր քէնտիլէրին օլ կիւնքի թէճրիպէ ի զաթի-յէլէրինէ միւնասէպէթի օլան նասիհաթամիզ եա-խօտ թարիխի ֆըգրալար արարլար:

5. Ք. Մուգատտէսի խուսուսի մատտէլէրի ին-թիխապ էտէրէք օգուսմագ մուֆիտ վէ փէք մէր-ղուպ տըր:

6. Օգուտըղըն վագթի էլինտէ պիր գալէմ պու-լունսուն վէ սէնին տիգգաթընը ճէլպ էտէն ֆիքր-լէրի ճէպ տէֆթէրինէ իչարէթ էյլէ:

7. Ք. Մուգատտէսի սէնին ասլա կէօրմէտիյին ամմա անլէրի թանըմագ վէ սէվմէք իսթէհսիյին պա'զը տօսթլարընըն մէքթուպլարընը միւթալա'ա էյլէտիյին միսիլլիւ, Ցիսուսը պիլմէք վէ սէվմէք իչիւն եօրուլմագ պիլմէզ պիր զայրէթլէ միւթալա'ա էյլէ:

8. Ք. Մուգատտէսի քէնտինի թանըմագ, սէ-նին հալընը պիլմէք վէ խուսուսա Ալլահըն իրա-տէթինի կէօրմէքտէ նէ խուսուստա իհմալ էթտի-յինէ վագըֆ օլմագ իչիւն ֆէվգէլ'ատէ պիր զայ-րէթլէ միւթալա'ա էյլէ:

9. Ք. Մուգատտէստէն սէնին Ալլահա վէ ին-սանլարա օլան վազիֆէնի ինճէտէն ինճէյէ էօյրէն-մէյէ չալըշ:

10. Թազէ ֆիքր արա: «Եէվմի էքմէյիմիզի պի-զէ պու կիւն վէր» տու'ասը Ալլահըն քէլամըյլէ պէսլէնմէյէ արզու էտէն պիր քիմսէ իչիւն էն միւնասիպ տու'ա տըր: Տիւնքի իհթիսասաթ վէ էֆքեար, թէ'սիրաթ վէ թահրիքեաթ պու կիւն իչիւն քեաֆի տէյիլ տիր: Պու կիւն էտիլէն միւ-թալա'աթ վասըթասըյլէ անլէր թէճէտտիւտ վէ թէզայիւտ էյլէմէլի տիրլէր: Ք. Մուգատտէսի հէր տէֆ'ա օգուստըղընտա հիչ օլմազսա անտէն թազէ, պէլլի վէ միւ'էսսիր պիր ֆիքր ալ վէ անըն իւզէրինէ միւլահազա էյլէ: Մէզմուրլարտան չօգ-լարը տու'ա վէ համտ ու սէնա տըրլար: Պու րէ-ճա վէ նիյազլարտան եախօտ հալտ ու սէնալար-

տան պա'զըլարընը ինթիխապ էյլէ, վէ անը սանա մալ էտիպ անը Ալլահըն հուզուրընտա չօգ տէֆ'ա թէքբարլա։

11. Ք. Մուգատտէստէքի աւէմլէրին թէֆրիպէլէրինտէն իսթիֆատէ էթմէյէ չալըշ։ Ք. Մուգատտէստէ բուհուն հէր պիր հալինէ միւնասիպ ֆըզրարար պուլունմատըգը Ալլահըն խօշլանմատըգը ֆիքրճէ վէ գալպճէ հէր պիր հալա գարշը սէնի ինթիրազ էթտիրէն այէթլէր պուլունուր։ Թէվպիքեարըն ի'թիրաֆլարը, իմանըն թագրիրլէրի, զայրէթլի օլմագ պագընտա գարարլար, հազըր տուրմագ հագդընտա թէ'մինաթ, սալահա աճըգըպ սուսամագլար, Ալլահա թէշնէ օլմագ, համտ ու սէնատլար, չիւքրանիյէթլէր, սիւրուր վէ իպթիհաճլար, ճէլիլ իւմիտլէր վէ զալէպէ իչիւն կիւլպանք չէքմէլէր վար տըր։ Մէզմուրլար, էմաալ, հիքմայէլէր, թէմսիլլէր, սէրկիւզէշլէրը վէ վա'զլար պուլունուր։ Պունլարըն ճիւմլէսինտէն սէն ինթիխապ վէ պիւթիւն տիգգաթընը քեամիլէն անա վէրիրճէսինէ ինթիխապ էտէպիլիրսին։

12. Պաթըլ ի'թիգատա մահալ վէրմէ։ Կիւնտէ Ք. Մուգատտէստէն չու գատար պապլար եախօտ այէթլէր օգումագտա հիչ պիր ֆազիլէթ վէ բուհանի պիր մէնֆա'աթ եօգ տըր։ Ք. Մուգատտէսի օգումանըն ֆա'իտէսի չու տըր քի պիզ օնատն վասըթասըյա Ալլահըն հադիգաթընը զամիրիմիզէ, 'ազըմըզա վէ գալպիմիզէ թաթպիգ էտէրիզ։ Պու մագսէտ իչիւն պիր քիմսէ պիր թէք այէթ իւզէրինէ կիւնլէրճէ վէ հաֆթալարճա միւթալա'ա էտէպիլիր։

13. Ք. Մուգատտէսին հադիգաթլարընըն իսթի'մալ էտիլէճէք սիլահլար օլտընընը տէրխաթըր էյլէ։ Սէն անլէրի իսթի'մալա հազըր վէ արզուքէշ պուլունմատըգա Ալլահըն սանա օլ հադիգաթլարընն գուվվէթինի թա'լիմ էյլէմէսինի մէ'մուլ էթմէք հագդ տէյիլ տիր։

14. Ք. Մուգատտէս պիլկիսի, սա'իր պիլկիլէր միսիլլու, քիւչիւք պաչլանկըճլարտան արթըպ չօղալմագ կէրէք իսիյինի տէրխաթըր էտէրէք քէնտի քէնտինէ զայրէթ վէր։ Օսանմագ պիլմէյէն սապր վէ միւտավէմէթ հէր հալտէ լազըմ տըր։ Ֆիքր ֆիքր իւզէրինէ վէ տու'ա տու'ա իւզէրինէ զամմ էթմէլիսին։ Ք. Մուգատտէսին հիքմէթի Ալլահըն՝ «Պէնի արայըպ պուլաճագ սընըզ, զիրա պէնի պիւթիւն գալպինիզտէն թալէպ էտէճէք սինիզ, (եր. 29. 13) տէյիւ պույուրտուղը քէլամա եանգօ վէրիր։

15. Թէվպիքեար պիր բուհէ օգուս։ Ք. Մուգատտէսի միւթալա'ա էյլէմէք սէնի կիւնահ հագդընտա իլգամ էտէճէք տիր։ Պու սըրատա ֆիքրինէ կէլէն հէր կիւնահ իչիւն թէվպէ էյլէ։

16. Նազիք պիր զամիրէ մալիք օլմազա չալըշ։

17. Նէֆսինի վէ իրատէթինի խալա չըգար։

18. 'Աֆվ էյլէ։ «Զիրա աւէմլէրէ սուչլարընը պաղըչլամատըգընըզ սուրէթտէ, սէմավի փէտէրինիզ տախի սիզին սուչլարընըզը պաղըչլամայաճագ տըր։»

19. Կիւնահկար 'աֆվընտա իման էթ։ «Զիրա աւէմլէրէ սուչլարընը պաղըչլատըգընըզ թագտիրտէ սէմավի փէտէրինիզ տախի սիզէ պաղըչլայաճագ տըր։» Անըն քեամիլէն 'աֆվ էթտիյինէ ինան։ «Շարդ զարպտան ուզագ օլտըղը կիպի, 'իսեանլարըմըզը պիզտէն ուզագ գըլտը» (Մէզ. 103. 12)։ Շու հադիգաթլարա իման էթմէն հէր հալտէ լազըմ տըր, եօգսա Ք. Մուգատտէս սէնի ճէլպ վէ ճէզպ էթմէյէճէք, անճագ սանա մուճիպ ի խավֆ օլաճագ տըր։

20. Ք. Մուգատտէսի ֆա'իտէլի սուրէթտէ միւթալա'ա էթմէք իչիւն «Էվվէլա Ալլահըն մէլէքիւթինիւ վէ ահըն սալահընը թալէպ էթմէք» պապընտա գաթ'իյէն վէ գավիյէն հէր հալտէ գարար գըլմըշ օլմալըսըն։ Ալլահ վէ անըն իչինէ տօղրու պիր մուհապպէթ սէնի մութլագա Ք. Մուգատտէսէ ճէլպ էտէճէք տիր։ Մուհապպէթ սէնի Ք. Մուգատտէսի միւթալա'այա մէճպուր գըլաճագ տըր։ Մուհապպէթ սանա սէնին ճիւմլէյէ գատիր Տօսթընըն ֆիքրինի իղահ էտէճէք, վէ սէն անըն քէլամընըն հէմ էօթէյէ պէրիյէ նէյը, հէմ տէ իճրա էտիճիսի օլաճագսըն։

21. Էկէր սէն Ք. Մուգատտէսի տէվամ իւզրէ, թէվպէքեարանէ վէ մուհապպէթլէ միւթալա'ա էտէճէք օլուրսան, 'էօմրիւն ճիւմլէ հալ ու քէյֆիյէթլէրինի Ալլահըն թէրթիպ էյլէտիյինի չօգ կէմէզտէն էօյլէ կէօրէճէք սէն քի, անլէր սանա Ք. Մուգատտէսի իղահ էտէճէքլէր, վէ Ք. Մուգատտէսի սանա տահա զիյատէ սէվկիւլիւ գըլաճագլար տըր։

22. Ք. Մուգատտէսին հադիգաթլարընը սա'իրլէրին իհթիյաճընա խըտմէթ էթտիրմէքտէ տախի մահիր օլմազա չալըշ։ Ձ. ՈՒ. Ք

—.—

Պիզէ էն զիյատէ լազըմ օլան չէյլէր էն զիյատէ եագընն տըրլար։ — Նէֆէս՝ պուրնումըզտա, զիյա՝ կէօզլէրիմիզին իչինտէ, չիչէքլէր՝ այագլարըմըզըն եանընտա, վագիֆէլէր՝ էլլէրիմիզին ուճունտա վէ Ալլահըն Թարիգի Թամմ էօնիւմիւզտէ, էօյլէ իսէ եըլտըզլարը գափմագա չալըշմայալըմ, անճագ չիմտիլիք ֆարզլարըմըզը իճրա վէ եէվմի էքմէյիմիզի իսթիհսալ էթմէյէ չալըշալըմ։

ԽՐԻՍԹԻՅԱՆ ՝ԱԼԵՄԻՆՏԷՆ

Պիր տէր զարթընտա խարիճի բէսալէթ իչինէ կէօրիւլէն Թէրագզը։

1810տա

Ասիա վէ Ամերիգատա սայքի ճիւմլէ մէմլէքէթ-լէր ինճիլէ գափալը իտի։

Քիլիսէ խարիճի բէսալէթէ ինանմայօր իտի։

ՓուԹփէրէսէթ տիյարլարտա սայքի հիչ Քրօ-Թէսթանէթ եօգ իտի։

Անճագ 100 միսիոներ կէօնտէրիլմիշ իտի,

Ք. Մուգ. անճագ 65 լիսանլարա Թէրճէմէ էտիլմիշ իտի։

Պու մագսէտէ սէնէտէ անճագ պիր գաչ պին տօլար ի՛անէ վէրիլիր իտի։

Էճնէպի տիյարլարտա նէ միսիոներ տօգԹօրլար, նէ խասԹախանէլէր, նէ էյԹամխանէլէր, նէ եէրլի վա՛ըզլար, նէ ղըզ միսիոներլէր, նէ տէ գարըլար արասընտա մունԹազամ իչ եօգ իտի։

ՓուԹփէրէսէթ տիյարլարտա միսիոներլէր Թա-բաքընտան Թաս՛ ու նէչը օլունան քիԹապէթ եօգ իտի։

1910տա

Տիւնեատա սայքի ճիւմլէ մէմլէքէթլէր միսիո-նէրլէրէ աչըգ տըր։

Հէվի քիլիսէլէր Թէպչիր ի պէչարէթ իչինէ մէ-բագ կէօՔԹէրիյօրլար։

ՓուԹփէրէսէթ տիյարլարտա 2,000,000տան գի-յատէ Փրօթէսթանէթ վար, էօլմիւչ օլանլար պու սայըտա տախիլ տէյիլ։

22,000 միսիոներլէր վար։

Ք. Մուգ. 500 լիսանլարա Թէրճէմէ էտիլմիշ,

Սէնէվի Թէպչիր ի պէչարէթէ 5,000,000 Ինկ. լիրասը ի՛անէ վէրիլիր։

Պինլէրճէ միսիոներ տօգԹօրլար սէնէտէ 3 մի-եօն խասԹայա պագարլար։ 400 խասԹախանէ, 500 էյԹամխանէ վար տըր։

Միչըն տա՛իրէլէրինտէ 93,000 գատար եէրլի վա՛ըզ վէ չօպանլար, 30,000 գատար մէքԹէպլէր, 160 մաԹպա՛ալար, 400 ղազէԹալար վար տըր։

Ենինէ տէ պու կիւն ինսան ճինսի արասընտա 400 միլեօն նուֆուս Ինճիլտէն վէ Ցիսուս Քրիս-տոստան խապէրսիզ տիրլէր։

———

Աֆրիգատա պիր միչըն տա՛իրէսինտէ քիլիսէյէ պիր կիւնտէ 300 ա՛զա զամմ օլունտու, վէ պիր բուհանի խըտմէԹտէ 7,000 քիչի հազըր իտի։—Պու կիւն Եուհաննատատա 360,000 խրիսԹիյան վար տըր։

—Ձէն. Աֆրիգանըն Լուտօն չէհրինտէ իճԹիմա՛ է-տէն պիր ՝ուճմուճի քիլիսէ իճԹիմա՛ընտա 8,000 քիչի հազըր իտի։ Պու մէճլիս էնտասընտա 2,000 քիչի վաֆԹիզ օլունմազ իչիւնմիւբաճա՛աԹ էյլէտիլէր։

—·—

«Ճափօնիա պիր խրիսԹիյան միլլէԹ օլաճա՛ղ-մը» սիւ՛ալընա մա՛րուֆ պիր զաթ մէնֆի ճէվապ վէրիպ տէմիշ տիր քի, «Ճափօնիա ասլա պիր հիւ-քիւմէթ տինի գապուլ էթմէյէճէք տիր։ Ագալլի չիմտիրիք պէլճի տէ սէնէլէրճէ միւտաէԹ օ հէր տի-նէ Թէքմիլ միւսա՛ատէլի պիր մէվգը՛ իչրաղ էտէ-ճէք, վէ հէր քէսէ ինանտըղը կիպի հաչամազա հուբրիյէթ վէրէճէք տիր։ Ենինէ տէ» տէյօր մէղքիւր զաթ, «ԽրիսԹիյանլըղ զայէԹ վասի՛ վէ խայրլը պիր Թէ՛սիր իչլէթմէքտէ տիր։ ՀաւԹա Թէպտիլ վէ Թէճտիա էտմէյէճէյի տա՛իրէլէրէ պիլէ օ պիր րէնք վէրմէքտէ տիր։ ԽրիսԹիյան մէքԹէպլէր Թա՛լիմ ու Թէրպիյէ էմրինտէ, խուսուսա գըզլարը վէ գարը-լարը Թա՛լիմ էթմէքտէ պէօյիւք իչ կէօրմիւչ տիր։»

—·—

Րուսիատա Սբընտիսթլէր Ասթրախանքատա 2,000 Ինկ. լիրա սէրմայէ իլէ պիր մու՛ալիմլէր մէքԹէպի քիւչատ էյլէմիշ տիրլէր։ Պու մէքԹէպ Րուսիատա ՓրօթէսթանԹլարըն իլք քիւչատ էթ-տիյի մու՛ալիմլէր մէքԹէպի տիր։

—·—

Գօնկօտա (Աֆրիգա) Պոնճօլոնկօ նամ պիր մեր-տէմիօր (ինսան էթի եէյէն) պէյ Գրալ Լէօփօլտըն մէ՛մուրլարը Թարաֆընտան նիչէ մուհարէպէլէրէ կէօնտէրիլմիշ, վէ օ մուհարէպէլէրտէ ֆէԹհ էթմիյի գապիլէլէրին տաէմլէրինտէն էվէյլիսինի եէմիշ իտի։ Պու սէֆէրլէրտէն կէրի քէնտի քէօյիւնէ տէօն-տիւյիւնտէ, օրատա Տօգ. Տայ նամ միսիոներին վա՛ըզլարընըն կէլմիչ վէ Ինճիլի վա՛զ էթմէյէ պաշլամըշ օլտուգլարընը կէօրիւր։ Պու վա՛ըզլարըն արաընճա կիտէնլէրի կէրի տէօնտէրմէյէ չալըշըր ի-սէ տէ մուվաֆֆագ օլմազ։ Պունըն իւզէրինէ վա՛զ էտիլէն Ինճիլի քէնտիսի տէ տինլէմէյէ մէրագ է-տէր, վէ նիհայէթ Թէվպէ էտիպ պիւԹիւն գալ-պինտէն իման էտէր։ Իմտի տէրհալ էվէ տէօնիւպ, էսիրլէրինի ազատ պրագըր։ Զօգ գարըլարը պու-լունտուղը հալտէ անլէրի տէ ազատ էտէր, վէ օլանճա սէրվէԹիյէ էվվէլլէրի էթտիյի զիյանլարը Թազմինէ սա՛յ էտէր։ Անտէն սօնրա պաշգալարա Ինճիլի վա՛զ էթմէյէ պաշլայըզ, տիկէր ինանանլար իլէ պէրապէր քէնտինին քէօյիւնտէ պիր քիլիսէ ինշա էտէր։

—·—

Խարթումտան ալտղըմզ պիր մէքթուպտա չէօյլէ եազըլմըշ տըր, «Խարթումտա պիր Կ. Խ. Շիրքէթի պուլունըպ օնուն ասլ մագսէտի կէնճլէր տինի ալնագդըն էսասլարընը թա'լիմ էթմէքտէ տիր։ Ա'զալարը էն սէչկին կէնճլէրտէն 'իպարէթ օլուպ տա"իմա էյլիք էթմէյէ կէօզլէրի աչըդ տըր։ Հաֆթատա պիր տէֆ'ա իճթիմա' էտէրէք իչինտէ զիդգյմէթ տինի հագիգաթլար պուլունան էտէպի նուրթգլար տինլէրլէր։

ՓԷՆՆԻՅԱԹ

ՂԸՏԱ
(Մ. Մ'ինասէան)
4.

Մա'լիւմաթ ը քեամլիլ սահիպի թէճրիպէ էտիճլիլերին թանզիմ էթմիչ օլտղալարը ֆիհրիսթլէրտէն աթիտէքինի իգթիպաս էտէրիզ։ Իչպու ֆիհրիսթտէ հայաթըն ֆարգը հալլերի իչինտէ պուլունան ինսանլարըն եէվմի հավա"իճ ի ղըզա"իյէլերի կէօսթէրիլմիչ տիր։ 'Ազալի աղըր իչլեր իլէ իչթիղալ էտէն պիր քիմսէ՝ եէվմի 145 կրամ փրօթէիտ, 100 կրամ տէսէմիյաթ (եաղը թա'ամլար) վէ 450 կրամ հուլվիյաթը հավի ղըտա եէմեյի տիր։ Պունլարըն 133 կրամ փրօթէիտ,95 վէ 437 կրամտէսիմիյաթ վէ հուլվիյաթը սինտիրիլեճէք տիր։ Իչպու իւչ մէվատտը ղըզա"իյէնին հասըլ էթտիյի մէճմու'ը հէրարէթ 3,270 գալօրի տիր։ Մի'թէտիլ պիր իւ իլէ իչթիղալ էտէն պիր քիմսէնին իսէ եէվմի 118 կրամ փրօթէիտ, 56 կրամ տէսէմի վէ 300 կրամ հուլվի ղըզայա իհթիյաճը պուլունուպ, պունլարըն 109 կրամը փրօթէիտ, 53 կրամը տէսէմի վէ 485 կըրամ հուլվի ղըտասը սինտիրիլէրէք, միւթէպագը ճիւզ'ի գըսմլար սինտիրիլմէքսիզին խալայա չըգարըլըլար։ Իչպու պիւթիւն ղըտանըն հասըլ էթտիյի մէճմու'ը հէրարէթ 2,965 գալօրի տիր քի, միւ'թէտիլ սուրէթտէ իչլէյէն պիր քիմսէնին հէրարէթճէ վէ գուվվէթճէ պիլճիւմլէ իհթիյաճաթընըն տէֆ' ու թէսվիյէսինէ քեաֆի տիր։

Իմտի պիր եէյէճէյին հէրարէթճէ վէ ղըտաճա գըյմէթինի թա'ևին իչիւն անը թէրքիպ էտէն մէվատտը ղըզա"իյէնին նիսպէթինի, եա'նի անըն նէ գատար գըսմը սուտան նէ գատար գըսմը փրօթէիտտէն, նէ գատար գըսմը չհմտան (իչ եաղը), նէ գատար գըսմը հուլվիյաթտան, եախօտ անըն 'այնը օլան նիչասթէէտէն, նէ գատար գըսմը ըէմատի (քիւլ), եախօտ մա'տէնի մատտէլէրտէն միւրէքքէպ օլտղալարընը, վէ պունլարըն հէվիսխինին պիրլիքտէ գաչ գալօրի հէրարէթ հասըլ էթտիքլէրինի թա'ևին էթմէքլիք զարուրի տիր։

Էվրօփա վէ Ամէրիգատա մէվատտը ղըզա"իյէնին պինէրճէ թահիլաթը իճրա օլունմըշ օլուպ, պունլարըն քեամլիլէն չայան ը ի'թիմատ օլան նէթիճէլերինին ճէտվէլլերի աթիտէ տէրճ էտիլմիչ տիր։ Եիւզլերճէ մէվատտը ղըզա"իյէ թահիլ էտիլերէք, անլերին ճէտվէլլերի թանզիմ էտիլմիչ իսէ տէ, պուրաճըգտա պիթթապի' էն 'ատի եէյէճէքլերին ճէտվէլլինի 'արզ էտէպիլիրիմ։

Փէք չօգ սա'յ ու ղայրէթլեր վէ ղայէթ 'ազիմ նագտի ֆէտաքեարլըգլար իլէ էլէ կէչիրիլմիչ օլան իչպու ճէտվէլլին գրա"աթ վէ միւթալա'ասը գարիյուն ը քիրամըմըղտան չօղուննա պէլքի սագիլ կէլիր իսէ տէ։ օ գատար մուհիմմ հագիգաթլարը միւհթէվի վէ էվ խանըմը իչիւն քէրրաթ ճէտվէլի պիր 'իլմ ի հիսապ թալիպլինճէ մուհիմմ օլտղը գատար մուհիմմ օլտղըընտան, անը քէմալ ը տիգգաթլէ թէտգիդ ու միւթալա'ա էթմէք տէյէր։

Էքմէքը մէ'էլէսի էհալիմիզին գըսմ ը ա'զամընըն պաչլըճա էնտիչէլէրինտէն պիրիսինի թէչքիլ էտէր, վէ ճիւմլէմիզին տախի սըհհէթ ու 'աֆիյէթի եէտիյմիզ մէ"քիւլաթա փէք սըգը սուրէթտէ 'ալագատար իսէ տէ, ճէմ'իյէթիմիզին էն միւթէրագգը էֆրատընտան պիլէ անճագ փէք ազլարը քէնտիլերին եէտիքլերի մուխթէլիֆ թա'ամլարընը միւհթէվի օլտղալարը մէվատտը ղըզա"իյէնին նէվ' վէ մըգտարընա տա'իր պէրրագ պիր ֆիքր փէյտա էյլէմէյէ չալըշըրլար։ Հաֆթա իտտրէ իլէ կէչինմէք իսթէյէն վէ պիլֆի'իլ էօյլէ կէչինմէյէ չալըշան քիմսէլեր պիլէ ասֆիրալարընտա վիւճուտլէրինին պիլճիւմլէ հավա"իճինի թէսվիյէ էթմէքլէ պէրապէր, 'այնի վագթտա էն ուճուզ օլաճագ նէ կիպի եէյէճէքլեր պուլունտըրաճաղլարընը պիլմէզլէր։ Էվվէլքի պէնտլէրտէ պէյան օլունան հագա"իգ ի ֆէննիյէ տէլալէթիլէ հայաթըն իչպու 'ամէլի մէ"էլէսինի մա'գուլ սուրէթտէ հալլ էթմէյէ չալըշալըմ, եա'նի անլայալըմ քի լեզիզ, մուղազզի վէ հէր ճիհէթլէ ևէնիմէյէ միևնասիպ թա'ամլարտան գա'իտէ ի իգթիսատտա էն մուվաֆֆըգ օլանլար հանկիլերի տիր, եախօտ թա'պիր ի ախէրլէ, էն ազ մասրաֆլէ էն չօգ գրտա վէրէն եէյէճէքլեր հա"նկիլեր տիր։

Պիլիրիզ քի վիւճուտ՝ էնսիճլոպէտիյա թա'միրի իչիւն մու'այեէն պիր միգեաստա փրօթէիտ վէ մու'այեէն պիր մըգտարտա տախի հէրարէթ ալմալը տըր։ Պալիղ պիր քիմսէնին միւհթաճ օլտղը ղըտանըն մըգտարը իգլիմէ, չաղա վէ հայաթըն սա'իր ահվալ ու չէրա'իթինէ կէօրէ, թէխալլիւճ էտէր իսէ տէ, օրթա հիսապլէ տէյէպիլիրիզ քի 'ազալի իչլեր իլէ իչթիղալ էտէն պիր քիմսէ կիւնտէ 120 կրամ փրօթէիտէ 50 կրամ եաղա, վէ 500 կրամ նիչասթէյլի եախօտ չէքէրլի եէմէյէ վէ 3.000 գալօրի տախի հէրարէթէ միւհթաճ տըր։

Ա՛ստ Ա՛էլՐԸՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Եէյնհէյմին իսմի	Եէնիլմէյէն գըսմը	Սու	Փրոթէիա	Շահմ (իչ եաղը)	Նիշասթէլէր	Քիւլ	1 փաՒնըն* հասըլ էթիւ-յի հէբաբէթ
	0/0ոե	եիւզուե	եիւզուե	եիւզուե	եիւզուե	եիւզուե	Գալօրի
Լահմիյէ Գօյուն էրի							
Գօլ, պուա	18.4	51.2	15.1	14.7	—	.8	890
Քրիզօլա	16.0	42.0	13.5	28.3	—	.7	1415
Տէօշ գըսմլարը	21.2	41.6	12.3	24.5	—	.7	1235
Ֆիլէթօ գըսմլարը	17.2	45.4	13.8	23.2	—	.7	1210
Քիւրէք գըսմլարը	9.9	39 0	13.8	36.9	—	.6	1770
Գուշըա էրի							
Տէօշ	19.1	45.5	15.4	19.1	—	.8	1075
Գօլ, Պուա	17.4	52.9	15.9	13.6	—	.9	860
Թավէթ էրի							
Թազէ փիլիճ	41.6	43.7	12.8	1.4	—	.7	305
Թավուդ	25.9	47.1	13.7	12.3	—	.7	765
Գազ	17.6	38.5	13.4	29.8	—	.7	1475
Հինտի	22.7	42.4	16.1	18.4	—	.8	1060
Թավէթ եումուրթաա	11.2	65.5	13.1	9.3	—	.9	635
Թէրէ եաղը	—	11.0	1.0	85.0	—	3.0	3410
Սիւթ (ինէք)	—	87.0	3.3	4.0	5.0	.7	310
Սիւթ գայմաղը	—	74.0	2.5	18.5	4.5	.5	865
Փէնիր (սիւսիւն գայ-մաղը ալընմամըշ)	—	34.2	25.9	33.7	2.4	3.8	1885
Նէպոլի Ա՛էլՐ							
Քէփէքլի պղտայ. ունը	—	11.4	13.8	1.9	71.9	1.0	1650
Փիրինճ	—	12.3	8.0	.3	79.0	.4	1620
Խասս էքմէք	—	35.3	9.2	1.3	53.1	1.1	1200
Քիքլի. պղտ. ունը էքմ.	—	38.4	9.7	.9	49.7	1.3	1130
Հուլվայի							
Րէչէլլէր	—	—	—	—	70.0	—	1225
Շէքէրլէր (մուգաննէտ)	—	—	—	—	96.0	—	1680
Պալ	—	—	—	—	81.0	—	1420
Ա՛ստ չէքՐ	—	—	—	—	100.	—	1750
Սէպէլէր							
Գուրու ֆասուլիա	—	12.6	22.5	1.8	59.6	3.5	1520
Եէշիլ ֆասուլիա	7.0	83.0	2.1	.3	6.9	.7	170
Լահանա	15.0	77.7	1.4	.2	4.8	.9	115
Թազէ Մըսըր պուղտայը	—	75.4	3.1	1.1	19.7	.7	440
Խըյար	15.0	81.1	.7	.2	2.6	.4	65
Պազլա, հուպուպաթ	—	74.6	7.0	.5	16.9	1.0	440
» գուրուսը	—	9 5	24.6	1.0	62.0	2.9	1565
Փաթաթէս	20.0	62.6	1.8	.1	14.7	.8	295
Եէմիլէր							
Էլմա	25.0	63.3	0.3	0.3	10.8	0.3	190
Իւզիւմ	25.0	58.0	1.0	1.2	14.4	.4	295
Գուրու էլմա	—	28.1	1.6	2.2	66.1	2.0	1185
Գուրու խուրմա	10.0	13.8	1.9	2.5	70.6	1.2	1275
Գուրու ինճիր,	—	18.8	4.3	.3	74.2	2.4	1280
Գուրու իւզիւմ	10 0	13.1	2.3	3.0	68.5	3.1	1265
Ճէվիզ	58.1	1.0	6.9	26.6	6.8	.6	1250
Պատէմ	45.0	2.7	11.5	30.2	9.5	1.1	1515

* Պիր փաՒնա թագրիպէն 142 սիրհէմ սիր։

Շիմաի պաչլըճա եէյէճէքլէրին ղըտաճա գըյմէթ-
լէրինի պիտիրէն պալատէքի ճէտվէլէ տէօնէլիմ։
Իչպու ճէտվէլտէ պէյան օլունան իլք մուհիմմ հա-
դիգաթ չու ապր քի, եէյէճէքլէրտէն պա՛ղըլարը
վիւճուատըն միւհթաճ օլտըղը մուղազղի իւչ պաչ-
լըճա մատտէլէրին պիրինտէն եախօտ տիկէրինտէն
պիւսպիւթիւն մահրում պուլունտըղլարը հալտէ,
սա՛իր եէյէճէքլէր իսէ անլէրտէն մաթլուպ նիսպէթ-
տէ մէվճուտ տէյիլ տիր։ Մէսէլա պալ վէ չէքէր
փրօթէյնա վէ եաղտան պիւսպիւթիւն մահրում
ապրլար. պունլար պօլ պօլ չէքէր վէ նիչասթէյլ
հավի պուլունտըղլարընտան քիւլլիյէթլի մըգտար-
տա հէրարէթ հասըլ էթմէյէ միւսթա՛իտ տիրլէր։
Ինսան ասլա եալընըղ պալ վէ չէքէրլէ եաչայա-
մազ, զիրա պունլար վիւճուատըն էնսիճէնինին
պիւնեանը իչիւն փրօթէյնա թէտարիք էտէմէզլէր։
Պի՛այնիհի մէյվալէր տախի սիւքքարի ղըտա ճիհէ-
թիյէ զէնկին իսէլէր տէ, քեաֆի տէրէճէտէ փրօ-
թէյնի հավի տէյիլ տիրլէր։ Լահմիյաթ (էթլէր)
փրօթէյնա ճիհէթինտէն զէնկին իսէլէր տէ, սիւք-
քարի ղըտատան մահրում ապրլար, չու գատար
քի հավի օլտըգլարը չահմիյաթ (եաղլար) հուլվիյա-
թըն եէրինի թուէթուպ, վիւճուատէ հէրարէթ վէ
գուվվէթ թէտարիք էտէպիլիրլէր։ Թէրէ եաղը
պաչլըճա եաղլարտան ՚իպարէթ իսէ տէ, 0/0 1
փրօթէյնի տախի հավի տիր, վէ միւվէլլիտ իւլ հէ-
րարէ ղըտա մագամընտա պէօյիւք գըյմէթի հա՛իզ
տիր։ Լաքին եալընըղ թէրէ եաղըյէ եաչամագ
միւմքին տէյիլ տիր, զիրա վիւճուատըն պիւնեանը-
նա եարայան զարուրի ղըտա, եա՛նի փրօթէյնա
անտէ պուլունմազ։ Պուղտայ ունը իլէ սիւթ վիւ-
ճուատըն պիւթիւն մէթալիպ ի ղըզա՛իյէսինի տէֆ՛
ու թէսվիյէ էտէպիլիր, զիրա հէմ մըգտար ը քեա-
ֆի փրօթէյնա, հէմ եաղը, հէմ տէ չէքէրլի մատ-
տէլէրի հավի տիրլէր։ Պունլար միւքէմմէլ ղըտա
թէսմիյէ օլունապիլիր, զիրա ատէմ եալընըղ սիւթ
իչէրէք վէ եախօտ եալընըղ էքմէք եէյէրէք եաչա-
յապիլիր։ Պու կիպի պիր նէվ՛ ղըտա իլէ եաչամագ
կէրչի միւմքին իսէ տէ։ գա՛իտէ ի թէսարրուֆա
մուվաֆֆըգ օլմատըղը կիպի, իչթիհաավէր տախի
տէյիլ տիր։

ՍՈՒՀԱՐԲԷՐԱԹ

ՊԻՐԻՆԻՆ ԶԱ՛ԻՖԼԻՑԻ ՃԻՒՄԼԷՆԻՆ ԶԱ՛ԻՖԼԻՑԻ

(Վէր. Ֆ. Ո–. Կընօլը,)

«Քի՞մ զա՛իֆլէնիր տէ պէն զա՛իֆլէնմէմ,
քի՞մ սիւրչէր տէ պէնիմ եիւրէյիմ եան-
մազ։» 2. Կորն. 11. 29։

Պողոս ըէսուլըն նաղարընտա Ցիսուս Ֆրիս-
տոս իպն Ուլլահ օլմագլա պէրապէր հէր չէյին քէ-
մալ վէ նըչանկեահը տըր։ Ո Ալլահը ատէմլէրէ վէ
ատէմլէրի հէմ քէնտի քէնտիլէրինէ հէմ տէ պիրի-
պիրլէրինէ իլհար էթմէքլէ նէվ՛ի պէչէրի եէնի պիր
մա՛նատա պիր էյլէմիչ տիր։ Նէվ՛ ի պէչէրին ՚ա-
զամէթի անը թէչքիլ էյլէյէն էֆրատըն ՚ազամէ-
թինտէն ՚իպարէթ օլտըղը կիպի. հէր պիր
ֆէրտին ՚ազամէթի տէ անճագ նէվ՛ ի պէչէրին ՚ա-
զամէթինէ օլան ՚ալագասըյլա միւմքին իտիյինի
կէօսթէրտի։ Պինա՛էն՚ալէյհ պիրինին գուվվէթի
տիկէրինին գուվվէթի տիր վէ պու գուվվէթլէրին
իթթիֆագըյլա տիւնեանըն միւսթագպէլ նասիպի
թա՛եին օլունըր։ Ճիւմլէ ատէմլէր գուվվէթլի օլուր-
լարսա պէն տէ գուվվէթլի օլուրըմ, վէ էկէր պիր
քիմսէ պաչգալարըն զա՛աֆընա կիւլէրսէ, զա՛իֆ-
լիք իւզէրինէ զա՛իֆլիք զամմ էթմիչ օլուր։ Վէ
իչթէ գուվվէթին գա՛իտէսի պու տըր։ հէր պիր
ֆէրտին զա՛իֆլիյի ճիւմլէսինին զա՛իֆլիյի տիր, վէ
հէր ատէմին գուվվէթի նէվ՛ ի պէչէրին գուվվէթ
սերմայէսի տիր։

Պու գա՛իտէյէ միւնասէպէթ վէրէն խուսուս
չու տըր՝ եա՛նի հէր պիր ֆէրտ օ գատար գըյմէթի
զաթիյէյէ մալիք տիր քի Քրիստոս օնըն իչիւն
է֊օլտիւ։ Պիզ ֆէրտին գըյմէթինի Ցիսուսըն Գեթ-
սեմանիտէ վէ Գողգոթատա օնա վէրտիյի գըյմէթ
իւէ թա՛եին էթմէյլի իզ։ Վէ իչթէ ատէմլէր արա-
սընտա մէտէնիյէթի հասըլ էտէճէք վէ օնու Ալլա-
հըն ճէլալըյլա տօլտուրաճագ օլան գըյմէթ տէ պու
տըր։ Վէ պիզիմ զէվալ պուլան մէտէնիյէթիմիզ
էնճամ չու հազրագթը անլամալը տըր քի պիրի-
նին զա՛իֆլիյի տիկէրլէրին զա՛իֆլիյի տիր տէր իսէք
պու հէմ ՚ագլի նօգթա ի նաղարտան պիր էմր ի
վագը՛ տըր, հէմ տէ ախլագի նօգթա ի նաղարտան
հէր պիր հազրագի թապի՛աթըն թալէպ էյլէտիյի
պիր գա՛իտէ նուճուզընա մալիք տիր։

Վէ չիմաի պու թէսավվուրըն, հայաթըմըզա
օլան ՚ալագասընը միւթալա՛ա էտէլիմ։

Ատէմլէր գաոիմանէն պէրու «Պանա տօգունմա-
յան եըլան պին եաչասըն» գա՛իտէսինի հայաթ ի-
չիւն էն էյի տիւսթուր զանն էթմիչլէր. պէն եա-
չար, պաչգալարըն տա եաչամասընա միւսա՛ատէ
էտէր իսէմ, պու եէթէր տէյիւ տիւչիւնմիչլէր։
Լաքին էյիլիք վէ հազրագթատա պիզ քէնտիմիզ
պէօյիւք վէ մէչնուր օլմագ իսթէր իքէն պաչգա-
լարըն հէման ՚այնի տա՛իրէլէրտէ պէօյիւք օլմասը-
նա նա՛սըլ միւսա՛ատէ էտէպիլիր իզ։ Պու մէյտան-
տա անճագ խօտպինլիյին բա՛ւհասըզ չիչէյի պիթէր
վէ պիզ պիզիմ կիպի չապալայան ատէմլէրին իզ-
թիտարլարընըն թահտիտ էտիլմէսինէ սա՛յ էտէր իզ։
Պիզ իչէրիմիզտէ մուվաֆֆագ օլմագ իսթէր իզ։

լաքին պա'զը ատէմլէր պու մուվաֆֆագիյէթ թա-
րիգիմիզ իւզերինտէ պիզէ մանի' օլույօրլար տէյիւ
տիւչիւնտիւյիւմիւզտէն պիր եօլ իլէ օնլարըն եիւ-
զիւնտէն գուրթուլմագ իսթէր իզ։ Օնլար պիզտէն
փարլագ տըրլար։ Օնլար պիզի կէչիյօրլար։ Վէ պիզ
պիզէ «Ա՛հ, նա՞բլ օլուր տա պունլար թէօքսէր» տէ-
յիւ տիւչիւնիւր իզ։ Էյ վա՛հ, տօսթում, էկէր սէն
գուվվէթի պայգալարըն գա'իֆլիք վագթընտա պուլ-
մագ իսթէյօր իսէն րէճա էտէրիմ պու մէ՛մուլինտէ
Հանըլտըղընը պիւ։ Սէն անճագ գա'իֆլիքլէ էօյչիւ-
լէպիւէճէք պիր գուվվէթ արայօրսըն. պու նէ՞ ճինս
պիր գուվվէթ օլուր։ Ջա'իֆլիքտէն պիր ազ էյի
գուվվէթ։ Հէյլէ պիր տէֆ'ա տիւչիւն, չու 'ազիմ
ճինհանտա տուրուպ տա հիչտէն պիր ազ էյի օլան
գուվվէթ էլտէ էթմէյէ մէրագ էթմէք վէ չապալա-
մագ նէ՛ 'այըպ պիր չէյ տիր։ Պէօյլէ պիր քիմսէ
հագիգի գուվվէթ թէսավվուրընը թէրզիւ էթմէքլէ
պէրապէր քէնտինին մի'յար վէ իգթիտարը հագ-
գընտա փէք էանա պիր ֆիքր թաչըտըղընը կէօս-
թէրիր։ Ասլ ինսան հագիգի գուվվէթի սէվէր։ Է-
յիւլիք էն պէօյիւք գուվվէթ տիր։ վէ էյիւլիք հէր
նէրէտէ էյիւլիք կէօրսէ օնու սէվէր։ Հէր էյի ատէմ
ճիւմլէ էյի ատէմլէրի սէվէր։ Ճիւմլէ էյի ատէմլէր
քէնտի գուվվէթլէրինի պիրլէչտիրիրլէր։

Հէր քիմին գա'իֆլէնմէսինէ սէպէպ օլուրսան,
պու ֆի'լինլէ գուվվէթլիլէրին թաչըյաճազը եիւ-
քիւ արթտըրմըզ օլուրսըն։ Հէր քիմի գուվէթլէնտի-
րիր իսէն պու ֆի'լինլէ ատէմլէր արասընտա եիւք
թաչըյան գուվվէթ հասըլ էյլէրսինի։ Ա՛հ, պէօյիւք
գուվվէթլէր արասընտա եաչամագ պէօյիւք պիր
չէյ տիր։ Հէր էյի ատէմ Ալլահըն 'ազամէթինէ իչ-
թիրաք էտէր, վէ հէր պէօյիւք ատէմ Ալլահ իլէ
էյիւլիք մէնպա'ընտա միւլագաթ էտէր։ Պէօյիւքլէր
արասընտա սաքին օլմագլա հայաթը պէօյիւք գը-
լար ըզ, վէ պէօյլէյիւքլէ քէնտիմիզի եիւքսէլտիր իզ։
Իչթէ Պօղոսըն խայալ էյլէտիյի մէտէնիյէթ պու,
եա'նի պիւթիւն մուհիթի գուվվէթ օլան պիր հէյ-
"էթ ի իճթիմա'իյէ տիր։ Հէր էյի վէ նէճիպ ատէմին,
օ պէլիսիզ գալմըշ օլսա պիւէ, եաչայըպ էօլմէսիյէ
պու տիւնեատա ատէմ օլմագ տահա ճէլիւ պիր հալ
քէսպ էյլէմիչ տիր։ Պէօյլէյլէր սէնին վէ պէնիմ
հայաթըմըզա ճէլալ զամմ էթմիչ տիրլէր։ Օնլար
պիզիմհագիգի տօսթլարըմըզ տըրլար։

Պօղոսըն էֆքեարընճա հէփ տիւկէր ատէմլէրին
գուվվէթի սէնին գուվվէթինի վէ 'այնի վէճհ իւզ-
րէ օնլարըն գա'իֆլիյի սէնին գա'իֆլէյինի թէզեիա
էտէր։ Սէն մազինին վարիսի սին։ Պու կիւն իւզէ-
րինէ իչրագ էտէն 'այնի կիւնէչ Աբրահամըն, Կոն-
փիկիոսըն տա իւզերինէ իչրագ էթտի։ Պու կիւն
Լօնտրայը վէ Իսթանպօլը զիյասը իլէ թէնվիր է-
տէն մահիթապ Բօմա վէ Բաբելոն կէճէլէրինի տէ
թէնվիր էյլէտի։ Պու գօճա տիւնեա քէնտի իւզէ-
րինտէ նիչէ էֆքեարլարըն էֆ'ալ ու աթվար մա-
գամընտա թէճէսսիւմ էթտիյինի, վէ հէտէֆ ի ամա-
լըն սէմանըն նուրանի էլպիսէ էթէքլէրի մագա-
մընտա բու՞ի զէմինէ սէրիլտիյինի տէհրլէրտէն պէ-
բու միւչահէտէ էյլէտի, վէ իչթէ պիզ քէնտի հա-
յաթըմըզը պու միսիլիւ պիր տիւնեատա կէչիր-
մէյէ պայչայօր ըզ։ Հէմ հագգը քէնտի զուլմլարը
իլէ զա'իֆլէնտիրէն նիչէ Նէրոնլար հէմ տէ հա-
հագիգաթ իչիւն չապալայան օրտունըն զաֆէրինէ
քէնտի հիսսէլէրինճէ ճէլալ զամմ էտէն 'ազիզլէր
տախի պու տիւնեատա եաչատըլար։ Պու գուվ-
վէթլէր ճիւմհուրինէ տիգգաթլէ պագընճա զանն
էտէրսին մազի նազարըմըզ էօնիւնէ հալ ը հազըրըն
ճէսիմ պիր սալօնը մազամընտա նիւմայան օլուր,
վէ օնտաքի հավանըն հէմ էյիւլիքլէ թազէլէնմիչ
հէմ տէ ֆէնալըզլա մէսմուս օլտըղընը հիսս էտէր
իզ։ Եա՛նի հէր զա'իֆին զա'իֆլիյի պիզէ կէլիր վէ
հէր գուվվէթլինին գուվվէթի տէրունիմիզէ
կիրէր. վէ «Ֆի՛մ զա'իֆլէնիր տէ պէն զա'իֆլէնմէմ,»
սիւ՞ալընըն ճէվապընը քէնտի քէնտիմիզէ վէրիրիզ։
'Այնի վէճհ իւզրէ պիզ հալ ը հազըրըն տա չէհր-
լիւէրիիզ։ Իչինտէ եաչատըղընմըզ քիւրէ ի հավա պիւէ
ճէսէտիմիզտէքի ա'զալարըմըզ կիպի հէմ գուվվէթ
հէմ զա'աֆմէնպա'ը տըր։ Հաթթա էթրաֆըմըզտա
օլան էն քիւչիւք չէյլէրէ տախի Պօղոսըն ֆէլսէֆէսի
միւթապագ կէւիր։ Պունլար տա 'ազիմ գուվվէթլէր
տիրլէր։ 'ասրլարըն զայէ ի էմելլէրինի վէ թէ՞սիրլէ-
րինի համիլ օլան 'ազիմ գուվվէթլէր, պէլի սէրմա-
յէլէրիմիզ տիրլէր։ Տէհրլէր զարքընտա պէօյիւք
մահալլարտա իճրա օլունան պէօյիւք իչլէր, հաթ-
թա քիւչիւք մահալլարտա իճրա օլունան պէօյիւք
իչլէր պիզէ նագլ օլունույօրլար, վէ նէճիպ, հագի-
գի վէ սաատագաթլը ատէմլէր քէնտի գուվվէթլէրինի
տէ էյիւլիյէ զամմ էտէրէք էյիւլիք իչիւն չապալայան
ատէմլէրէ միւսա՛իա մուհիթ վէրիյօրլար։ Ճօն Հուս
պիր թէք ճանը եախօտ պիր նէյլի իսլահ էթմէյէ
չալըշան հէր ֆէրտէ գուվվէթ զամմ էյլէտի, Ուիք-
լիֆլէր Բօպէրթսընլար հասըլ էյլէտի։ Էյի վէ պէօ-
յիւք զաթլար միւթթէֆիտ տիրլէր։ Նէ տէհրլէր նէ
տերեեալար օնլարը այըրամազլար։ Ճիւմլէմիզ պի-
րիպիրլէրիմիզէ մէրպութ ըզ։ Հէր գուվվէթլի լոկ
ճինս ի պէչէր գուվվէթլէնիր վէ հէր զա'իֆ իլէ
զա'իֆլէնիր։

Պու նէճիճէ, թապի'աթ ը մասլահաթտան տըր։
Հագիգաթ քէնտիսի հագիգաթըն ճիւմլէ իղհարա-
թընա չէքլ ու սըֆէթ վէրիր։ Հագիգաթ թապի'էն

խուսուսի տէյիլ 'ումումի տիր։ Հէր հագիգաթ քէնտի նուֆուզընը քեա՞ինաթըն հէր թարաֆընա թէմտիտ էտէր, վէ պիւթիւն 'ալէմի պիհատտ պիր իթթիհատա բապթ էտէր։ Վէ իչթէ ինսանըն նաթիպինի թէվի՛ էտէն խուսուս պու տըր։ Ո քէնտի քէնտիսինի հագիգաթա վագֆ էտինճէ հէր չէյի իհաթա էտէն հագիգաթ տա քէնտինի զապթ էտէր, վէ գուվվէթին սըրրը պուրատա օլտըղը կիպի զա'իֆլիյին սըրրը տա պուրատա տըր։ Պիր քիմսէ ատէմլէրին էյի օլմասընա խըտմէթ էտէն գուվվէթլեր իլէ իթթիֆագ էթմէտիյի իչիւն զա'իֆլէնիրսէ, քէնտինին զա'իֆլիյի նէվ'ի պէչերին զա'իֆլիյի օլուր։ Պէչերիյէթին թէրագգըսը իչիւն չապալայան օրտուլա տաիլ օլմատըղը իչիւն, հէր քէսէ եիւք վէ խասիմին գալ'ատա կիրմէսինէ ֆուրսաթ վէրէն պիր զա'իֆ նօգթա օլուր։ Հէր ատէմ պիր չէհր տիր, պիր գալ'ա տըր։ Հէր ֆէրտ պիւթիւն նէվ'ի պէչերին քիւչիւք պիր նումունէսի տիր։ Պիւթիւն հէյ'էթ ի իֆթիմա'իյէնին իւմիտլերի վէ գօրգուլարը քէնտինին իւմիտլերի վէ գօրգուլարը տըր։ Ո նօգթատա քէնտիսի պիւթիւն ինսանիյէթին վէքիլի տիր։ Քէնտի տէրունինէ չէրրի գապուլ էթմէքլէ պիւթիւն ճինսի զէհրլեմիչ օլուր։

Պու չէյ ախլագի ճինէթտէ տէ սահիհ տիր։ Պիր ատէմ 'ալէյհինտէ իրթիքապ էտիլէն հագգ-սըզլըգ տիկէր պիլճիւմլէ ինսանլար 'ալէյհինտէ իրթիքապ էտիլմիչ օլուր։ Թա տիւնեանընն էօթէ ուճունտա պիր էսիրին գօլլարընա կէչիրիլէն զէնճիր սէնին ճէսէտինին վէ րուհունըն հուրրիյէթինէ պիր թէհտիտ տիր։ Թէ'ատի վէ իսթիպտատ ալթընտա չապալայան հէր ֆէրտին հուգուգու'այնի հալ ու քէյֆիյէթլեր թահթընտա օլան տիկէր ճիւմլէ ֆէրտլերին հուգուգու տըր։

Ատէմլեր պու էսասա կէօրէ հիսս էթտիլեր, ո զէման Ցիսուսըն ի'լան էթտիյի թէսաւվուրտա մուրթէհիտ վէ Ալլահըն փէտէրլիյինտէն վէ ատէմին գարտաշլըղընտան նէչ'էթ էտէն վաճանփէրվէրլիք հիսսիյլէ սուգան օլմուշ օլան պէչերիյէթին էօնիւնտէ չէրր վէ զուլմ մաղլուպ օլուրլար իտի։ Ցիսուսըն պէզէ էօյրէթտիյի «Է՛յ սէմավաթտա օլան Փէտէրիմիզ» քէլիմէլէրի թարիհին մէսհուր քէլիմէլէրի օլուպ իտարէ ի Իլահիյէնին ճէլիլ տիւաթուրը տըրլար, վէ անլէրսիզ մէտէնիյէթ սէմասըզ զէմ'ին կիպի տիր։ Վէ պիր տէֆ'ա պու քէլամլար ինսան սէմ'ինէ տիւչտիւքտէն սոնրա արթըզ «հիչ պիր քիմսէ քէնտիսի իչիւն եապամազ վէ հիչ քիմսէ քէնտիսի իչիւն էօլմէզ» վէ իչթէ Պողոսըն «Քի՞մ սիւրչէր տէ պէնիմ եիւրէյիմ ճանմազ» նիտասը պու էսաստան նէչ'էթ էթմիչ տիր։ Հէնտիսթան-տա եա Րուսիատա պիր էսիրին գօլլարընա պիր քէլէպճէք կէչիրիլիր։ Ո քէլէպճէք ինսան գօլլարը իչիւն եափըլմըչ տըր։ Ո օրատա էզիլիր իքէն պուրատա պէնիմ եիւրէյիմ ճանար։ Միլլէրճէ էօթէտէ օ էսիր ազլար, պուրատա պէն, արամըզը օգիանոսլար այրրսա պիլէ, պուրատա պէն ճանարըմ։ Ցիսուսըն պու ֆիքրի պիւթիւն նէվ'ի պէչերի պիրէ բապթ էտէր վէ ինսանի ֆիղանլարա ինսան գալպինտէ իճապէթ էտէն իչթիրաք փէրտէսինի խապէր վէրիր։

Իմտի էլիմիզտէն կէլէնին էն էյիսինի եափմագ կէրէք իսիյիմիզին ասլ սէպէպինի պուրատա կէօրիւյո՞ր մը սընըզ։ Հիչ պիր ատէմ պու էսասը քէլամընըզըն իմա էթտիյինտէն տահա պէօյիւք օլմազ։ Պիր տէֆ'ա տէրիսաթըր էյլէ քի սէնին չահսի պէօյիւքլիւյիւն պիւթիւն պէչերիյէթին պէօյիւքլիւյիւ օլույօր, սէնին չահսի քիւչիւքլիւյիւն պիւթիւն նէվ'ի պէչերին քիւչիւքլիւյիւ օլույօր, ո զէման ինսանի պէօյիւքլիւյիւն վէ ինսանի քիւչիւքլիւյիւն տա՞իրէ ի վիւա'աթընա միւթէհայյիր օլաճագսըն։

Էօյլէ իսէյէյ տօսթում, սանա հէվալէ օլունան թէսաւվուր վէ տահա զայէ ի ամալը փարլագ վէ տահա տէրին օլարագ սէնտէն միւսթագպէլէ նագլ էյլէ։ Սէնին պիւթիւն գուվվէթիւնի օնուն իչինէ տօլտուրարագ օնու տիւնեայա կէօնտէր։ Գալգ, վէ սէմատա 'ագլըն վէ իրատէթինէլէ չըգապիլէճէյին իրթիֆա'ա չըգարագ օրայա «Հագգ» քէլիմէսինի եազ, վէ էմին օլ քի քէնտի հայաթընը փաք վէ էֆքեարընը ալի հըզգ էտէն հէր քէս պէչերիյէթին նէմասընը վէ կիւլ կիպի աչըլմասընը գօլայլաշտըրաճագտըր։ Ալլահ պիզիմ իլէ օլտուգճա զա'իֆ օլմագ իչիմիզէ կէլմէզ, իմտի էլինտէն կէլտիյի տէրէճէտէ էթրաֆընա ատէմլերի ճէմ' էտիպ, օնլարա «Գուվվէթլի օլունուզ» տէ։ Հէր պիր ֆէրտէ հէր պիր մէտէնիյէթէ նիտա վէ րէճա էյլէ, «Գուվվէթլի օլունուզ, գուվվէթլի օլունուզ»։

«ԿԷԼ, ՏՕՂ ԳԱԼՊԻՄԻԶԷ»
(Ֆէլէֆ Պրօֆ)

Է՛յ քիւչիւք չէհր, է՛յ Բէթլէհէմ,
Նա՛սըլ սիւքիւթ սէն սէն,
Կէօքտէ հէփ քէվաքիպ խուրրէմ,
Մահզուն, մէլուլ սալթ սէն.
Մուզլիմ եէմլիյինտէ էթմիչ
Էպէտի նուր իչրագ,
Գօրգու կէչմիչ, իւմիտ կէլմիչ,
Ճիհան պուլմուշ րէճագ։

Պու կիւն Ցիսուս՝ Մարիամեան
Տօղաու պիզիմ իչիւն,
Մէլայիքէ չատ ու խէնտան՝
Համա սունմագաս պիւթիւն.
Էյ բիզ սահար եըլտըզլարը,
Աչգէ կիւլպանք չէքին.
Թա՛զիմ էտին մէլիք Բապպը
Զիւն լութֆ պուլտու զէմին։

Ա՜հ, նէ՛ սիւքիւթ, ա՜հ, նէ՛ սէսսիզ
Կէլտի պու՝աթիյէ,
Պէրէքեաթ՝լէ գալպլէրիմիզ՝
Մալամալ էյլէյէ։
Քիմսէ իչիթմէզ՝սէ պիւէ
Բապպըն թէչրիֆինի,
Հալիմ բուհլար սիւրուր իւէ
Տույարլար սէսինի։

Էյ Բէթլէ՛մէէ տօղան Մա՛սում,
Նիւզուլ էթ հէմ պիզէ.
Զա՛իլ օլսուն կիւնահ վէ զուլմ,
Կէլ, տօ՛զ, գալպիմիզէ.
Մէլայիքէ նաղմէլէրի
Ա՜հ, նէ՛ լաթիֆ, կիւզէլ,
Թէնվիր էթ սէն հէմ գալպլէրի
Եա՛ Բապպ, էմմանուէլ։

Միւթէրճիմ

ԳՐ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

ՏԱՐ ԻՒԼ ՓԻՆՈՒՆ Ը ՇԱՀԱՆԷ ՎԷ ՇՈՒ՛ՈՒՊԱԹԸ

Տար իւլ փիւնուն պինասը, Տէրի՛ալիյէտէ, Սուլթան Պայազիտ մէյտանը գուրպինաէ վէ տա՛իրէ ի մալիյէ գարշըսընտա տըր։ Մէզքիւր պինա պիր միւ՛էսսէսէ ի՛միյէ մադսէտիյլէ ինչա էտիմիչ օլմայըզ՝ իլա մուգատտէմա Մըսըրըը Քեամիլ փաշանըն սէրայը իտի։ Կէնիչ պիր տա՛իրէ իսէ տէ, չու՛ հալընտա մէզքիէպ օլմազա չօգ միւնասիպ ու միւսա՛իտ տէյիլ տիր։

Պու սէպէպտէն անըն ինհիտամըյլա՛այնի՛արսա իւզէրինաէ խուսուսի պիր տար իւլ փիւնուն պինասընըն ինչասը Թասիմ ու Թէսաւվուր էտիլմէքաէ տիր։ Վէ պունուն գուվվէտէն փի՛րիլէ կէլմէսինէ Թագրիպէն պիր միլիօն՝Օսմ. լիրասը իճապ էտիյօր։

Հավասը փէք կիւզէլ, մէվգը՛ի նիսպէթէն իսթանպօլըն էն եիւքսէք գըսմընտա օլուպ մէնզարէսի զայէթ տիլ բուպա տըր։ Իչպու պինա տէրունինաէ էլեէվմ ալթը չու՛պէ մէվճուտ օլուպ՝ քէսրէթ ի միւթ՛ալիմին ճիհէթիյլէ փիչ ի նաղարա ալընըրսա՝ պիրինճի եէրտէ Հուգուգը Շահանէյի զիքը էթմէք իճապ էտէր։ Անտէ պուլունան թալէպէնին մըգտարը թէմամէն թա՛նին էտիլէմէզ իսէ տէ, մուգայյէտ օլանլարըն՝ատէտի 4,900 գատար օլուպ, պունլարտան լա ագալլ 2,500 գատարը սընըֆ ը մախսուսլարընտա տէվամ էթմէքատէ տիրլեր, զիրա փէվա՛ (եա՛նի հէր կիւն մէքթէպատէ հազըր օլմագ) մէճպուրի օլմատըզընտան՝ պա՛զը էֆէնտիլէր տէֆթէր ի մախսուստա իսմլէրինի գայտ էթտիրտիքտէն սոնրա, պուրատա եախօտ թաչրատա արզու էթտիքլէրի պիր մէ՛մուրիյէթ եա իչ իւէ իչթիղալ էտիպ՝ սէնէ նիհայէթինտէ իմթիհանլարա միւպաչէրէթ էտիլտիյի զէման իսպաթը վիճուտ էտէրէք իմթիհանլարա տախիլ օլմագ չարթըյլէ սընըֆլարընտա նամէվճուտ՝օլմագտա տըրլար։

50 գատար տախի մու՛ալիմուն օլուպ՝ալէլ՝ուհմում տա՛իրէլէրինտէ քէսպ ի իխթիսաս ու իչթիհար էթմիչ տիրլեր։

Պու չիւ՛պէնին միւտաէթ ի թահսիլիյէսի տէօրթ սէնէ օլուպ ճիւմ՛ա վէ Փազար կիւնլէրի թա՛թիլ էտիլիր։ Թէնսիղաթ սէպէպիյլէ մէ՛զունլար տէրհալ՝ատիյէտէ պիր մէ՛մուրիյէթէ թա՛նին օլունուլյօրլար։

Շէրա՛իթ ի տուխուլիյէյէ կէլինտիքտէ՝ պունլար եա 7 սէնէլիք՝Օսմ. ի՛տաաիլէրինտէն մէ՛զուն պուլունմագ, եախօտ ի՛տաաի տէրէճէսինտէ օլտըզը մէ՛ուէջ դ՝ոփէրինտէն մուսաատտագ մէքեաթիպ ի խուսուսիյէ գօլէճ, ճիհնագիա, լիսէ վէ սա՛իրէ չէհատէթնամէլէրինի համիլ օլմագ եա տա ի՛տաաի տէրսլէրինին (գօլէճ) ճիւմլէսինտէն մաթլուպա մուվաֆֆագ սուրէթտէ իմթիհան վէրէ պիլմէքտէն՝ իպարէթ տիր։ Վէ քէզալիք թէղքէրէ ի՝Օսմանիյէ, այը չէհատէթնամէսի, հիւսն ի հալ վարագասը, թագիպ բաֆօրընըն իհզարը վէ ½ լիրա ի՝Օսմանինին գայտիյէ հալընտա թէ՛տիյէսի չարթ տըր։ Իքինճի չու՛պէ Մէքթէպ ի միւսիյէ ի Շահանէ։

Պու չու՛պէյէ գապուլ օլունա պիլմէք իչիւն պալատա մէզքիւր չէրա՛իթէ՝ իլավէթէն ի՛տաաի տէրսլէրտէն պիլ միւսապագա իմթիհան վէրիպ՝ իսպաթ ը էհլիյէթ էթմէք մաթլուպ տըր։ Պու մէքթէպին միւտաէթի իւչ սէնէ օլուպ մէչզուլիյէթ ի եէվմիյէսի տիկէր չու՛ուպաթա նաղարէն էփէյի զիյատէ տիր։ Անլէրտէ թէտրիսաթ սայքի էօղլէյէ գաատար տէվամ էթտիյի հալտէ, (եէվմիյէ 2–3 տէրս) պու չու՛պէտէ հէման հէման պիւթիւն կիւն թէտրիսաթ պուլունունպ թալէպէնին փէվա՛ը մէճպուրի տիր։ Հուգուգաան մա՛տէ ճիւմլէ չու՛պէլէրտէ

փաղար կիւնլերի մէքթէպ տէվամ էտէր, զիրա օ չիւ'պէլերտէ չիմտիյէ գատար զայր ի Միւսլիմլէր սայքի եօգ իտի։ Հալպու քի Հուգուգտա տէվր ի իսթիպտատտա պիւէ չօգ Իրիսթիյան թալէպէ վար իտի։ Պու տա'իրէտէ 600 գատար թալէպէ վար. մէ"զունլար միւքիյէ մէ"մուրինի օլուրլար։ Իւչիւնճիւ չիւ'պէ 'Ուլումը 'ալիյէ ի տինիյէ.

Պու մէքթէպտէ տին ի Իսլամա 'ա"իտ իճապ էտէն ճիւմլէ խուսուսաթ թա'լիմ ու թէտրիս էտիլիր։ Միւտաւէթ ի թէտրիսիյէտի տէօրթ սէնէ օլուպ, 120 գատար սարըգլը թալէպէտի վէ 10 մու'ալլիմի վար տըր։ Պու վէ պունտան սօնրա զիքր էտիլէճէք ճիւմլէ չու'ուպաթըն մէ"զունլարը՝ մէքթա-թիպ ի ի'տաաիյէ վէ գօլէճլէրտէ մու'ալլիմ օլմագ իւզրէ հազըրլանմագտա տըրլար։ Վէ պու վէ ա-թիաէքի մէքթաթիպին չէրա"իթ ի տուխուլիյէտի մէքթէպ ի Հուգուգընքիյլէ հէման 'այնի տիր։

Տէօրնճիւ չու'պէ էտէպիյաթ տըր քի 17 մու'ալլիմի վէ 100 գատար թալէպէտի օլուպ 'Օսմանլը վէ Ֆրանսըզ էտէպիյաթը թա'լիմիյլէ իչթիղալ էթմէքտէ տիր. պունուն վէ սօն իքի զիքր էտիլէճէք օլան չու'ուպաթըն միւտաւէթ ի թահսիլիյէտի իչէր սէնէ տիր։ Էտէպիյաթ ը 'Օսմանիյէ մէրքէզը պուլունանլարա պուրասը փէք էյի պիր մէքթէպ տիր։ Պէչինճի չու'պէ, 'Ուլումը թապի'իյէ օլուպ, պունըն 10 մու'ալլիմի վէ 90 գատար թալէպէտի վար տըր։ Հէր պիր տէրսէ եէթէր գատար վագթ վէրիլիպ, փրօգրամ խուսուսընտա Ֆրանսա տարիւլֆինունլարընը իմթիսալա սա'յ էտիլիյօր։ Ամմա տահա ա-լաթ ու էտէվաթ խուսուսընտա նօգսանը 'ազիմ տիր. վէ տէրսլէր պիր տէրէճէյէ գատար նազարի օլույօր։ Պու չիւ'պէ մէ"զունլարը հէմ մու'ալլիմ օլապիլիրլէր հէմ տէ քիմեահանէլէրտէ վէ կէօմ-բիւքլէրտէ տահի իսթիխտամ օլունըրլար։

Ալթընճը չիւ'պէ 'Ուլումը բիյազիյէ։ 'Օսմանլը բիւչիւրէ վէ ի'տաաի փրօգրամլարընը պիթարաֆա-նէ նազարը թէտգիգտէն կէչիրիր իսէք՝ անլերտէ բիյազիյէնլին մէ"մուլիմիզտէն խայը զիյատէ օլոը-ղընը կէօրէճէյիզ։

Պուրատա տարիւլֆինունընն բիյազիյէ չիւ'պէսի տահի օ նիսպէթտէ օլուպ օլաբգճա մաթլուպա մուվաֆըգ տըր։ 7 մու'ալլիմի վէ 50-60 գատար թալէպէսի վար տըր։ Պու չիւ'պէ, ճիւմլէսինտէն միւչքիլ օլուպ թալէպէսի տէ էն ազ տըր։ Եէվմիյէ 2-3 տէրս օլուր իսէ տէ, թալէպէ հէր պիրի քէնտի խանէսինտէ մունթազամէն միւթալա'այա մէճպուր տըր։ Մու'ալլիմլէր պիրբէր սա'աթ զարֆընտա տէրսլէրինի վէրիպ կէչէր կիտէրլէր, վէ թալէպէ անլերի լայըգլայա աճլայա պիլմէք իչիւն քէնտի քէնտինէ միւթալա'ա էթմէյէ մէճպուր տըր։ Պու չու'պէնին մու'ալլիմլերի հէր պիրի քէնտի տա'իրէսինտէ քէսպի իսթիխսաս էթմիչ զէվաթը մէչհուրէտէն 'իպարէթ տիրլէր, էզճիւմլէ հէնտէսէ ի հալիյէ մու'ալլիմի, մու'ալլիմի չէհիր Սալիհ Զէքի պէյ, հէնտէսէ ի րէսիյէ մու'ալլիմի միւհէնտիս Իլհամի պէյ, հիսապը թէհազիւլիւ վէ թէմամի վէ ճէպրի ա'լա մու'ալլիմի Եուսուֆճեան էֆէնտի։

Մէվսուգէն ալտըղըմ մա'լիւմաթա նազարէն պու տա'իրէլէրտէն պիխապէր օլարագ, եա տա անլերի նազար ը էհէմմիյէթտէն ալմայարագ Ամէրիգա տարիւլֆինունլարընա գօչուչան կէնճլէրիմիզտէն չօգլարը մալիյէլերի միւսա'իտ օլմատըղընտան օ միւ'էսսէսէլերէ գապուլ օլունմայըպ համմալըղա գատար թէնէզզիւլ էթմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունույօրլար։

Ահվալ ը մալիյէլերի մուվաֆըգ օլանլարըն, եա տա Ամէրիգայա կիթմէզտէն կիտէճէլերի մէքթէպին հէյ'էթ ի իտարէսի իլէ պիր ի'թիլաֆա կէլէնլերին վէ եախօտ մու'այէն պիր իչ պուլմուչ օլարագ կիտէնլերին չու մէսլէքի թագտիր ու թասվիպէ չայան իսէ տէ, իգպալվէրէսթանէ վէ պիլա թէտարիք կիթմէքլիք չու հալ ու քէյֆիյէթլեր թահթընտա ասլա թավսիյէ օլունամագ։ Զիրա կէրէք տարիւլֆինունըն պու ալթը չու'ուպաթընըն վէ կէրէք սա'իր րէսմի մէքթաթիպ ի 'ալիյէնին եա'նի զրա'աթ, թիճարէթ, էճզաճըլըգ, տիչճիլիք, միւհէնտիսլիք վէ թէպապէթ մէքթէպլերինին մէ"զունլարը Թիւրքիատա տահա զիյատէ սուհուլէթլէ իչ վէ մէ"մուրիյէթ պուլա պիլիրլեր։ Վէ չայէտ միւսապագատա տա մուվաֆֆագ օլուպ, իքմալը թահսիլ իչիւն Էվրոփայա եա Ամէրիգայա իրսալ օլունուրլար իսէ, օլ վագթ ֆէվգէլ'ատէ պիր մէվգի' իհրազ էթմէյլերի մէ"մուլ էտիլիր։ Իմտի չու խուսուսաթը նազար ը ի'թիպարա ալմայարագ պիլա թէրթիպ տիյար ը էճնէպիյէ կիտէն, վէ կիտէճէք օլան գօլէճլիլերին տիգգաթընը պու նօգթայա տա'վէթ էթմէք իսթէրիմ։

Տէրի'ալիյէտէ, տարիւլֆինունը Շահանէ, բիյազիյէ չու'պէսի, պիրինճի սընըֆ միւտավիմլէրինտէն

Կ. Ե. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՀԱՊԷՇԻՍԹԱՆՏԱՆ ՄԷՔԹՈՒՊ

Պու կիւնլերտէ Հապէշիսթանտա տա'իմի գօրգոդու հիւքմֆէրմա տըր։ Մէնէլիք Իմփէրաթօր պիր այտան պէրու հիչ քիմսէյէ կէօրիւնմէյօր իտի։ տիւն (Դեկտ. 11 1909) սէրայա պէչ տագիգտ մէսաֆէտէ օլան պիր քիւիսէյէ կիթտի։ Լաքին սէօյլէնիլտիյինէ կէօրէ լագըրտը էտէմէյօր։ Հիւքիւմէ-

թի Իմփերաթօրիյա էթէկի-թայբթու վէ Բաս (փաշա) Թէսամմա (քի պաշ միւսահիպ վէ Դաւիր էլքիւլլիւ հիւքմ տիր, վէ Հապէշճէսի բաւօղ պրէ-վէպոէ բաս ըհտիմմա վէ բէ-ըպէրէ վէ էրէօֆէյէ մընէլըր պալա մաըա- սըլման տըր) վէ հարպիյէ խարիճիյէ նազըրը Ֆէթհէվարի Աֆթա կիյօրկիս իտարէ էտիյօրլար։ Դեկտ. 15տէ Ինկիլիզ էլչիսի պէօյիւք ա-տաթաչ սալօնընտա րէսմէն գապուլ օլունտը։ Պիւթիւն 'ասքէրլէր բէսմի բուսպալարը վէ էլլէրինտէ ալթունն եալտըզը գալգանլար օլտըզը հալտէ իքի թարաֆը իհտաթա էյլէտիլէր։ Պու ատաթաչտա ալթունն եալտըզը պիր թախթ գուրուլմըշ քի 40 պին ֆր. գէյմէթինտէ վէ Ֆրանսըզ հիւքիւմէթի հէտիյէսի իմիշ։ Ասըլ Իմփերաթօրըն օթուրտըզը քիւրսիւ պունըն իչինտէ պիր տիւզ թախթ օլուպ պու պաչգա կիւնլէրտէ օլտուղը կիպի րէսմի սուրէթտէ գուշատըլտը։ Վէլի ի 'ահտ Լիճ-Իյասու պու տիւզ թախթըն էօնիւնտէ պէօյիւք պիր քիւրսի իւզէրինտէ օթուրտուլտու վէ սոլ թարաֆընտա Բասօզ պթիւվէտտէտ Թէսամմա վէ սաղ թարաֆտա տամատը Իմփերաթօրի Բաս Կուքաս (քի Իմփերաթօրիցանըն գարնտաշը օղլու տըր) սանտալյա իւզէրինտէ 'օթուրուպ սա'իր բէ'իսլէր քէնտի ուսուլլարընա կէօրէ հէր իքի թարաֆա րէսմի սուրէթտէ օթուրտուլար։ Ինկիլիզ էլչիսի քէնտի մատմըյտա իչէրի կիրտիչինտէ պիւթիւն վէզիր րէ-'իսլէր, վէլի ի 'ահտ Լիճ Իյասու իլէ այաղա գալգտըլար։ վէ էլչի քէնտի նուրթգունու Ինկիլիզճէ լիսանտա գրա'աթ էյլէյիպ սօնրա Հապէշճէյէ թէրճէմէ օլունտը վէ փաշալար իչինտէ սէվկիւլիւ Բասօզ պթիւվէտտէտ Թէսամմա գրսա պիր ճէվապլէ միւչարիւէյի թէպրիք էյլէտիւ։ Պա'տէհու 21 փարէ թօփ էնտախթ էտիլտի։ Հազըրլանմըշ քիւրսիւ իւզէրինտէ էլչի պիրազ րահաթ էտիպ պա'տէհու միւֆարագաթ էյլէտիւ։ Իմփերաթօր Մէնէլիք զէմանլարընտա պիր չօգ էլչիլէր րէսմէն գապուլ օլունտրգլարընտա տա'իմա հազըր պուլունմուշ իտիմ, լաքին այաղա գալգմագ մէրասիմինի պու տէֆ'ա կէօրտիւմ։ Պու ճիւմլէ իլէ Հապէշ փոլիթիգասը գալպտէն օլմատըզընը միւչահատէ էյլէտիմ։

Փայթախթատա 500 գատար թէպա'ա ի 'Օսմանինէ պուլունուպ պունլարատան 150 գատարը էրմէնի, 250 գատարը Բում, վէ 100 գատարը տա Թիւրք վէ Շամլը վէ եէմէնլի 'Արապլար տըր։ Պիր րէսմի գօնօսլօսըմզը օլմատըզընտան փէրիչան հալտէ իզ։ Հէր նէ գատար Ալման էլչիսի իչէրէ պագըօր իսէ տէ, չի ֆա'իտէքի Ալման օլմատըզընտան իչէրիմիզ կէօրիւլմէյօր։ Հապէշիլէր զաննըմճա պիր 'Օսմանլը գօնօսլօստան տահա զիյատէ գօրգաճագ-լար, չիւնքի մէյտանտա մա'լիւմ օլտըզը իւզրէ ե-րուսաղէմ մէա'էլէսի վար։ պու իսէ Հապէշիսթան իչիւն պէօյիւք էհէմմիյէթի հա'իզ տիր։ չալըշըյօրզ քի պու եագընլարտա թէպա'ալարընը սէվէն 'Օսմանլը տէվլէթիմիզին փարլամէնթինէ վէ վիւքէլա-յա միւրաճա'աթ էտէլիմ։ ՅՈՎՆԷՓ Ա. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Ատիս–Ապաբա,

ԻՆՃԻԼԻ ՔԻԼԻՍԷԼԷՐԻՄԻԶԻՆ ՀԱԼ Ը ՀԱԶՐԸ

Վէգայի' ի ախըրէ զարֆընտա կիլիկիա իթթիհատընտա մէվճուտ Ինճիլի քիլիսէլէրիմիզ թազմինի փէք կիւճ պիր զիյանա կիրիֆթար օլտուլար։ Զօգ սիւրիւլէր չօպանսըզ գալտը։ Պու հալ զայէթ աճըլը, զիյատէսիյլէ էսէֆէնկիզ տիր։ Լաքին չու սօն վագըթլարտա տահա զիյատէ պատի ի թէ'էսիւճ օլան խուսուս՝ Ինճիլի քիլիսէլէրիմիզտէ օլան պիւրուտէթ վէ րուհանի հայաթ գըլէթի տիր։

Նի՞չիւն գատիմ միւ'մինլէրին վէ հէման 40–50 սէնէ մուգատտէմ եալամըշ օլան իլք Փրօթէսթան փէտէրլէրիմիզին 'էօմրիւնտէն սիւտուր էտէն թէ'սիրաթ ը մա'նէվիյէ վէ մուգատտէսէ, 'այնի մա'նատա էլեէվմ քիլիսէլէրտէն չար ճիհէթէ չէօ'էփաչ օլմամագտա տըր։ Նի՞չիւն քիլիսէլէրիմիզին վէ քիլէսի ա'զալարըմըզը էճնդէնէ թէզայիւտա էթմէքտէ իսէ տէ, էյֆէյէնէ. րուհանի հայաթ վէ գուվվէթի 'այնի նիսպէթտէ արթմայօր վէ ֆա'ալիյէթի միւչահէտէ օլունմայօր։

Պու աճըլը հալա սէպէպիյէթ վէրէն պիր գաչ նօգթալարը գըսաճա տէրմիյան էթմէք իսթէրիզ։

1. Միլլէթչիլէրը սըրֆ ըա'լէմըն օլմայըզ, հայրօլտուղը նէյէ էրէյե ահնօ-պօլմէֆպա տըր։ Զէմանէմիզտէ նիչէ չէյլէրին խարիճի վէ զահիրիսինէ էհէմմիյէթի վէրմէյէ պիր հավէս օլտուղը կիպի, Միւսիթիյանըզգտա տախի մէվճուտ սատէ, տէրունի վէ հայաթի մէվճուտը սըրֆ րէսմիյաճա իֆրազ էթմէք մէյլի կէօրիւլմէքտէ տիր։ Պու իսէ հէր հանկի պիր տին իչիւն վէ եա տահա տօղրուսը տինէն էհլի իչիւն էն միւհիւիք պիր նօգթա ի պիւհրան տըր։ Նիչէ քէրրէ օլ տէրէճէ ֆազլա նիզամ, ային ու 'ատէթլէր իտխալ էտիլմէքտէ վէ հագիգաթա եէթիյմէք իչիւն իսթի'մալ օլունան վէսա՞իթէ օլ գատար էհէմմիյէթ վէրիլմէքտէ տիր քի, էքսէրիյա հագիգաթ քէնտիսի ֆէրամուշ էտիլմէքտէ տիր։ Ինճիլի քիլիսէնին թէմէլինտէ տուրան հագիգաթ չու տըր, եա'նի Միւսիթիյանըզգ հայաթ տըր։ Պու հայաթըն մէնպա'ը իսէ քիլիսէնին սէրտարը օլան

Բապպ Յիսուս Քրիստոս որը։ Վէ քիլիսէ ա'զա-լըզընա տախիլ օյան հէր պիր ֆէրտ պու հայաթա մալիք օլուպ, Մէլէքլութ Ուլլահըն թէրադգըսը էմրինտէ գավլէն վէ ֆի'լէն ճէհտ էթմէքլիյի վա'տ էտէր։ 'Աճէպա Ինճիլի քիլիսէլէրին պէտէնի հա-լինտէ տուրան ճիւմլէ քիլիսէ ա'զալարը պու հա-գիգաթը անլայըպ, անա կէօրէ ֆէրա է 'ափէլ էա՞-յօրլար մը։ Տէրունինտէ հայաթ օլան պիր ա'զա տու'ա ճէմ'իյէթլէրինէ կէլմէմէք վէ կէլսէ տէ սիւ-քիւթ տուրմադ եափամազ։

2. Քէնիսէյէ ընդէլ էտէն ա'ղալը՝ Քրիսդոսը հասըլ էտճէյէ պէրէ վէ հաֆէյէ էրընէհատ էյէ գը-նըրէհէտ պէյէլ պէրլէր։ Ինճիլի քիլիսէ էն եիւքսէք վէ հագիգի մա'-նասընտա՝ րուհանի հայաթա մալիք էֆքատրն Քը-րիստոստա օյան էրընէհատը տըր։ Իթթիհատ իսէ պի-լիրիզ գուվվէթ տիր։ Պու մա'նէվի գուվվէթ իսէ հէր եէրտէ վէ զէմանտա քէնտի հուզուրընը պէ-յան էյլէմիյ, վէ 'ալէմտէ տիկէր հիչ պիր գուվվէթ անա միւթէմատիյէն գարշը տուրամայըպ, նիհա-յէթ զաֆէր օլ թէ՞սիր ի իլահիյէ մախսուս օլմուշ տըր։ Իմամ Ինճիլի քիլիսէլէրիմիզ էլէվմ օլ գուվ-վէթ վէ թէ՞սիրի իպրազ էթմէքտէ՞ մի տիրլեր, վէ էտէմէյօրլար իսէ 'աճէպա պիր սէպէպի տէ քի-լիսէյի թէչքիլ էտէն ա'զալարընը իթթիհատ վէ իչ-թիրաքընընն կէվչէք վէ սաֆհի օլմասը տէյի՞լ մի տիր։ Իթթիհատըն իլք չարթը մուհաֆպէթ վէ մագսէտ պիրլիյի տիր։ Նէ՞րէտէ պու կիւն գաիմ քիլիսէ ա'զալարընըն Քրիստոսա վէ Անընն իչինէ օյան մուհաֆպէթ վէ քեամիլ ֆէտաքեարլըգլարը, վէ պէյնլէրինտէ հիւքմֆէրմա օյան ուխսուվվէթ վէ իչթիրաք։ Նիչէ քիլիսէլէրիմիզտէ ուխսուվվէթ եէրինէ մէնֆա'աթվէրէսթլիք, իչթիրաք եէրինէ իֆթիրագ, վէ մուհաֆպէթ եէրինէ 'ատաւլէթ հիւքմ սիւրմէքտէ տէյի՞լ մի տիր։ Իմամ պէօյլէ քիլիսէ-լէրտէն նէ՞ գուվվէթ վէ մա'նէվի թէ՞սիր մէ՞մուլ օլունա պիլիր։ Վէ իչթէ պու կիւն Ինճիլի քիլի-սէլէրիմիզին պաղրընտան պու մուգատտէս թէ՞-սիրին զըլէթի վէ հաթթա պա'զըլարընտան ֆըզ-տանը ճիհէթինտէն, սաքիթ ֆագաթ տէրին ահ-լար վէ ֆիղանլար իչիտիլմէքտէ տիր։ Մէմլէ-քէթիմիզին հէր թարաֆընտան տինսիզլիք բիւզ-կեարլարը էամէքտէ իքէն, վէ չօգ ճահիլ վէ թէճ-րիպէսիզ կէնճլէրին անլէրտէն սիւրիւքլէնմէք թէհ-լիքէսի վար իքէն, թէճրիպէքեար քիլիսէ ա'զա-լարը անլէրէ 'իպրէթ օլմադ վէ ճէլպ էթմէք էմ-րինտէ նէ՞ եափըյօրլար։

3. 'Ա'նլէ վէ ֆէֆնէպուլէէֆդպէ հաֆէյէ Խրէնէյան ըա'լէմ ա՞ ընէրզիյէսի ֆէէ+ նաֆըս՞ պըր։ Ճէննաղ ը Հագ-գըն թէրթիպի իւզրէ ֆիքրին զայէթլէ ֆա'իլ պու-լունըրը, էն նագիք վէ տէվամը թէ՞սիրաթըն նաֆըզ օլըրը, վէ ախլաղ ու էվսաֆըն թէմէլլէ-րինին աթըլտըրը միւտատէթ ի հայաթ ը ինսանիյէ, 10-12 սինինէ գատար օյան տէվրի հայաթ տըր, Պու միւտատէթ գալպտէ հադիգաթ թօխումլարընը էքէճէք, վիճդանը թէհզիպ ու թէրպիյէ վէ էօլ-մէզ ճանըն էյի վէ քէօթիւ թէմէյյիւլաթընը թէֆ-րիդ իլէ, գուսսիյէթ վէ սալահ թարիգլէրինէ իր-չատ էտճէք էն միւնասիպ վէ միւ"էսսիր միւտ-տէթ տիր։ Իշպու վազիֆէ ի մուգատտէսէյի իֆա իլէ, չօճուղը էվվէլա Խրիսթիյան թա'լիմ ու թէր-պիյէսինտէ պէօյլութմէք իչիւն իսէ, վալիտէյն վէ խուսուսա վալիտէ Ալլահ թարաֆընտան թա'նին օլունմըշ խօճա տըր։ 'Աճէպա վալիտէյն պու խու-սուստա վազիֆէ ի մուգատտէսէլէրինէ սաղլ պուլունըյօրլա՞ր մը։ 'Աճէպա ֆամիլիա տու'ալարը վէ սըգ սըգ րուհանի միւսաֆէպէթլեր իլէ 'ա՞իլէ-րին քիւրէ ի հավասը փաք վէ մուգատտէս հրֆզ օ-լունմագտա՞ մը տըր։ Եազը՞գ քի մէքթէպլէրիմիզ տախի 'ումումէն ալընտըգտա պու նօգթայա լազըմ օլտըը տէրէճէտէ էհէմմիյէթ վէրմէքտէ տէյիլ տիր-լեր։ Վէ իչթէ պու եիւքսէն հալա միւսթագպէլ պի-զիմ իչիւն մուշկիմ տիր։ Էլեէվմ մէվճուտ ֆըզգ ու ֆիւճուրըն էքսէրի վէ եէթկին կէնճլէրին տին վէ քիլիսէյէ վէ ախլագի մէպտէլէրէ նազարէն կէվչէք վէ սօղուգ պուլունմալարը, հէնուզ թազէ չաղ-լարընտա 'ա՞իլէ իչինտէ տօղրու սուրէթտէ վէ հա-խօտ հիչ Խրիսթիյան թէրպիյէսիյէ թա'լիմ օյուն-մամալարընտան նէչ՞էթ էթմիչ իտիյի պիր հագի-գաթ տէյի՞լ մի տիր։ Խայր, ալտանմայալըմ, քի-լիսէլէրիմիզին զա'աֆընընն էսպապընը թէհարրի է-տէր իքէն, էվվէլա 'ա՞իլէլէրիմիզէ վէ մէքթէպլէ-րիմիզէ նազար էթմէլիյիզ։ Պագ, օրատա Ալլահըն մէլէքլերի մագամընտա պուլունան օլ մա'սումլար նէ՛ ճինս թէ՞սիրլեր թահթընտա թա'լիմ վէ փեր-վէրտէ օլունմագտա տըրլար։ Ինճիլի քիլիսէլէրի-միզ, հէմ տախի վաթանընմըզընն սա'ատէթ վէ մա'-մուրիյէթի՝ չօճուգլարընն 10-12 սինինէ գատար օյան միւտատէթ ի 'էօմրլէրինտէ փաք վէ տօղրու թա'լիմ ալմալարընա մէնուէթ տըր։

Դեկտ. 4. 1909. 'Ա.ՆԹապ ԿԱՐԱՊԵՏ Մ. ՄԻՍԻՐԵԱՆ

Մ. ԱՄԵՐԻԳԱՏԱ ԷԼԷՔԹՐԻԳ ԻՍԹԻ'ՄԱԼԻ
(Ց. Կ. Հայֆնեան)

Մ. Ամերիգատա էլէքթրիգին իսթի'մալի օ գա-տար 'ումումիլէչմիշ տիր քի էհալի իսթեր իսթե-մէզ եէտիյի եէմէք, իչտիյի առ վէ գուլլանտըղը կազ եաղը լամպասը հագդընտա նէ գատար մա'լու-մաթը վար իսէ՝ էլէքթրիգ հագդընտա տախի օլ

գատաբ մա'լիւմաթ քէսպ էթմէյէ պաչլամըչ տըր։

Պու խուսուստա գարիյունա պիր թէսավվուր վէրմէք իչիւն էհալինին 'էօմրիւնտէն պա'զը միսալ-լար զիքր էտելիմ. իւք միսալըմըզը Նիւ-Եօրգ չէհ-րինտէ սաքին օլան պիր տա'վա վէքիլինին հայա-թընտան ալալըմ։ Ավօգաթ էֆ. սապահլայըն գալգ-տըղընտա խըտմէթքէարը աչաղը գաթտան եօգարը չաղըրմագ իչիւն, օտասընըն քէօչէսինտէ օլան պիր տիւյմէյէ պատար, աչաղըտա խըտմէթքէարըն պու-լունտըղը մահալտէ օլան չան էլէքթրիգ վասըթա-սը իւէ չալընըր վէ խըտմէթքէար պիր գաչ սանի-յէ զարֆընտա էլինտէ սապահ ղազէթասը օլարագ էֆէնտիսինին օտասընա կիրէր, էֆէնտիսի ղազէ-թայը ալըպ օգուտմաղա պաչլար։ Պունըն թաղ' օ-լունմասը իչիւն իսթի'մալ օլունան մաքինալարըն սայքի քեաֆֆէսի տէ էլէքթրիգ վասըթասը իւէ իչէրւէր, վէ օգուտըղը սօն հավատիսլէր տիւնեա-նըն չար էթրաֆընտան թէլէկրաֆ, թէլէֆօն եա-խօտ տա թէլսիզ թէլէկրաֆ վասըթասը իւէ կէօն-տէրիլմիչ տիր։

Գահվալթըտան սօնրա սօգաղա չըգար, եաղը-խանէսինէ կիթմէք իչիւն պիր էլէքթրիգ թրամ-վայընա րաքիպ օլուր քի գարանլըգտա էլէքթրիգլէ թէնվիր օլունուր, վէ սօղուգտա էլէքթրիգ սօպա-սը իւէ ըսընըր։ Օթուտըղը մահալտէն թրամվայըն եօգարը գըսմընտա սըրա իւէ տիզիլմիչ ի'լանլարը կէօզտէն կէչիրիր իքէն «էվ թէմիզլէմէք իչիւն է-լէքթրիգլէ իչլէյէն սիւփիւրկէ» ի'լանը նազարը տիգ-գաթընը ճէպպ էտէր. պու 'աճա'իպ մաքինատան պիր թանէ ալմազլըգ միւլահազասընը եափտըղը սըրատա՝ պագար քի եաղըխանէսինին պուլընտըղը պինայա եէթիչմիչ, թրամվայտան էնէր վէ պինա-նըն գափուսընտան տախիլ օլտըղընտա պիր գաչ թանէ տէմիր փարմագլըգլարւէ գափանմըչ գարան-լըգ գափուլարա բաթթ կէլիր. գափուլարըն եան-լարընտա օլան տիւյմէյէրտէն պիրիսինէ պատասը իւէ ատէմլէրի պինանըն եօգարը թապագալարընա չըգարըպ էնտիրմէք իչիւն գուլլանըլան ատանսէօր նամ մաքինայը գօչտրրան քիմսէյէ էլէքթրիգ վա-սըթասը իւէ ֆիլան գաթտան խսթէնիլտիյի խապէր վէրիւիր, վէ պիր գաչ սանիյէ սօնրա եօգարտան աչաղը էլէքթրիգլէ թէնվիր օլունմըչ վէ էլէքթրիգ-լէ հարաքէթ էտէն տէմիր պիր գաֆէս նազիլ օ-լուր։ Փարմագլըգ գափուլար աչըլըպ ավօգաթ է-ֆէնտի վէ տանա պաչգա եօգարը չըգմագ խսթէյէն-լէր տէմիր գաֆէսէ րաքիպ օլուրլար, վէ ատան-սէօրի իտարէ էտէն քիմսէ հէր քէսի 'ա'իտ օլտըղը 20-30-40ընճր վէ դայրինա գաթլարա չըգարըր։

Պէօյլէճէ ավօգաթ էֆէնտի եաղըխանէսինէ եէ-թիչիր վէ պա'զը քեաղըտլարը կէօզտէն կէչիրտիյի սըրատա պիր տէ ճընկըր ճընկըր չան չալընմաղա պաչլար, պու տէմէք տիր քի պիր քիմսէ թէլէֆօն-տա քէնտիսի իւէ գօնուչմագ խսթէյօր. օթուտըղը սանտալեատան գալգմագսըզըն մասանըն իւղէրին-տէ օլան թէլէֆօնը ալըր գուլաղընա գօր վէ գօ-նուչմաղա պաչլար։

Հավա չօգ սըճագ իսէ, տիվարտա օլան պիր տիւյմէյէ տօգանմասը իւէ րաֆտա տուրան էլէք-թըրիգ եէլփազէսի տէօնմէյէ պաչլար վէ պիգիմ մէմլէքէթիմիզտէ սալթ տաղլարըն զիրվէսինէ վէ ըրմագլարըն գըյսընա 'ա'իտ տիր զանն էթտիյ-միզ օլ ֆէրահպախչ րիւզկեար եաղըխանէսինտէ մէչղուլ օլտըղը հալտէ ալնընա էսէր։

Էօյլէ վագթը օլուր, թա'ամ իչիւն եազընլար-տա օլան պիր լօգանթայա կիտէր քի, չիւպհէսիզ օրասը տախի էլէքթրիգլէ թէնվիր օլունմըչ վէ է-լէքթրիգ եէլփազէլէրի տէօնմէքտէ տիր։ Թա'ամ-տան սօնրա ճէպինտէն ուֆագ եասը գուրթու չէք-լինտէ «էլէքթրիգ սիկարա եագաճաղընը» չըգարըպ սիկարասընը եագար, վէ տիչարը չըգտըղը վագթ այագ գապլարընըն լօստրայա վէ չափգասընըն թէ-միզլէնմէյէ միւհիմ օլտըղը տիգգաթընը ճէլպ է-տէր, եօլու իւղէրինտէ պուլունան լօստրաճը տիւ քքեանընա կիտէր. լօստրաճը անըն չափգասընը ալըր էլէքթրիգ չափգա թէմիզլէյիճի մաքինա իւզէ-րինէ թագրպ թէմիզլէմէյէ պաչլար, վէ լօստրա իւ-չիւն տէ օրատա տուրան պիր էլէքթրիգ մաքինա-սընըն աչաղը գըսմընտա օլան պիր եէրէ այագընը գօր վէ եօգարտա սաղ թարաֆտա օլան ուֆագ տէլիյէ պէչ սէնթիւք պիր սիքքէ պրագըր մաքինա հարէքէթէ պաչլար. տուրտըղընտա օլպիր այագընը գօր։ Պիր գաչ տագիգէ զարֆընտա այագ գապլա-րը փարլամըչ վէ չափգասը թէմիզլէնմիչ օլուր։

Կիւնիւն մէչղուլիյէթի խսթամ պուլտըգտա խանէսինէ 'ավտէթ էտէր, վէ էվինին գափուսընա եէթիչիպ էլէքթրիգ չանընը չալար վէ էլէքթրիգ վասըթասը իւէ գափու աչըլըր։

Ագչամ թա'ամընտան սօնրա հավա ալմագ իչ-չիւն էլէքթրիգ օթօմօպիլիյլէ եագընտա օլան միլ-լէթ պաղչէսինէ կէզմէյէ կիտէր, եախօտ պիր սի-նէմաթէդրագ թէաթրօսընը զիյարէթ էտէր։

Վէ նիհայէթ եաթաղա կիթմէզտէն էվվէլ սօն իչի օտասընտա օլան էլէքթրիգ լամպասընը սէօն-տիւրմէք օլուր։

Քէզալիք թէրզինին իւթիւսիւ էլէքթրիգլէ ը-սընըր, վէ տիքքի մաքինասը էլէքթրիգլէ իչլէր։ չիւպհէսիզ տիւքեանընտա թէլէֆօն վէ էլէքթրիգ զիյասը վար տըր։

Մարանկոզ իսէ քէրէսթէյի էլէքթրիդ պըչդըսըյլէ քէսէր վէ էլէքթրիդ բէնաէ իլէ տիւղլէր։ Գուննաուրաաճը իսէ գուննաուրալարընըն գալըն կէօնլէրինի գօլայըգլէ տիքէ պիլէն գուվվէթի էլէքթրիդ մաքինալարընտան ալըր։ Մաքինիսթ տախի աղըր տէմիր փարչալարընը «էլէքթրօ-մըգնաթըս» տէնիլէն էլէքթրիդի իլէ գալըրըր քի, եանաչտըղը 2-3 թօննէլաթօ աղըրլըղընտա տէմիր փարչալարընը ուֆաղ պիր մըգնաթըսըն իչնէյի գօլայըգլէ ճէլպ էտիպ թուրթաղը կիպի թուրթար, վէ իսթէնիլէն իրթիֆա՝ վէ մէսաֆէյէ կէօթիւրիւպ էլէքթրիդ ագընթըսընը գաթ էտէրէք պրագըր։ Գալըն պիր տէմիր փարչասընը տելմէք իչիւն էլէքթրիդ մըսգապը վէ սա՛իր էնվա՛ի մաքինալար գուլլանընը։

Էլէքթրիդին թիճարէթաէ մուհիմմ պիր խըտմէթի տախի թիճարէթխանէլէրի «էլէքթրիդ խըրսըղ խաֆիյէսի» թէսմիյէ օլունան ուսուլլարլէ մուհաֆազա էթմէսի տիր։ պու ուսուլլարտան էն սաաէսի չու տըր, թիճարէթխանէլէրին փէնճիրէ, գափու վէ սա՛իր մէխսէլէրի թէլլէր վասըթասը իլէ փօլիս սթասիօնը իլէ բաղթ օլունըր, կէճէ իլէ սարիգ փէնճիրէ կախօտ գափույը աչըրղընտա մէզգիւր թէլլէր էլէքթրիդէ՛ալագայա կէլիպ, փօլիս սթասիօնընա ֆիլան մաղազանըն ֆիլան մէսէլինին աչըլմըշ օլտըղընը խապէր վէրիր, վէ խըրսըղ էլինի էմթը՛այա տօգանտըրմազտան քէնտի քէնտիսինի հիւքիւմէթին գուվվէթլի պազուսընտա պուլուր։

Շիւպհէսիզ պու պէնտիմիզտէ զիքր էտէ կէլտիյիմիզ՝ էօմրիւն եէվմիյէ վազիֆէլէրինի թախֆիֆ էտէն էլէքթրիդի մաքինա վէ ալաթըն՝ զուլմէթի նուրա թահվիլ էտէն լամպալարըն, վէ մէսաֆէյի սայքի հիչ մէսապէսինէ թահվիլ էտէն թէլէղրաֆ, թէլէֆօն վէ գաթարլարըն իճատը պէօյիւք մուճիաէլէրին եօրուլմազ զայրէթ վէ միւտավիմէթի սէմէրէլէրի տիրլէր։

Պու մուճիալէր սընֆընտա էն ա՛լա մէվզը՛ը թուրթան Թօմաս էխսընն օլմուշ տըր։

Էխսընըն նէվ՛ի պէչէրէ էն միւֆիտ օլան իճատը էլէքթրիդի զիյա հալինտէ իսթի՛մալ էթմէք իչիւն վասըթա օլան լամպասը օլմուշ տըր քի, մէզքիւր լամպայը իճատ էթմէք իչիւն օն ալթը այ կէճէ կիւնտիւզ չալըշմըշ տըր։

Անտրիւ Գարնիկի պու իճատընտա էխսընը թէպրիք էթմէք իչիւն չէքմիշ օլտըղը թէլէղրաֆընա չու՛իպարէ իլէ խիթամ վէրմիշ տիր. «Եաչասըն՝ իլմի էլէքթրիդի էրպապը գրալը պիրինճի էխսընն։»

ՄԷՐԶԻՖՈՒՆ ՔԻԼԻՍԷՍԻՆԻՆ 1909 ՐԱՓՕՐԹԸ

Մէրզիֆուն քիլիսէսի կէչէն սէնէյի չօպանօղլ սիւրիւ կիպի իմրար էյլէտի։ Սէնէ պաշընտա Պատ. Ապտահատեան զաթէն իսթի՛ֆա էթմիշ իտի։ Պու իսթի՛ֆա իսէ քիւլլիյէն մէճպուրի պիր չէյ իտի։ Քիլիսէ վէ չօպանը եէքտիկէրիյլէ մուհապպէթի քեամիլէ իլէ կէչինիր իքէն, քիլիսէնին պիւտճէսինին ֆէվգէլ՛ատէ մուզայագալը հալի պու այրըլմագըզա մէճպուրիյէթ հասըլ էթտի։ Ամէրիգատա պուլունան Տօսթլարտան պա՛զըլարը եէրլի քիլիսէլէրիմիզին իտարէսինտէն քիւլլիյէն միւսթագիլ օլարագ, պիր պէչարէթի իչի աչմազա գարար վէրմիշլէր, վէ միւպէչչիր օլմազ իւզրէ միւմանիլէյին ինթիխապ էթմիշլէր իտի։ Պու իշ թագտիր ի իլահի նէթիճէսի կիպի պիր չէյ օլտու։ Պատ. Գավմէ 8 այ տահա մէճճանէն քիլիսէյէ խըտմէթ էյլէտի, վէ ՛ա՛իլէսի տէ չիմտիլիք պուրատա օլտըղընտան, այլաղընըն պիրի պուրատա տէմէք տիր։

Լաքին քիլիսէ նէ՞ օլաճագ։ Կէչէն 3 սէնէ զարճընտա գուրագլըգ նէթիճէսի օլարագ պահալըգ պիղտէ ճան պրագմատը. իւզերիմիզէ պատան պօրճ պօյունտըրըղընը գալտըրմագ իչիւն մէ՛մուրին խարիճինտէ ֆէտաքէարլըգտա պուլունտըգ։ 85 լիրալըգ պիր պօրճ պիղի էզիպ պիթիրիյօրը։ Քիլիսէնին ահ ու էնինէլերինէ ճէվապ վէրէն Ալլահ Փէտէրիմիզ ումուլմազ եէրտէն պիզէ եարտըմլար կէօնտէրի։ Զօգտան պէրու Ինկիլթէրրատա թէվթուն էտէն Փրօֆ. Թուամաեան էկէր 35 լիրայը թէտարիք էտէպիլիրսէք 55 լիրալըգ պիր մու՛ավէնէթտէ պուլունաճաղընը վա՛տ էյլէտի։ Վագա՛ 35 լիրա կիւճհալ մէյտանա կէթիրիլտի վէ պու մու՛ավէնէթի ի նագտիյէ սայէսինտէ պօրճատան գուրթուլուուգ։ Միւմանիլէյհէ թէչէքքիւրլէրիմիզի պէյան էտէրիզ։

Քիլիսէնին պու սէնէքի պիւտճէսինի սիզէ կէօնտէրիյօրըմ, պաշգա քիլիսէլէրէ պիր թէչվիգ վէ նուսմունէ օլմագ իւզրէ նէչր էթմէնիզի իսթէյօրըմ։ Մինպէրիմիզ պօչ գալմայօր իսէ տէ, քիլիսէնին չօպանը եօգ տըր։ Հասատ Սահիպինէ իշճիլէր գալտըրմասը իչիւն տու՛ալարըմըզա իչթիրաք էթմէլէրինի գարիլէրինիզտէն թէմէննի էտէրիզ։

Քիլիսէմիզ կէչէն սէնէ ումուր ը խայրիյէ տախի պէօյիւք միգեաստա միւտավիմէթի էթմիշ տիր։ Կիլիկիատաքի գարնտաշլարընմըզա 8,240 վէ էրմէնիսթան միւհէթաճիյինէ 2,731 ղրուշ, Րումէլիտէքի ՛ասքէր գարնտաշլարընմըզա տա գըշ հէսիյէսի օլարագ 540 ղրշ. կէօնտէրտիք։

1909տա Մէրզիֆուն քիլիսէսինին թէ՛տիյէ էյլէտիյի մէպլաղ

7,934	50	Րուհանի վերկի իւք տէֆ'ա
3,544	25	» » Ձնճի » (թէսվիյէ ի
2,723	50	Մքթպլրտէն. հասըլաթ. տէյն իչիւն)
533	50	Ֆուգարա գանձանակընտան
2,149	50	Տախիլի պէշարէթ նամընա
8,240		Կիլիկիա ֆէլաքէթզէտէկեանընա
2,781		Էրմէնիսթան միւհթաճիյնինէ
540		Րումէլիսէքի հուրրիյէթ միւտաֆի'-
28,446	25	լերինէ :

Կէչէն սէնէ Ամէրիգատա Ֆրէզնօտա պուլունան գարնտաշլարտան Պատ. Սանդիկեանըն քիլիսէսին- տէն 8½, Գր. Ասաքլեան էֆ.տէն 18 լիրա, վէ Սեդրաք Գըլըճճեան էֆ.տէն 3 լիրա ֆուգարա- լար նամընա ալընըպ, օլ մագսէտ սարֆ էտիլ- միշ տիր :

—.—

Մէրզիֆուն հաֆէընթա սա՞էր խոպէրլեր

Մէրզիֆուն մէճլիս ի իտարէսինէտ զապիթան ը 'ասքէրիտէն վէ ճէմա'աթ ը մուխթէլիֆէ բու՞էս- սա ի բուհանիսինտէն միւթէչէքքիլ պիր հէյ'էթ Խրիսթիյանլարըն ախզ ը 'ասքէր մու'ամէլէսինի հատտ ը խիթամա կէթիրտի : Խրիսթիյան էհալի հէյէճանտան քիւլիյէն 'արի օլմայան պիր չէվգ իլէ իչթիրաք էյլէտի : Մու'այէնէ էնասընտա 650 նէ- ֆէրին էնանը կէլտիյի կէօրիւմիւշ իսէ տէ, եէտա- լէրինէքքի նուֆուս թէզքէրէլէրինէտ իչ'ար օղու- նան Թարիխ ի վէլատէթլէրի քիլիսէ գոյուտաթը մուճէպինճէ Թասհիհ էտիլիյինտէն, 'ատէտ ի մէզ- քիւր 14իւ Փրօթէսթանթ 3իւ մաղազործ օլա- րադ, 219 նէֆէրէ թէգաբրուր էթմիշ : Գուր'ա քէ- չիսէսինտէ տէ 192 Լուս., 8 Փրօ., 1 մաղազործ Թէրթիպ ի էվվէլ, 14 Լուս., 6 Փրօ. վէ 2 մաղա- գործ Թէրթիպ ի սանի իսապէթ էթմիշ տիր : Օլ պապատ սաորը օլան իրատէ մուճէպինճէ 10ատ 9ը Թէրթիպ ի էվվէլ վէ 1ի Թէրթիպ ի սանի օլա- րադ ախզ էտիլէճէք տիր : —Ծնունդ Թա'Թիլի միւ- նասէպէթիյէ գօլճ Թալէպէսի իչ գըթ'ա թէսթի- րօ փարչալարը սահնայա վազ' էթտիլէր : Պիրինճի- սի Րումճա(կօլճօ), իքինճիսի էրմէնիճէ (Պէպօ), իչչինճիսիս կ· Ս. Շիրքէթի Թարաֆընտան Թիւրքճէ օլարադ (Իման, Իւմիտ, Մուհամպէթ) իճրա գըլընմըշ : Պու սօն փարչա իքինճի տէֆ'ա օլարադ Իթթիհատ վէ Թէրագգը ճէմ'իյէթինին գա- սապա տէրունինտէ միւճէտտէտէն քիւչատ էյլէտի- յի Մէքթէպ ի իպթիտաի մէնֆա'աթընա իճրա գը- լընմըշ, վէ 20 լիրալըգ պիր իրատ Թէ'մին էյլէմիշ տիր : Ի. Թ. ճէմ'իյէթի մէքթէպ ի մէզքիւրտէ Թա'- լիմ ու Թէրպիյէ օլունան աֆֆալա քէնտի պէօյիւք պիրատէրլերի օլան գօլճ Թալէպէսի Թարաֆըն- տան իղհար օլունան չու էսէր ի համիյէթտէն տօ- լայը ֆէվգէլ'ատէ միւթէ"էսիր օլարադ Թէչէքքիւր վէ մէմուունիյէթլերինի պէյան էյլէմիշ տիրլեր : — Տօնանմա ի հիւմայուն նամընա ի'անէ ճէմ' էթմէք իւզրէ պէշ ա'զատան 'իպարէթ պիր գօմիսիօն Թէ- չէքքիւլ էթմիշ տիր : Գօմիսիօն չիմտիյէտէք 6,000 ղուրուշ ճէմ' էտիպ մէրքէզէ կէօնտէրմիշ, 1,000 ղուրուշ տա Ի. Թ. ճէմ'իյէթի Թարաֆընտան իրսալ էտիլմիշ տիր : Գօմիսիօն ա'զասընտան իքիսի ճէմ- 'իյէթմիզէ մէնսուպ տըրլար : —Հնչակեանլարըն Պատգամաւորաց ժողովը միւզաքէրաթընա տէվամ էթմէքտէ տիր : Վիլայէթ տախիլինտէ պուլունան չէհիր վէ գասապալարտան 20յէ գաբիպ պատգամա- ւորլար կէլմիշլեր : Իւմիտ էտէրիզ քի մէմլէքէթին վէ միլլէթին հալը հազըրը էթրաֆլըճա նազար ը տիգ- գաթա ալընարագ, անա կէօրէ 'ագիլանէ գարարլար վէրիլիր, վէ միլլէթճէ, քիլիսէճէ բահաթ ու հու- զուրըմըզը ղայպ էթտիրէճէք տէլի տօլու որոշում- լար վէրմէզլէր : Ֆիլհագիգա Գաֆգասիատա, Ամէ- րիգատա վէ Իսթանպօլտա էյի պիր չէօհրէթ գա- զանմըշ օլան Գ. Եղիկեան վէ Գ. Օզանեան էֆ.լէ- րին տիրայէթ վէ միլլէթփէրվէրլիքլէրինտէն պունը ինթիզար էթմէյէ հագգըմըզ վար : Դաչնակցական- լար պուրատա տախի եավաչ եավաչ պաչըմըզա պէլա քէսիլճէքլէր : Մագսէտլերի մէքթէպ վէ քի- լիսէյի ալթիւսթ էթմէք իսէ տէ, 'Ապտ իւլ Համի- տին զուլմը պօյունտըրըզընը գըրան պու միլլէթ պունլարընքինի տէ գըրաճաղընա չիւպհէմիզ եօգ սըր : Հնչակեանլար պու հէվալիտէ չիմտիյէտէք 'ագիլանէ հարէքէթի էթտիլէր, պունտան սօնրա տահա զիյատէ միւտէպպիրանէ տավրանաճագլարը- նը իւմիտ էտէրիզ : —Պունտան 60 սէնէ մուգատա- տէմ Մէրզիֆուն չէհրի տախիլինտէ Րում էհալի- սինտէն էսէր օլմայըպ, անճագ պա'զը Գայսէրիյէլի Րում Թաճիրլեր խանլարտա իգամէթ էտէրլեր ի- միշ : Օլ վագթլարտա պունլարտան պիր վէֆաթ վուգու'ինտէ Առաջնորդ Գէօրգ Եպսկ. Լուսաւոր- չական մէղարլըզընըն ալթ Թարաֆընտա կէօքիւստէ եօլուն սաղ Թարաֆընտա տէֆն էթմէյէլերինէ միւ- սա'ատէ էթմիշ վէ էրմէնի փափասլարը տէֆն էթ- միշլեր : Պա'տէհու տիկէրլէրի տէ օրայա տէֆն օ- լունմըշ. վագթի միւրուրիյէ էթրաֆ գարիյէլերտէն Րում էհալիսի հիճրէթլէ պուրատա եէրլէշմիշ, վէ քել եվվէլ ճէննաղէլէրինին օրատա տէֆնինէ միւ- սա'ատէ էտիլմիշ : Պու տէֆ'ա եօլուն սօղ Թարա- ֆընտա էրմէնիլէր պիր ճէննաղէ տէֆն էթմէք իս- Թէտիքլէրինտէ, Րումլարտան պա'զը ճիւհէլա օ- րայը տա զապթ էթմէք հէվէսինէ միւշէրէք, պիր չօգ գարը, չօլուգ չօճուգ իզտիհամ Թօփլայարագ մանի' օլմադ իսթէմիշլեր. ֆագաթ հիւքիւմէթ ի մահէլլիյէնին միւտախէլէսի իւզէրինէ ճէննաղէ տէֆն էթտիրիլէրէք իչ պիթմիշ տիր : Րումլարըն փաթ- րիգխանէյէ քէշիտէ էթտիքլէրի զայէթ հէյէճանա- միզ պիր Թէլէկրաֆ մէս"էլէյլ զաղէթալարըն տի- լինէ պրագտը : —Մահալլի փօսթախանէտէ մու- խասէրաթ ը էճնէպիյէ իճրասը իչիւն Ֆրանսըզճա չիւ'պէսի տախի 'իլավէ էտիլմիշ տիր :

ՇԱՓՈՒՐ, ԵԱԽՕՏ ՊԵՌԼԷՄԷՌ ՊԷՐՐԻՑԵՍԻ
(Էնէ Ֆէլըզ Ճձ֊ոլըն)
2.

Շափուր պու սէօզլէրի իչիթիյի կիպի անըն գալպի իւմիւլէ չարփմաղա պաչլատը, զիրա հա֊զիգաթ ը հալտէ տիւչիւնտիւչիւ տէ թամմ օ իտի։ լաքին Օմարըն չու աթիտէքի սէօզիւ իւզէրինէ անըն իւմիտի պօչա չըգտը։

«Ինայր, Շափուր,» տէտի Օմար «Հէր քէս քէնտի քէնտիսինին քիմեակէրի օլմադ կէրէք տիր։ Ինան քի չու սէնին պուլունտըղըն պէրրիյէտէ մէլիքլէրին սէրայլարընտա պուլապիլէճէյին ֆուրսաթլարտան զիյատէ պէօյիւք ֆուրսաթլար սանա պէքլէմէքտէ տիր։ Իմտի պու պէրրիյէտէ պէքլէտիյին միւտտէթ զարֆընտա սապրլէ պանա խըտմէթ էթմէյէ րազի օլուրսան, սանա պէնիմ պիլտիյիմ պա'զը էսրարը էօյրէտիրիմ, վէ օ էսրար սայէսինտէ էօյլէ էմթը'այա մալիք օլաճագընն քի նիհայէթ սէն Ալթուն Գափույա վասըլ օլտըղընտա պիր մէլիք կիպի օրատան սէնի իչէրի գապուլ էտէճէքլէր։»

Օլ վագըթ Շափուր կէրի տէվէսինին եանընա կէթտի, վէ ագչամ սէրինլիյինտէ անը այադա գալըբրը վէ գումըն իչինտէն եավաչ եավաչ անը չէքիպ կէօթիւրտիւ։ Վէ տէվէ հիչ պիր եիւք թաչըյաճագ հալտա պուլունմատըղընտան գալան թուզ թօրպասընը Շափուր քէնտի արգասընա աւըպ քէնտիսի կէօթիւրտիւ։ Շափուր Օմարըն կիւլ պաղչէլէրինէ վասըլ օլտուղընտա այ սէմթ իւր բէտ պէմպէյազ փարլամադտա իտի։ Գափույը չալտը վէ՝ «Էյ Օմար, իչթէ կէլտիմ, էմրինէ մունթազըր ըմ, վէ թուզըմընն գալանընը տա պէրապէր կէթիրտիմ։ Հէփ օլանըմը սանա թագտիմ էտէրիմ, վէ չիմտի սապրլէ սանա խըտմէթ էթմէյէ հազըր ըմ» տէտի։

Օլ վագըթ Օմար անա «Տէվէնի կէօթիւրիւպ փունարընն եանընա պրագ, օ օրատա փունարընն էթրաֆընտաքի եէչիլիքլէրտէ եայըլսըն» տէյիւ էմր էթտի։ Սօնրա քէնտիսինէ պիր սըրա պէօյիւք թաչ քիւփլէր կէօսթէրէրէք՝ «Սէնին իչին չու տըր։ Հէր սապահ պաղչէյէ կիտիպ օրատաքի օն պինլէրճէ կիւլլէրտէն եափրագլար գօփարարագ կէթիրմէլի վէ կիւնէչ տօղմազտան էվվէլ պու գապլարը օ եափրագլարյա տօլտուրմալըսընն վէ փունարտան սու կէթիրիպ թա եափրագլարը էօրթէնէտէք քիւփէ գօյմալըսընն։» տէտի։

Շափուր իչէ պաչլատըղը վագըթ քէնտի քէնտինէ՝ «Պու իչ չա'իրլէրէ կագըչըր պիր իչ տիր։ Այ այտընլըղընտա պաղչէտէ տուրուպ տա գատիֆէ կիպի եափրագլարը գօփարմագտան տահա խօչ պիր չէյ օլո՞ր մը,» տէյիւ տիւչիւնտիւ։

Լաքին պիրագ սօնրա կիւլ տիքէնլէրի էլլէրինի եարալատըլար, վէ այագլարը ալթընտան չըգան խըչըրթը վէ ֆըսըլտըլար օրատա եըլանլար պուլունտըղընը խապէր վէրտիլէր։ հէլէ ույդուսըզլըղա հիչ տայանամազ իտի։ Սա'աթլարճա այադտա տուրուպ պինլէրճէ, օն պինլէրճէ, վէ եիւզ պինլէրճէ կիւլ եափրագլարը գօփարարագ օլ պէօյիւք քիւփլէրէ տօլտուրմագ օսանտըրրընը պիր իչ օլտու։ Պիննէֆս իչին թաթլըլըղը անը պըգտըրրյօր իտի։

Արթըգ եըլտըզլար զա'իլ օլուպ՝ չարդի ուֆուգ փարլամադա պաչլատըղընտա իւմիւյար Օմար կէլտի վէ Շափուրըն եափտըղը իչի կէօզտէն կէչիրէրէք «Փէք կիւզէլ, չիմտի գահվէ ալթը էթ, վէ ուչյու, վէ եինէ պիւթիւն կէճէ չալըշմադա հազըր օլ,» տէտի։

Պէօյլէճէ այյար կէչտի, վէ Շափուր կիւլ պաղչէլէրինտէ կիւլլէր տիւքէնմէք իւզրէ տիր տէյիւ զանն էթտիյի սըրատա գօփարտըղը հէր պիր կիւլ եէրինէ եէնի կիւլլէր աչըլըր իտի, վէ օ հէր կէճէ քիւփլէրի տօլտուրուր իտի։ Սմմա հիչ պիր սըրրա վագըֆ օլմատը։ Վէ տա'իմա 'այնի իչի իչլէմէք արթըգ քէնտիսինէ օսանճը մուճիպ օլմադա պաչլատը։ Վէ «Աճէպա վագթըմը պօչընա սարֆ էթմէյօր մը իմ։ Շօլ փունարընն եանընտա պէքլէսէմ տէ պաչգա պիր քէրվան կէչէր իքէն անլէր իլէ պէրապէր ատէմլէրին սաքին օլտըգլարը պիր չէհրէ կէթսէմ վէ պու պէրրիյէնին թէնհա 'էօմրիւնտէն գուրթուլսամ տահա էյի օլմազ մը իտի։ Շու պէրրիյէտէ մէլիյին խանէսինին պանա վէրէ պիլէճէյինտէն տահա պէօյիւք ֆուրսաթա նա'իլ օլապիլէճէյիմի սէօյլէյօր իտի, հաՆի օ ֆուրսաթլար» տէյիւ Շափուր քէնտի քէնտինէ սէօյլէնմէյէ պաչլատը։

Վէ եինէ կիւլլէրին տիքէնլէրի անըն էլլէրինի տահա զիյատէ եարալար, վէ սաքիթ վէ սաքին կէճէլլէր քէնտինին իւզէրինէ տահա զիյատէ ազըր պասար իտի։ Էկէր փունարըն եանընտա տիզ չէօքմիշ օլան տէվէսի լիսան ը հալ իլէ քէնտիսինէ «Սապր էթ, Շափուր, սապր էթ,» տէմիչ օլմատա իտի չօգտան իչինի թէրքլէ սավուչտուպ կէթմիչ օլաճագ իտի։

Պիր տէֆ'ա ուֆուգտա կիւն աղարմագտա իքէն էօթէտէ ուզագտան կէչմէքտէ օլան պիր թիւճճար քէրվանընըն սիյահ գարարթըսընը կէօրտիւ։ Օլ չէքլ կէօզիւնտէն նիհան օլանա գատար տուրուպ անլէրին արգասընտան պագա գալը, վէ քէնտի քէնտիսինէ քէրվանըն կիթմէքտէ օլտըղը չէհրին ճամի'լէրինին եալտըզը մինարէլէրինի, քիւիսէ չանլարընըն եիւքսէք սէտա իլէ չալընմալարընը վէ է֊

(Տէվամը 151ռդ սահիֆէտէ օգտամալը)

ՇՈՒՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Մէպ'ոռոնըն 30ընճը էճրէյմ'ը. «Գանուն ը էսաս սինին մու'ատէլ օլան 8ինճի մատէսի մուճէպինճէ բիւթէպի միլքիյէնին լաղվը, վէ եալընըզ բիւթէպի 'ասքերիյէ իպգա օլունարագ միլքիյէ մագամընըն բիւթպէ իթթիխազ օլունմասը գարարկիր օլմուշ իտի։ Պու պապտէ պա'զը Թահրիֆաթ իճրա էտիլսիյինի կէչէն հաֆթա զիքր էթմիշ իտիք, 8ինճի մատտէտէքի բիւթպէ ի 'ասքերիյէ Թա'պիրինին սու՞ի Թէֆսիրէ պրագըլմամասը զընիընտա աթիտէքի 4 մատտէնին գապուլը Թէքլիֆինէ» տա՞իր վէրիլէն Թագրիր իլէ զիրտէ միւնտէրիճ գանուն մատտէլերի օգունտու. «1. Գանուն ը էսաս սինին 8ինճի մատտէ ի մու'ատտէլէսինտէ պէյան օլունան բիւթէպի 'ասքերիյէտէն մա'տա, պիլ 'ումում բիւթէպի միլքիյէ վէ 'իլմիյէ միւլդա տըր։ 2 – Միլքիյէ վէ 'իլմիյէճէ մագամ վէ տէրէճէի մէ'մուրիյէթ բիւթպէ իթթիխազ օլունուր։ 3 – Թէվճիհ ի բիւթպէ հագդընտաքի գավանիյն ի մէվճուտէ միւնֆէսիհ տիր։ 4– Իչպու գանուն մագապլինէ տէ չամիլ տիր։» Իչպու Թագրիր լա'իհա էննճիւմէնինէ հէվալէ օլունմըշ տըր։ —Էվգաֆ նազարէթի 60 պին լիրա գատար պիր հօլսըզլըզա օղրամըշ օլտըղընտան, պու պապտէ նազըրա մա'լիւմաթ վէրիլմէսի գարարկիր օլմուշ տըր։ — «Թէրգօս սու գումփանեասընըն չարթնամէլէրի նէ տիր, սու պէտէլի օլարագ խալգտան ալտըղը փարալարըն հատտը ա'զամ վէ ասղէրէսի վա՞ր մը տըր։ Թէրգօս սուլարընըն մուհթէլ ի սբհհէթ օլտըղընա տա՞իր զաղէթալարա եազըլան չէյլեր սահիհ մի տիր» մէ'աըընտաքի Թագրիր օգունտու, վէ արայա լէտել միւրաճա'ա Թագրիրէն տախիլիյէ նազարէթինէ հավալէսինէ գարար վէրիլտի։ — Պա'տէհու հագդ ը Թէ'լիֆ գանունընըն միւզաքէրէսինէ պաչլանտը։ 15–19 մատտէլէր պա'զը Թա'տիլաթլա գապուլ էտիլտի։ Մէպ'ուսանըն մահալ ը իթթիմա'ընա տա՞իր փէք չօգ միւզաքէրաթ ճէրէյան էթմիշ իսէ տէ, արայա միւրաճա'աթ օլունարագ Թա'տատ նէթիճէսինտէ մէճլիստէ 95 քիչի օլտըղը։ — Մէճլիսին 31նճի իթթիմա'ընտա տախիլիյէ պիւտճէսինէ հապսանէլէր Թա'ինաթ պէտէլինին Թէմամէն սարֆ օլունմասընա պինա'էն 6,738,423 ղուրուշըն տախիլիյէ միւվազէնէսինէ, վէ 24,675 ղուրուշըն տա՞իրէի սէտարէթ միւվազէնէսինէ 'իլավէսինէ տա՞իր վարիտ օլան Թէզքէրէ օգունարագ միւվազէնէ ի մալիյէ էննճիւմէնինէ հէվալէ էտիլմիշ տիր։ — Ֆրանսատա չու սօն կիւնլէրտէ վուգու' պուլան սու Թուղհանլարընտան տօլայը մէճլիսէ Թէ'էսիւրաթ պէյան էտիլմէսի Թէնսիպ էտիլմիշ տիր։ — Գանուն ը էսասի Թա'տիլաթընըն ա'յանճա նէթիճէ էտիլմէսինին Թէպլիղինէ տա՞իր Թագրիր օգունտու։ Ուզուն ուզատիյէ միւզաքէրաթ նէթիճէսինտէ ա'յանա պու պապտէ Թէզքէրէ հազրլմասընա գարար վէրիլմիշ տիր։ — Փիրինճ զըրա'աթը մէվճիմինին հագլաչտըղընտան, զըրա'աթ էննճիւմէնինճէ պու պապտէքի գարարըն պիր ան էվվէլ միւզաքէրէ էտիլմէսի հագդընտաքի Թագրիր գապուլ օլունմըշ տըր։ — Հայվան խըրսըզլըղընըն մէն'ի վէ հայվան խասթալըղընըն տէֆ'ի հագդընտաքի գանուն լա'իհալարընըն պիր ան էվվէլ մէճլիսէ կէօնտէրիլմէսի իչիւն գապինէյէ Թէպլիղաթ իճրա էտիլմէսինէ տա՞իր Թագրիր նազար ը միւԹալա'այա ալընմըշ տըր։ — Պա'տէհու մէճլիս ի մէպ'ուսան իթթիխազ էտիլճէճք մահալ իչիւն Տախիլիյէ նազըրը Ֆընտըղլըտա Ճէմիլէ ՍուլԹան գօնազընըն 40 օտա վէ 2 սալօնը հավի օլտըղընտան պահալէ, օրանըն ա'եան վէ մէպ'ուսանըն մահալը իթթիմա'ը օլմասընը Թէքլիֆ էթմիշ իսէ տէ, պունըն լէհ վէ 'ալէյհինտէ պիր խայը միւզաքէրաթ ճէրէյանընտան սօնրա պիր գարար վէրիլէրէք իթթիմա'ա խիթամ վէրիլմիշ տիր։ Մէճլիսին 32նճի իթթիմա'ընտա մէզքիւր պինանընըն հէյ'էթ ի մէպ'ուսան վէ ա'եանա հէր վէճհլէ էլվէրիչլի օլտըղը կիպի պու հէյ'էթլէրէ Թախսիսի տախի րէհին ի Թասդիգ ի հազրէթ ի Փատիչահի պույուրըլմասըյլէ հէման իչէ պաչլանըլմասը, վէ պինանընըն Թա'միրինէ իճապ էտէն մէպպիղին խազինէ ի մալիյէ մէսարիֆի զայր ի մէլհուզէ Թէրթիպինտէն սարֆը իչիւն լազըմ կէլէնլէրէ Թէպլիղաթ ը մուգթազիյէ իճրա էտիլմիշ օլտըղընտան, Թա'տիլաթը լազըմէտէ պուլունմագ իւզրէ Թէնսիպ օլունաճագ պիր զաթըն ի'զամ գըլընմասընա տա՞իր մագամ ը սէտարէթինէ վարիտ օլան Թէզքէրէ օգունմըշ, վէ Թա'միրաթ ը մէզքիւրէյէ նազարէթ էթմէք իւզրէ, իտարէ մէ'մուրլէրինտէն պիր զաթըն կէօնտէրիլմէսի գարարկիր օլմուշ տըր։ — Մէքեաթիպ ի ի'տատիյէ նիհարի Թալէպէսիյէ մէքեաթիպ ի 'ալիյէ Թալէպէսինտէն ֆագր ու զարուրէթլէրի միւԹէհագդըգ օլանլարըն իւճրէթտէն իսԹիհնասը, վէ ֆագաթ Թէրֆի' ի սընիֆ էտէմէյէնլէրին պու գարարան իսԹիֆատէ էտէմէմէսի իչիւն Թանզիմ գըլընան մատտէ ի գանունիյէնին միւսԹա'ճէլլէն Թէտգիգ օլունմագ իւզրէ իրսալ էտիլսիյինէ տա՞իր մագամը Սէտարէթտէն կէլէն Թէզքէրէ մէ'արիֆ էննճիւմէնինէ հէվալէ էտիլմիշ տիր։ — 'Օա-

մանը տօնանմասընէն չիտէթլէ միւհթաճ պու-
լունտը 4 թօրփէտօ մուխրիպինին ի'անէ ճէմ'-
ինտէն թէտարիքի իչին Մալիյէ նազարէթինտէն
քէֆալէթ էտիլմէսինէ տա'իր լա'ֆա ի գանունիյէ-
նին միւսթա'ճէլին թէտգիգի հադգընտա մադամ ը
Սէտարէթտէն կէլէն թէղքէրէ օգունմըշ տըր։ Մատ-
տէ ի գանունիյէ չու տըր։ «Տօնանմա ի 'Օսմանի
ճէմ'իյէթի թարաֆընտան իչթիրա էտիլէճէք օլան
4 թօրփէտօ մուխրիպինին թէ'տիյէի պէտելաթը ի-
չինէն, Մալիյէ նազարէթինին քէֆալէթինէ մէ-
զունիյէթ վէրիլմիշ տիր։» Պու գանուն իթթիֆա-
ղը արա իլէ գապուլ օլունմըշ տըր։

Մ.-Ընէվ'ե. Թունուս-Թարապլուս ը Ղարպ
հուտուտընտա կէչէնլէրտէ զուհուր էտէն հատիսէ-
նին պա'տէմա 'ատէմ ի վուգու'ը զըմընտա հիւ-
քիւմէթ ի 'Օսմանիյէ իլէ Ֆրանսա հիւքիւմէթի
պէյնինտէ միւզաքէրաթա սուրէթ ի տօսթանէտ
տէվամ էտիլմէքտէ օլտըղը, վէ մէս'էլէնին էսասէն
պիր սուրէթ ի թէավիյէ ի հասէնէյէ իգթիրան էյլէ-
մէք իւզրէ պուլունտըղը մէվսուգէն իսթիխպար
էտիլմիշ տիր։ —Ատանա վուգու'աթը էնտասընտա
մագթուլէն վէֆաթ էտէնլէր իլէ մու'ախխարէն
հիւքմէն ի'տամ օլունանլարտան պա'զըլարընէն էս-
հապ ը ինթիգալտան վարիսլէրի պուլունմամասը
սէպէպիյլէ 'էօհտէլէրինտէ պուլունան արազինին
մահլիւլէն պէյթ իւլ մալա 'ավամէթի գանուն իճա-
պընտան իսէ տէ, պու վագը'ա ի միւ'էսսիֆէ միւ-
նասէպէթիյլէ հիւքիւմէթէ պիր մէնֆա'աթ թէ'մի-
նինի թէճվիզ էթմէք մուվաֆըգ ը մասլահաթ օլա-
մայաճաղընտան, չու սուրէթլէ մահլիւլ օլան ա-
րազինին հագգ ը ինթիգալ էօհապընտան օլմայա-
րադ միւթէվէֆֆալարա եագընտան վէ ուղադտան
գարա պէթի օլանլարա ինթիգալ էթտիրիլմէսի, վէ
ասլա վարիս ի չէր'ի վէ նիզամիսի օլմայանլարընն
'էօհտէլէրինտէքի արազիլէրին մէնսուպ օլտըղլարը
ճէմա'աթտան քէզա վագը'ա ի մէղքիւրէ էտնասընտա
մագթուլէն վէֆաթ էտէն վէ եա հիւքմէն ի'տամ
օլունան քիմսէլէրին էյթամ վէ արամիլինտէն
պիքէս օլանլարա մէճճանէն թէֆվիզի հագգընտա
Տէֆթէր ի Խագանի նէզարէթինճէ պիր լա'ֆա ի
գանունիյէ Պապ ը 'Ալիյէ թագտիմ զըլընմըշ տըր։
Մա'մուրէթ իւլ 'Ազիզ վալի վէքիլի Մուհամմէտ
'Ալի պէյնին էսալէթի մէ'մուրիյէթի խուսուսը իրա-
տէ ի սէնիյէյէ իգթիրան էթմիշ տիր։

Ի.Ճ. ՀԷՏ. Զագմագ մու'ալլիմի կարապետ էֆ.
Կիւլեանընն զէվճէսի (ինճիրլի վա'զը Պատ. Եղիա
Եարտըմեանընն քէրիմէսի) Փառանձեմ հանըմ գըսա
պիր խասթալըզտան սօնրա Ցունվ. 7տէ վէֆաթ
էթմիշ տիր։ Փառանձեմ հանըմ տինտար վէ ֆէ-
տաքար'էօմրիյլէ պուլունտըղը գարիյէ էհալիսինին
հիւրմէթինի ճէլպ էթմիշ պիր զաթ իտի։ Իքի սէ-
նէ ինճիրլիտէ մու'ալլիմէլիք էթմիշ, վէ Զագմագ-
տա պուլունտըղը վագթ իքի ա'մա գըզլարա օ-
գուման էօյրէթմիշ օլուպ, պունլարտան պիրի
Ուրֆա մէքթէպինէ կիթմիշ տիր։ —Օրտուտան
Անմահեան պիրտաէրէր Ատանա միւհթաճիյնի ի-
չինէ 1 սանտըղ էչնա վէ $1\frac{1}{2}$ լիրա կէօնտէրմիշլէր
տիր։ Քէղալիք Սօֆիատան Նչան էֆ. Թանտըրճեան
վասըթասըյլէ 138 փարչա էլպիսէ վէ 8 չիֆթ պո-
թին կէօնտէրիլմիշ իտի։ Պունլար մահալլէրինէ
կէօնտէրիլտիլէր։

Էրմ. ճէմ. Ս. Փաթրիգին իսթի'ֆասը մէս'էլէսի
պու հաֆթա զարֆընտա խայլը միւզաքէրաթը պա-
տի օլմուշ տըր։ Հիւքիւմէթէ աթիտէքի թէքլիֆ-
լէր թագտիմ էտիլմիշ տիր։ 1. Ատանա եէթիմլէ-
րինին թէ'այիւշ վէ թահսիլլէրի իչին լազըմ օլան
մէսարիֆին 5 սէնէ իչին հիւքիւմէթճէ տէրէ'օհ-
տէ էտիլմէսի։ 2. Ատանա վագը'ասընտա գաթլ
օլունան էրմէնիլէրին գարըլարը իլէ պէր հայաթ
պուլունան թէ'ալիւգաֆընա իլ թէտարիքէ էթմէք,
վէ պու սուրէթլէ օնլարա քէնտի կէչիմլէրինի չա-
լըշմագլա թէտարիքէ էթմէյէ սուհուլէթ վէրմէք։
3. Վագը'ա էսնասընտա միւհթէրէգ օլան քիւիսէ
վէ մէքթէպլէրին հիւքիւմէթ մէսարիֆիյլէ ինչա-
սը։ 4. Ատանա վէ միւլհագաթը վուգու'աթընտա
գաթլ օլունանլարտան մահլիւլ գալան արազի վէ
էմլաքըն, եագընն թէ'ալիւգաթա գալմասը։ 5 Ս.
Նատօլունուն հէր թարաֆընտա սաքին չիֆթճիլէր
իլէ արազի սահիպլէրինին տէվր ի իսթիպատտա
էլլէրինտէն զասպ օլունան արազինին թէքրար
քէնտիլէրինէ ի'ատէսի։ Սատրա'զամ փաչա պու
թէքլիֆլէրտէն պա'զըլարընն զապուլ օլունտըղընը
վէ տիկէրլէրինին միւզաքէրէ էտիլտիյնի պէյան էյ-
լէմիշ, վէ պիր 'աֆվ ը 'ումումի վէրիլմէք միւթէ-
սավվէր իտիյնի զիքր էթմիշ տիր։ Լաքին պու
'աֆվ ը 'ումումի մէս'էլէսի էրմէնիլէրին ֆիքրի իս-
զէրինտէ փէք նախօշ պիր թէ'սիր հասըլ էթմիշ տիր.
զիրա 40-50 էրմ. մահպուսիյն իլէ պէրապէր պիր գաչ
պին Միւսլիման մահպուալար պուլունտըղը հալտէ,
պու մահքիւմ օլան Միւսլիմանլարընն ազատ պրա-
գըլմասը միւճրիմլէրին ճէզասըզ գալմասը տէմէք
օլաճագ տըր։ Քէղալիք Սատրա'զամ փաչա իսթի'-
ֆա մէս'էլէսի իչինն տօղրուտան Ս. Փաթրիգ իլէ
կէօրիւշմէք իսթէհկիյինի պէյան էյլէմիշ տիր։ —
Կիւլիկիա Ս. Կաթողիկոսը պիր գաչ կիւնտէն պէ-
րու Մէրսինտէ խասթա եաթմագտա պուլունու-
յոր իմիշ։ –Մէճլիս ի խասս ը վիւքէլա Դանիէլ վար-
դապետին փաթրիգ գա'իմմագամլըղընը րէսմէն թա-

նըլմըշ օլուպ , մա՛րուֆ իւչ վարդ·լէր միւմախլէյհին էվամիրինէ իթա՛աթ էթմէտիքլէրի թագտիրտէ անլէրի մանասթըրտան իխրաճ էթտիրմէյէ սէլահիյէթի պուլունտըղը Երուսաղէմ միւթէսարըրֆքնա իխպար էտիլմիշ տիր ։—Ֆիլիստէն Փաթրիգխանէյէ կէօնտէրիլէն պիր թէլէղրաֆա նազարէն չէհրի մէզքիւրտէ իտարէ մէճլիսի իչիւն իհրա էտիլէն թէֆրիդ ճէմ՛իյէթինէ Խրիսթիյան րէ՛իս ի բուհանլէր տա՛վէթ էտիլմէյէրէք ինթիխապ եալընըզ հիւքիւմէթ մէ՛մուրլարը թարաֆընտան իճրա էտիլմիշ տիր ։ Պուինթիխապըն նիզամընզ օլաղը իչիւն ֆէսխ էտիլմէսինի թալէպ էտիյօրլար ։ — Իւնիօն սիկուրթա գումիսանեասը 'ալէյհինտէ իդամէ էտիլէն տա՛վանըն իւչիւնճիւ մահքէմէսի պուլ հաֆթա իճրա էտիլմիշ , վէ օնտա Ֆրանսըզ տա՛վա վէքիլի Մ. Վուլչինօ Եճօն թա՛պիրինին հիւքիւմէթ ի մէվճուտէ 'ալէյհինտէ օլան պիր հարէքէթ մա՛նասընտա օլաղընը պիլ պէյան , Ատանա հատիսէսինին պէօյլէ օլմատըղընը վէ պինա՛էն'ալէյհ գումիսանեասըն զիյանը թազմին էթմէսի վաճիպ իտիյինի փէք միւ"էսսիր պիր լիսանլէ իտտի՛ա էյլէմիշ տիր։ —Սուլթան Մուհամմէտ Ֆամիս հաղրէթլէրի Ազգանուէր Հայուհաց ընկերուԹիւն թարաֆընտան վէրիլէճէք պալօյը քէնտի հիմայէ ի չահանէլէրի թահթընա ալմադա թէնէզզիւլ պուլուրմըշլար տըր ։ Պալօնըն հէյէթ ի իտարէսինէ ճավիտ պէյ րէ՛իս վէ Դ. Զօնրադ էֆ. րէ՛իս ի սանի ինթիխապ էտիլմիշ տիր ։ Ֆէզալիք Միացեալ ԸնկերուԹիւնըն վարդանանց կիւնիւնտէ վէրէճէքլէրի պալօյը Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ. քէնտի թահթ ը հիմայէլէրինէ ալըպ պինէնէֆս պալօտա հաղըր պուլունաճագլարընը վա՛տ պուլուրմըշլար տըր ։

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Փարիս իլէ Ֆրանսանըն սա՛իր թարաֆլարընըն ֆէվգէլ'ատէ զարար ու զիյանա օզրամալարընա պա՛իս օլմուշ օլան ֆէյզանլար Ճիւմ՛ա կիւնիւ էն եվքսակ նօգթայա եէթիշմիշլէր , վէ Ճիւմ՛ա էրթէսի կիւնիւ սուլար էնմէյէ պաշլամըշ տըր ։ Կէչէն հաֆթա Սալը ագշամը Թայֆըն մուխապիրի չէօյլէ եազմըշ տըր . «Էկէր սուլարըն սէվիյէսի չիմտիքի տէրէճէտէ եիւքսէլմէյէ տէվամ էտէր իսէ , Փարիսին սու թուղհանլարը մուսիպէլէրի թարիխինտէ էն ֆէնա սու թուղհանլարը մուսիպէլէրինէ եէթիշիլէճէք վէ պէլքի տէ կէչիլէճէք տիր ։ Պու սու թուղհանը 1876տաքի սու թուղհանընըն տէրէճէսինի կէչմիշ վէ 1874 սու թուղհանընըն տէրէճէ ի իրթիֆա'ընա եէթիշմէյէ անճագ 2 այագ գալմըշ տըր ։ Էլեէվմ պէրհայաթ օլան էհայի Սէն Նէհրինին սէվիյէ ի իրթիֆա'ը իլէ վիւա՛աթընըն չէհրին իչինտէ չիմտիքի քէպգ էթմիշ օլտըղը տէրէճէյէ եէթիշմիշ օլտըղընը ապա խաթըրլայամայօր. 30 պաշլըճա քէօփրիւլէրին ալթընտա նէհր՝ սէյհալ չամուր բլնկինտէ սէվվար պիր սէյլ տէօքմէքտէ տիր քի , պուինլարըն իւզէրինտէ ֆուչըլար վէ քիւթիւքլէր, սանտալիյէ վէ մասալար , սրղըր վէ աթ լաչէկլերի վէ թա՛րիֆ օլունմազ մուզախրէֆաթ (սիւփրիւնթիւ) եիւզիւպ կիթմէքտէ տիրլէր։» Ֆէզալիք մուխապիր ի միւմախլէյհ տէյօր քի , «Պիր գաչ նուֆուս թէլէֆ օլմուշ , եիւզլէրճէ 'ա՛իլէլէր մէքքէնսիզ վէ պինլերճէ քիմսէլէր տախի իչսիզ գալմըշլար տըր ։ Պիր չօգ ֆապրիգալարընն եէր գաթլարընը սու պասմըշ վէ քիւլհիյէթլի մըգտարտա զիգըյմէթ էշեա իլէ իլգնմէմիշ մատտէլէր եա սուլարատան սիլինիպ սիւփիւրիւլմիւշլէր , եա տա պիր իչէ եարամայաճագ պիր հալէ կէլմիշլէր տիր։» Միւմախլէյհ՝ մու՛ախխարէն սուլարըն էն եիւքսէք սէվիյէյէ եէթիշմիշ օլտըգլարը պիր զէմանտա եազարագ տէյօր քի, «Ինթիհալ քի Փարիս սօգագլարըյլէ մէյտանլարընըն նըսֆը սուլար ալթընտա գալմըշ տըր ։ Պիր չօգ սօգագլար՝ եէր եէր չէօքմիւշ օլտըգլարընտան, փօլիսլէր թարաֆընտան գափատըլմըշլար տըր ։ Սէն նէհրինտէ իւզէրինտէ Նօթըր Տամ քիլիսէսինին մէպնի պուլունտըղը ատանըն պիր գըսմը սուլար ալթընտա գալմըշ տըր , չու գատար քի, նէֆս ի ուլու քիլիսէ հէրնէվ՝ մուխաթարատան քեամիլէն սալիմ 'ատա էտիլմէքտէ տիր ։ Ֆէզալիք թէմէլլէրինին տէրին օլմասը սէպէպիյլէ էյֆէլ գուլլէսի տախի մուխաթարատան մասուն սայըլմադտա տըր ։ Լաքին էպնիյէ ի 'ումումիյէ վէ միրիյէտէն պա՛զըլարը տահա պէօյիւք մուխաթարատա պուլունմադտա իտիլէր ։ Խարիճիյէ նազարէթի տա՛իրէսինին պիր գըսմը օ գատար մուխաթարա ալթընա տիւշմիւշ տիր քի, պիլհիմալէ էվրագ վէ վէսա՛իգ ի րէսմիյէ նազըր Մ. Փիչօնըն մուգիմ պուլունտըղը թարաֆա նագլ էտիլմիշ տիր , Շէյխնտֆէր սթասիօնլարընտան պիր գաչը սուլար ալթընտա գալմըշ օլտըղընտան գափանմըշլար տըր ։ Պաշլըճա չմէնտֆէր խաթթլարընտան պիրիսի չէհրին իչինտէ սօգագլարըն սէվիյէսինտէն ալչագ օլան պիր սէվիյէտէն կէչեր վէ մէզքիւր խաթթ պօյունճա մէրքիւզ օլան թէլէկրաֆ տիրէքլէրինին անճագ թէփ'լերի սուտան եօգարըտա գալմըշլար , 10 մէթրօ տէրինլիյինտէ պիր ագընթը իսէ , թրէնչէրին էքսէրիա ամէտչիւտ էթմէքտէ օլտըգլարը եէրին պօյունճա ճէրէյան էթմէքտէ պուլունմըշ տըր։ Սէն նէհրինին սէվիյէսի

եանը պաշընտա իմթիտատ էտէն եօլլարընքինտէն տահա եիւքսէք իսէ տէ, ըրմաղը քէնտի մէճրասընտա Թուրմագ իչիւն անըն պօյունճա եօլտան 3 այագ եիւքսէք թաչ պիր տիվար վար տըր։ Ամէնին սուլարը պու տիվարըն թէփէսինէ եէթիչմիշլեր վէ եէր եէր անըն իւզէրինտէն աչմըշլար տըր, վէ մէզքիւր տիվար սուլարըն թազեիգինէ տայանամազ տէյիւ գօրգուլուչօր։ Ըրմաղըն սուլարընըն էն եիւքսէք նօգթայա եէթիչտիյի կէճէտէն էվվէլքի կէճէ զարիքնտա սօգագլարըն տէօչէմմէ թաշլարը սէօքիւլէրէք մէզքիւր տիվարըն արգասընա երզըլմըշ, վէ եէր եէր չիմէնթօ իլէ տիվարա եափըշտըրըլմըշլար տըր։ Փարիսին էթրաֆընտաքի դարիյէլէրտէն պա'զըլարը պինննէֆա չէհիրտէն տահա ֆէնա հալէ տիւչմիւշլեր, վէ սիւվարի 'ասքերլեր գատընլար իլէ չօճուգլարը քէնտիլէրին սու պասմըշ օլան խանէլէրինտէն թախլիս էյլէտիքլերի կիպի սա'իրլերին տախի իմտատլարընա գայըգլար իլէ եէթիչլէպլիմիշ տիր։ Իչպու ֆէլաքէթին պա'իս ի թէսէլլի ճիհէթլէրինտէն պիրիսի ֆէզեհանատան տօլայը հէր Թարաֆտան կէօսթէրիլէն ատար ը իւթիրաք վէ սէխավէթ տիր։ Հիւքիւմէթ ի սէնիյէ տախի աֆէթզէտէկեհանա թէվզի' էտիմէք իւզրէ 50,000 ֆրանգ կէօնտէրմիչ տիր։ Ռէզալիք Իթալիա գրաչը, Զար հազրէթլերի, Փափա հազրէթլերի, Ամէրիգա վէ սա'իրլեր տախի պուննա պէնզեր ի'անէլեր եօլլամըշլար տըր։ Ամէն իւզերինտէ սէյր ի սէֆա'ինին Թա'թիւի սէպէպիյէ լէվազիմին էլէ կէչիրիլմէսի տիւչար ը միւչքիլաթ օլմուշ վէ՝ ֆիյաթլար ֆըրլամըշ տըր, վէ սօն հիսապա կէօրէ 30,000 քիչի մէսաքէնսիզ գալմըշ տըր։

Էլեէվմ էվրօփա զազէթալարընտա էն չօգ սէրմայէ ի պահս ու մէգալ օլան մէս'էլէ Աւսթրիա իլէ Ռուսիա միւնասէպաթընըն քէսպի սալահ էթմիշ օլմասը տըր։ Պու պապատէ եազըլան չէյլեր եադինիյաթ իւզերինէ միւ'էսսէս օլմայըպ անճագ զանինիյաթտան 'իպարէթ տիր։ Իքի տէվլէթին Խարիճիյէ նազըրլարը Մ. Իզվօլսքի իլէ Գօռնթ ա'էրէնԹալ Պօռնա մէս'էլէսինտէն միւնապա'իս պիր միւճատէլէ ի սիյասիյէ իլէ մէչդուլ պուլունմըշլար իսէ տէ, էլեէվմ իտալ'ա օլունտըղընա կէօրէ, անլէրին միւնասէպաթընտա պիր թէպէտտիւլ հասըլ օլմուշ տըր։ Նաչէ Ֆրէյ Փէնէ տէյօր քի «Պիր Թարաֆտան Զար իլէ Մ. Իզվօլսքինին տիկեր Թարաֆտան տախի իմփէրաթօր Ֆրանձ Եօզէֆ վէ Գօռնթ 'էրէնԹալըն կէօսթէրտիքլերի հիւսնիհիյաթտան հիւքմ էտէրէք, պիլա չիւպհէ մէ՞մուլ օլունա պիլիր քի էլեէվմ իքի տէվլէթին միւնասէպաթ ը հազըրլէրինտէ հիւքմ սիւրէն միւպհէմիյէթին եէրինէ 'անգարիպ միւնասէպաթ ը վազղհէ վէ մուխալէֆէթքեարանէ կէչէճէք տիր։» Լաքին Թայմըզըն պէյանընճա զազէթալարտա կէօրիւլէն պէյանաթ վէ թէզքիրաթ օգտար միւթէնազըզ տըրլար քի, հագիգաթ ը հալա վազըֆ օլմագլըգ իմքանսըզ տըր։ Ալման զազէթալարընըն պէյանընճա Ալմանիանըն Ռուսիա վէ Աւսթրիայը եէքտիկէրինէ հազլաչըրմագ խուսուսընտաքի սա'յ ու զայրէթինի Ռուսիա' հիւքմ ի թէլագգը էթմէմիշ տիր։ Ֆագաթ պու իթիլաֆ նէ եօլտա հուսուլէ կէլմիշ օլուր իսէ օլսուն, Ալմանիա իլէ Աւսթրիա արասընտաքի բարպէթա ի իթթիֆագիյէյի զա'իֆլէթմէմէսի չարթըյլէ, Ալմանիաճա հիւքմ ի թէլագգը օլունճագ տըր։ — Ռուսիա ուսուլ ը 'աթիգա Թարաֆտարլարը՝ Մ. Իզվօլսքի իլէ Մ. Սթօլիփինի մէվզը' ի իգթիտարտան տիւչիւրմէյէ չալըշմըշլար, վէ հաթթա անլէրին 'ազլը իչիւն Զարըն պիր էմրնամէսինի պիլէ էլտէ էթմէյէ մուվաֆֆագ օլմուշլար իսէ տէ, կէօրիւնիւր քի Զար մու"ախխարէն պու պապատէքի գարարընը կէրի ալմըշ տըր։ — Ռուսիանըն մէվլէքի Ֆինլանտիանըն չիմփիյէ գատար մալիք պուլունտըղը մուխթարիյէթ ի իտարէյի պիւսպիւթիւն մահվ էթմէք օլմասա պիլէ ագալլի անը թահտիտ էթմէք տիր։ Ալմանիա տարիւլ ֆինունլարընըն պիր խայը փրօֆէսօրլարը «Ֆինլանտիանընն սիյասի իսթիգլալիյէթինէ վագը' օլան հէր հանկի պիր թէ'արրուզ մէվա'իտ ի րէսմիյէ, վէ 'ասըրլարճա միւտաէթտէն պէրու Թանըլմըշ օլան հուգուգ խիլաֆընտա պիր մու'ամէլէ օլուր, վէ իսթիգլալիյէթին զայ'աթը՝ միւթէմէտտին 'ալէմին գըյմէթտար պիր ա'զասը մէտէնիյէթինին էսէֆէնկիզ մահվընա պա'իս օլուր», իֆատէսինի հավի պիր պէյաննամէյի իմզալամըշլար տըր։ Գօլֆ կաղնէ իզհար օլունան իչպու հիսսիյաթ ը նէճիպիյէ իչթիրաք էթմէքլէ պէրաապէր, Ռուսիատա Ալմանիա Թարաֆընտան վուգուզ' պուլան հէր հանկի պիր միւտահէլէյէ գարչը կէօսթէրիլէն ֆէվգէլա'ատէ հէսասալըգտան նայլի, մէզքիւր պէյաննամէնին ֆա'իտէտէն զիյատէ մազարրաթը մուճիպ օլաճաղընա գօրգու պէյան էթմէքտէ տիր։

Ֆրանսա մէզքէէպլեր մէս"էլէսինին ուգուն միւտաէթ տէվամ էտէն միւզաքէրէսի Ցունվ. 24ատ նիհայէթ փէզիր օլմուշ, վէ 137 րէյէ գարչը 385 րէյ իլէ գապինէյէ պէյան ը իւմն ու ի'թիմատ էտիլմիշ տիր։ — Ինկիլթէրրատա ինթիխապաթըն նէթա"իճի գաթ'իյէսի պէրվէճ ի աթի օլմուշ տըր. 272 Լիպէրալ, 271 Մուհաֆազաքեար 40 'Ամէլէ ֆըրգասընտան, 80 Իրլանտալըլար ֆըրգասընտան։

Սեվկիւլիւ չօճուգլար,

Պանա չօգ սեվկիւլիւ օլան վէ չիմոի ուզագտա Աթլանթիգ Օգիանոսընտան էօթէտէ սաքին օլմագտա օլան՝պիր քիւչիւք գըզտան կէչէն կիւն պիր մէքթուպ ալտըմ։ Անընդ պունտան էվվէլ եազտըղը պիր իքի մէքթուպլար պիր ազ միւքէտտեր իտիլէր։ Զանն էտերիմ քէնտիսինի եազընըզ հիսս էտիյօր, Լաքին պու սոն մէքթուպընտան անընդ զիյատէսիյլէ մէս՛ուտ օլտըղը կէօրիւնիյօր։ Սէպէպին նէ տիր. պէլլի միսինիզ։ Սիզէ տէյէյիմ։ Մէքթուպը Ընուընդ եօրթուսընտան պիր իքի կիւն սոնրա եազմըշ իտի՝ քէնտիսինին պուլունտըղը խանէտէ օլ մէս՛ուտ եէվմի մախսուսըն նէ մէսէրրեթլէ իճրա օլունտըղը, պիրիպիրլէրինէ վէրտիքլէրի հէսիյէլէր, կիւզէլ Ընուընդ ադաճը, թէրէննիւմաճ վէ թամամ կիւն տօղտըղը վագըթ իճրա օլունան քիլիսէ խըտմէթի հագգընտա եազմըշ սոբը։ Հէր հանկը վագըթտան զիյատէ Ընուընդ կիւնլէրինտէ տոհա զիյատէ փուրլյան մուհապպէթ՝ անընդ գալպինէ մէսէրրեթ պահշ էթմիշ վէ չօգ տօսթլարընդ սրճագ մուհապպէթինի անա տէրխաթըր էթտիրմիշ, վէ պու գատարը անընդ եալընըզլըգտան հիսս էթտիյի միւքէտտեր հալը աէֆ՝ էյլէմէյէ քեաֆի օլմուշ իտի, Էվվէթ, մուհապպէթ տա՛իմա քեաֆի տիր։ Մուհապպէթ տիւնեատա ճիւմլէ խատաթսըզ իչիւն էն էյի մա՛ալէճճ տիր։ Պիրիսի պիզի սէվտիյի հալտե պիզ հէր շէյէ տայանա պիլիրիզ, վէ անճագ մուհապպէթին կիւնէչ նուրընտա կիթտիքճճ տոհա զիյատէ փաք վէ տոհա զիյատէ գուվվէթլի օլուրըզ։

Պու սոն կիւնլէրտե պիզիմ խանէլէրիմիզ հագգընտա էֆէյի տիւշիւնմիւշիւմ։ Պա՛զ տատմէրը զանն էտերսին խանէ նէ տէմէք օլտըղընը անլամազլար։ Էօյլէլէր իչիւն խանէ տէտիյիմիզ՝ պիր գաչ քիշիլէրին պիրլիքտե սաքին օլմալարը իչիւն միւնասիպ սուրէթտե հազըրլանմըշ պիր էէր տիր։ Անլէրե ֆիլան եֆէնտի վէ հանըմըն խանէսի հագգընտա նէ պիլիրլէր՝ տէյիւ սիւ՛ալ օլունտա, անլէրին սաքին օլտըգլարը սօգաղըն իսմինի, անլէրին խանէսինին պօյասընըն բէնկինի, խանէնին պիչիմինի վէ խանէնին արգասընտա պաղչէ օլուպ օլմատըղընը սէօյլէմէյէ պաչլարլար, վէ անլէրե զօր էտիլէճէք օլտա, տիվարլարտաքի թասվիրլէր վէ եչէանըն թէրթիպաթը հագգընտա տախի սէօյլէյէ պիլիրլէր, վէ պէօյլէճէ պիր խանէյի թա՛րիճ էթմիշ օլտըգլարընը զանն էտերլեր։ Ֆարզ էտելիմ քի սիզտէն պիր գաչընըն էլինտեն թուէթարագ՝ "կէլինիզ, չօճուգլար, սիզի պիր խանէյէ կէօթիւրէյիմ" տէսէմ, վէ ֆարզ էտելիմ քի, ֆիլան սօգագտա պիր ազ կիթտիքտէն սօնրա պէօյիւք, ճիլալը, վէ փիրինճ հալգալը պիր գափտւ էօնիւնտե տուրատա՛, ճէպիմտէն պիր անախթար չըգարարագ գափտւյը աչսամ վէ հէփիմիզ տե իչերի կիրսէք, հէփինիզ պիրտէն՝ "Ա՛հ, նէ՛ կիւզէլ" տէյէճէքսինիզ, Մերմեր հավլիլեր վէ սօֆալարտա վէ օտալարտա եումուշագ վէ ա՛լա ըէնքլի խալըլար սէրիլմիշ, Հէր եէրտե բահաթճա օթուրըլաճագ սանտալիյէլեր գօնուլմըշ, վէ զարիֆ վէ գըյմէթլի չօգ եչեա վէ տիվարլարտա չօգ կիւզել թասվիրլեր կէօրճէքսինիզ՝ էաթագ օտալարը, թա՛տմ օտասը վէ մուհթաճ պիլէ ղայթէլէ թէմիզ տիրլեր վէ տտէմին խոթիրահաթրընը թէ՛մին էտերլեր։ Ֆարզ էտելիմ քի պուընարրն ճիւմլէսինի կէօրտիւքտէն սօնրա սիզէ՝ "Զօճուգլար, չիմոի պու խանէ սիզէ մէնքէն օլմագ իչիւն նա՞ռլ սըր։ Խոթերսինիզ սիզէ մուգայեէտ օլմագ իչիւն պիր գաչ ալըշգան վէ սատըդ խըտմէթքէարլար տախի կէօնտերէ յիմ՝, վէ սիզ պուրատա եալընըզճա քէնտի քէնտինիզէ եաշայընըզ," տէսէմ, Նէ՞ տէրսինիզ, Պէն տիգգաթ էթմիշէմ քի չօճուգլար, էվվէլճէ պաչգալար թարաֆընտան պօզուլմագսըզըն, չօգ նէզաքէթլի տիրլեր, վէ պիր քիմսէնին հիսսէյաթընա տօգունտուր պիր շէյ էթմէք խոթէմզլեր։ Պէն սիզէ օլ ռիա՛ալլարը սօրտըղըմտա սիզին նէ հիսս էտէճէյինիզի խայալ էտէպիլիրիմ՝ պէնիմ թէքլիֆիմ բէտտ էտերէք պէնիմ եիւբէյիմի գըրմագ խոթէմէյէճէք վէ սիւքիւթիւ իլոթիյար էտէճէքսինիզ, կիւզէլ վէ միւքէլլէֆ խանէ սիզի ճէլպ էթմէզ, վէ նէ ճէվապ վէրէճէյինիզի պիլմէզսինիզ, վէ նէյսայէթ սիզ՝ տէն պիրիսի, զանն էտերիմ Անուշ, քէնտի քիւչիւք սրճագ էլինի պէնիմ էլիմ իչինէ գօյարագ վէ սայքի ֆըսըլտայարագ՝ "կէլինիզ, սիզէ պիզիմ էվի կէօսթէրէյիմ," տէյէճէք։ Պէն անընդ սիյահ վէ թէպէսսիւմ էտեն կէօզլէրինէ պագտըղըմտա, զանն էտերիմ օլ էվին բէտմինի զաթէն օրատա կէօրիւրիւմ, վէ "Մէսինուընըմ, Անուշ, էհման կիտճէյիզ," տէրիմ, վէ հէփիմիզ օլ կիւզել ամմա պօշ խանէտեն տերհալ չէգըպ՝ Անուշընդ պիզի կէօսթիւրէճէյի էվին գափուսընընդ էշիյինէ գատար կէլերիզ։ Զաթէն գարանլըգ պատմըշ սրը, լաքին հավլինին եօրընընդ իքի թարաֆընտա պիրմիշ օլան չէյէքլերի Անուշ իթթիֆաթ իլէ պիզէ կէօսթերիր, վէ անլերի քէնտի պէօյիւք պիրատերինին տիքմիշ օլտըղընը սէօյլեր։ "Պէօյիւք պիրատերինի սեվէ՛ր մի սին" տէյիւ անա սիւ՛ալ էթտիյիմճէ, Անուշ ճէվապընէ՝ "Էվվէլճ, հէփիմիզ տե օնու սեվէրիզ, չինքի օ հէր քէսե էյիլիք էտեր, վէ գուվվէթլի տիր, վէ տա՛իմա փէատերիմիզէ եարատմ էթմէյի սեվէր," տեր։ Ընոնրա իքինճի գաթը կէօսթերիր, վէ ՝օլ եօգարըքի քիւչիւք օտատա քէնտի մինի մինի հէմիրե՛նինին ուչուտուշընը, վէ ուչումըշ օլմատա

իսի անքն կիւլմէսինի վէ պաղըրըպ չաղըրմասընը իչիտէճէյիմիզի սեօյլէր, վէ պիր ազ էօթէտե թա՛մը հազըրլամագտա օլան վալիտէսինի պիզե կէօսթէրըր։ Օլ վալիտեսի իչիւն Անուշքն նէ՛ հիսա էթտիյինի սիւ՛ալ էթմէք լազըմ տեյիլ տիր, զիրա անքն փարլագ կէօզլէրի վէ միւշֆիգանէ սեօյլէյիշի հէր շէյի պէյան էտեր։ Անուշ չու ըշղըքնէն եէնի եագըլըրըզ պեօյիւք օտատա քէնտի փետերինի կէօրէպլէճէյիմիզի, վէ թա՛մա օթուրըգլարընտա Ֆ. Մուգատտետտէն օգուշտաղը այէթլէրին եէրինի արամագտա օլտըզընը, վէ պիր ազտան ֆամիլեանքն հէփ ա՛զալ-ըրընը չաղըրտաղընը, վէ իչթէ "Անուշիկ" տեյիւ չաղըրտըզընը պիզե սեօյլեր։ Պիզ պիրիպիրիմիզե "կէճէլեր խայր օլսուն" տերիզ, վէ եօլըմզա տեվամ էթմէք իչիւն տըշլարը չըգարըզ։ Անուշքն եվինին պէչիմինի, պէյասընը եաքօտ էշեասընը Նա-զար ը տիգգաթա ալմազա ունուէթտգ. լաքին հագիգի պիր խանէ կէօրտիւյիւմիւզե էմին իզ։ Սէվքէն վէ Ալլահտան գօր-գան վալիտէյն, մէա՛ուտ վէ միւթի՛ էվլատլար. Ճիւմլէսի տե թէպէտտիւլ էթմէզ մուհտապէթին կիւնէզ նասրընտա հա-շարլար.— իչթէ խանէ պու՝ ասըլ 'ա՛իլե պու տըր։

Շիմտի զանն էտերիմ պիզիմ տա՛իրեմիզին հէփ ա՛զալտըր ասըլ ֆամիլեա նէ՛ օլտըզընը անլատըլար։ Պաշգա մէք-թուպլարըմտա խանէլերիմիզի զաննըմճա մուխաթապալարա գարշը նա՛սըլ մուհափազա վէ անլէրի պիրլիքտե հաշատըզը. մըզ քիմսելերէ նա՛սըլ խօշ ալե մուֆիտ գրլապիլէճէյիմիզի պէյանա չալըշճաղըմ։

Մէքթուպըմա խիթամ վերմեզտեն եվվել պէնիմ չօգ մէմլէքէթլեր կեզմիշ, լաքին կեզտիյիմ էանատե իչլե-րինէ կիրմէյե ֆուրսաթըմ օլան եիւզլերճէ նրմէնի ֆամիլեալարըն 'էօմրիւնտե կէօրտիւյիւմ կիւզել շէյլերի հիչ պիր եէրտե կէօրմեմիշ օլտըզըմը սիզե տեմէք իսթէրիմ։

Պու կէճէ ատա՛ա էթմէք իչիւն եաթագլարընզըն եանընտա տիզ իւզերինե կելտիյինիզտե, արզու էտերիմ քի Ալլահտան սիզին խանէնիզի վէ ճիւմլե նրմէնի ֆամիլեալարը միւպարէք գըլմասընը րէճա էտեսինիզ, վէ խու-ատէյլե խարապ օլմասը ճիւմլե նրմէնի ֆամիլեալարը եէնիտեն իգամե էյլեմեսի, վէ կիլիկիատա վէ սա՛իր մահալլերտե քէնտի սեվկիւլիւ փետերլերինի զայ' էթմիշ օլան սեվկիւլիւ օղլանլարա վէ գըզլարա քէնտիսի փետեր օլմասը իչիւն Ալ-լահ ատա՛ա էտեսինիզ։

Մուհափազէյլե սելամլար վէ հերաբէթլե ատա՛ալար իլե՝

Գալըբըմ սիզին ատօթքընըզ
Ֆիլիպ

ԳԱՀՐԻՄԱՆ ՀՈՒՄԱՐ

Ալեթրեա օրատուսը իմիերաթօրըն հուզուրընտա պէօյիւք պիր 'ասքեր կէչիտի իճրա էթմէքտե իտի։ Պու կէչիտե օթուզ պին փիյատե վէ սիւվարի 'ասքերըլեր իչթիրաք էթմէքտե իտիլեր։ Կէչիտին պաշլըճա խասսիյէթի սիւվարի 'ասքերինին եախօտ ճիւմլէսի տէ սէչկին սիւվարի 'ասքերի վէ ճէսուր ճէնքճի օլան մէչհուր հուսարլարըն հիւճումընտան 'իպարէթ իտի։

Մէյիրճիլերին զալապալըզը իքի սըրա տուրմըշ վէ օրթատա կէնիշ պիր եօլ պրագմըշ օլարագ՝ սօն տերէճէ պիր հէյէճան իլե սիւվարի 'ասքերինին իլերի տօղրու եիւրիւյիւնիւ սէյր էտերլեր, վէ սիւվարի 'ասքերի օրթա պիր սիւ'ալթէ օվատան աչաղը կելիրլեր իտի, վէ սօն հիւճում իչիւն թօփլանտըլար, վէ քէնտիլերին սէվկիւլիւ իմկէ-բաթօրլարընըն հուզուրընտան կէչտիլեր։ Պօրու չալընըր վէ 'ասքեր հիւճում իչիւն իլերի կիտեր իտի։ Լաքին իմիերաթօրըն վէ անըն էրքեանընըն քէնտի աթլարը իւզերինտե տուրտրգլարը եէրտեն թագրիպէն եիւզ ա-յագ էօթէտե տերհալ աճը պիր ֆէրեատ իչտիրլտի։ Զըլտըրմըշ կիպի օլան պիր գատըն 'ասքեր սաֆֆլարընը եարըպ կէչմէք վէ քէնտի քիւչիւճէք չօճուղընը սիւվարիլերին կէչէճէյի եօլ իւզերինտեն գաճիմագ իտիր։ Չօճուղը հալէ վագըֆ օլմայարագ՝ թամմ աթլարըն կէչէճէյի եօլ իւզերինտե պիրմիշ օլան կիւզել պիր չիչէյի գօփարմագ իչիւն օ-րայա կիթմիշ իտի։ Չօճուղըն վալիտեսինին եանընտա պուլունանլար, անըն տախի չօճուղը կիպի այագ ալթընա կիտեճէյինի պիլերէք, անը կերի տուրտրըտրլար, վէ քէնտի 'էօմրիւնիւ մուխաթապալա գօյարագ՝ հիւճում էտէն սիւ-վարի 'ասքերինին էօնիւնէ չըգմազա քիմսէ ճէսարեթ էտեմէզ իտի։ Մէյիրճիլեր 'անգա-րիպ վագը' օլաճագ գազատան հէյէճանա կելմիշ, վէ պիր վեճհլե եարտըմա մուգթէտիր օլմայարագ շաշըրմըշ գալմըշ իտիլեր։ Վէ իչ-թէ էն իլերիտե պուլունան աթ չօճուղըն պուլունտըզը եէրե եէմիչմէյե անճագ պիր գազ ատըմ գալմըշ իտի։ Լաքին տէօրթ նալ գօչմագտա օլան սիւվարի պէօլիւյինէ տելալեթ էտէն գահրէման հուսար, աթըրընը պաշընը պիր թարաճա չեվիրտի, աչաղը էյլտի վէ սիւ'ալթընը էքսիլմէքսիզին չօճուղըն էլ-պիսէսինտէն թուրթտու վէ քէտերսիզ անը էյէրին իւսթինէ ալտը։ Ղալապալըզըն հէյէ-ճանը տէֆ' օլտու վէ ալգըշլամագա պաշլը-տըլար, վէ սիւվարի 'ասքերինին կիւրիւլթիւ-սիւ վէ աթլարըն այագլարընըն սէսի ալգըշ-լարըն սէսինտէն հագիգաթը հալտէ իչիտիլ-

մէզ օլտու, վէ պիր տագխդէ իչինտէ չօճուգ վէ գահրէման հուսար օվատան աշաղը էն. տիլեր վէ պիր թօզ պուլութը իչինտէ կէօ. րիւնմէզ օլտըլար. Պէօլիւլիւն արգասընտան պիր զապիթ կէօնտէրիլէրէք օլ գահրէման հուսարր կէրի կէթիրմէսի անա էմր օլունտու, վէ իչթէ օլ չէճի' հուսար, էյէրին իւսթիւնտէ քէնտի էօնիւնտէ չօճուգը թուլթմըշ, չօճուգ տախի քէնտի քիւչիւճէք էլլէրիյլէ գօրգու. սըզճա աղզընտան քէօփիւքլէր ագմագտա օլան ամբրն տիզկինինէ եավրշմըշ օլտըղը հալտէ, իսկիէրաթօօրըն հուզուրընտա տուրտու վէ միւքեաֆաթ օլարագ անըն էլինտէն չէ. րէֆ խաչընը գապուլ էյլէտի.

Լաքին անըն իչիւն էն պէօյիւք միւքեաֆաթ օլ մինննէթտար վալիտէնին տու'ասըխտի, վէ քէնտիսի անըն սէվկիւլիւ գըզճըղ-ազընը սաղ սելիմ անըն գուճաղընա թէսլիմ էյլէտի.

(Christian Herald)

ՆԷՆՆԻ

Ույու, թաթը եավրու, ույու,
Ընասընըն ճանը, րուհու.
Պեչիյինի օլ պէքլէյէն
Պէքճի մէլէքլէ վալիտէն
Կիճէ, կիւնտիւզ պէքլեր սէնի,
Յալայարագ Նէննի, Նէննի:
Ույու, թաթը եավրու, ույու,
Ընասընըն ճանը, րուհու:

Օլ պիկիւնահ, խուպ տիտարըն
Նէվ զօնչէսի տիր պահարըն,
Տուտագլարըն թէպէսիմլէ
Սէլամ վէրիր մէլէքլերէ,
Խօշ րիւ՞յալար ալսըն սէնի
Վէ ույուխտուն Նէննի. Նէննի.
Ույու, թաթը գուզու, ույու,
Ընասընըն ճանը, րուհու:

ԹԱԹԸԸ ՐԻՒ'ՖԱԼԱՐ

Ույու քի սէն պէօյիւյէսին,
Կիւզել, կիւզել եիւրիւյէսին,
Մէքթէպլերէ կէօնտէրէյիմ,
Սէնի թա'լիմ էթտիրէյիմ,
Սէրվի պօյուն վալիտէնէ
Օլսուն սայէ վէ հիմայէ.
Ույու, թաթը մէլէք, ույու,
Ընասընըն ճանը, րուհու.

Սէն էվիմին պիւլպիւլիսին,
Շիւքիւֆէզար սիւմպիւլիսին,
Եիւրէյիմին իւմտի սէն,
Ճանա սէօյլեր թաթը սէսին.
Րաապըմ սէնի էսիրկէսին,
Իֆլահ, պէրհօրտար էյլէսին,
Ույու, թաթը եավրու, ույու,
Ընասընըն ճանը, րուհու.

ԳՐ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՎԷ ԱՆԸՆ ՍԻՒՊԵԱՆ ՊԱՂՋԷՍԻ

«ԿԷԼԻՆԻԶ, ԶՕՃՈՒԳԼԱՐ ԻԼԷ ԵԱՇԱՅԱԼԸՄ»
Ֆրէտէրիք Ֆրէօպէլ

Ֆրէտէրիք Ֆրէօպէլէ չօգ վագըթ էվվէ «Քիւչիւք Ֆրէտէրիք» տէրլէր իտի։ Տիւնեա՛ տա կիւզել չօգ չէյլէր եափան տէմիլէրի՝ պիր վագըթ քիւչիւք չօճուգլար իտիքլէրինի տիւչիւնմէք ՚աճա՞իպ տէյիլ տիր, պիւթիւն տիւնեա իչիւն մուհապպէթ ՚ամէլլէրի իճրա էթմէյէ մուգթէտիր օլան պու քիւչիւք չօճուգլարըն նասըլ պու գատար պէօյիւտիւքլէ

ԱԼԼԱՀԸՆ ՊԱՂՋԷՍԻՆՏԷՆ ՊԻՐ ՋԻՋԻԳ

րինի վէ գուվվէթլէնտիքլէրինի պիլի՞ր մի սի. նիզ։ Հէր կիւն քիւչիւք մուհապպէթ ՚ամէլլէ. րի իճրա էտէրէք էօյլէ օլուրլար։

՚Ալիճէնապ Ֆրէտէրիք ՚էօմրիւնիւն հէր պիր կիւնիւնտէ էթրաֆընտա պուլունան չէյ. լէրի տահա զիյատէ սէվտի։ Ո չօճուգլըըն. տա պա՛զէն չօգ եալընըզ իտի, վէ քէնտի. լէրին էսքի պաղչէլէրինին չիչէքլէրինտէն պաշգա օյուն արգատաշը եօգ իտի։ Օլ քիւ. չիւք չիչէքլէրին պիրլի պիրլէրի իլէ օյուն օյ. նատըգլարընը զանն էտէր իտի։ Պաղչէնին օճագլարընըն քէնարընտաքի կիւ րէնկին տէ վէ պէյազ քիւչիւք չիչէքլէր՝ կիւլէրէք վ. րիւզկեարըն իչինտէ սալանտարագ ուզուն վէ կիւզել կիւլլէրի տա՞իմա իհամէ էտէրլէր իտի։ Ա՞նլէրին սալանմասընը, էյիլմէսինի վէ կիւլ ֆիտանընըն տախի անլէրին թարաֆընա մէյլ էթմէսինի սէյր էթմէք Ֆրէտէրիք իչիւն օլ գատար խօշ իտի քի պա՛զէն եիւքսէք սեսլե կիւլեր իտի։

Ֆրէտէրիք օլ գատար էյի պիր չօճուգ իտի քի անըն կէօյէրճինլէրի կէլիրլէր վէ ա. նըն պաչընըն էթրաֆընտա ուչուշըրլար, վէ ուզաթմըշ օլտըղը գօլունըն իւսթիւնտէ օ. թուրուրլար, վէ անա գուշ քէնտի եավրըլա. րընա քիւչիւք հիքեայէլէր սեօյլէտիյի վագըթ Ֆրէտէրիքին կէլիպ քէնտի եուվասընը սէյր էթմէսինէ անա միւսա՛ատէ էտէր իտի։ Ֆրէ. տէրիք սէվկիւլիւ պիր վալիտէնին քէնտիսինի կէօզէտիպ գայըրմասընտան մահրում իտի, ամմա անըն ուզուն պօյլու վէ գուվվէթլի պիր գարնտաշը վար իտի, վէ անը պա՛զէն վասի՛ չայըրլըգլարա կէօթիւրիւր։ Վէ անա պէօճէքլէր, չալըշ ան արըլար, թաշլար վէ չիչէքլէր հագ գընտա կիւզել հիքեայէլէր սեօյ. լէր իտի։

Լաքին պիր վագըթ սոնրա Ֆրէտէրիքին փէտէրի քէնտի օղլու արթըգ էվէյի պէօյիւ. միւշ օլտըղընտան, պիւթիւն կիւն վագըթընը օյունըլէ կէչիրմէսի միւնասիպ տէյիլ տիր՝ տէ. յիւ տիւչիւնիւ վէ պիր կիւն անա՝ «Ֆրէտէրիք, արթըգ ՚իլմ էօյրէնմէլի սին.» տէտի, Ֆրէ. տէրիք պունու իչիթմիյինտէ չօգ սեվինտի, զիրա սիւնեատընըն հէպ ՚աճա՞իպ չէյլէրի հագ. գընտա պիլմէյէ օ զաթէն արզու էտէր իտի։ Լաքին օ չօգ սա՛աթլար օթուրուպ իչլէրինտէ պիր թասվիր պուլունմայան պէօյիւք քիթապ. լարտան տէրս էօյրէնմէյէ մէճպուր օլտըղընը. տա՝ պու չէյ քէնտիսինէ չօգ կիւճ կէլիր իտի։ Ամմա խօճալարը անա՝ «Ֆրէտէրիք, պաշգա չարէ եօգ,՚՚ տէրլէր իտի։

Էվէյի վագըթ կէչիքտէ Ֆրէտէրիք քէն. տի գարնտաշը կիպի ուզուն պօյլը վէ գուվ. վէթլի պիր կէնճ օլտու, վէ օլ վագըթ նէ վագը՝ օլտու զանն էտէրսինիզ։ Ամէրիգատա ճօրճ Ուաշինկթընը գահրէմանլարա տէլալէթ էյլէտիյի սըրատտա նէ վագը՝ օլտու իսէ՝ ՚այ. վնի չէյ ագը՝ օլտու։ Ֆրէտէրիքին սէվկիւլի

վաթանը պէօյիւք սըգլնթը վէ մուզայագա իչինտէ իտի, վէ քէնտիսինի խէլաս էթմէլէրի իչին քէնտի երկնի էվլատլարընը տա՛վէթ է. տիյօր իտի։ Վէ Ֆրէտէրիք սա՞իր ճիւմլէ կէնճլէր իլէ պէրապէր ՚ասքէր օլտու, վէ ՚ասքէրի մարշի լէ, թրանփէթթալար վէ թէ. մէ վվիւճ էտէն պայրագլար իլէ օրտույա կիմտի։

Էփէյի վագըթ սօնրա մէմլէքէթ սէլամէթինէ թէբրար նա՞իլ վէ հէր շէյ րահաթ վէ սաքին օլտըգտա Ֆրէտէրիք չօգ էյի պիր ֆիքր վէ յտա էթտի, վէ օլ ֆիքր քէնտիսինտէ կիմտիքճէ քէսպի գուվվէթ էտէր իտի։ Ա. նըն նէ՛ օլաըգընը տէյէ պիլի՞ր մի սինիզ։ Օլ ֆիքր գըսմէն քէնտիսինին էսքի պաղչէսի վէ օյնայան չիչէքլէր, գըսմէն տախի քիչիք չօճուգլար հագգընտա իտի։ Պիր չօճուգընը պիր չիչէք եօլտա աթտըգընը եախօտա պիր գուշ թաշլատըգընը կէօրտիւիւնտէ չօգ ա. ճընըը իտի, վէ օլ ֆիքրի քէնտիսինտէ տահա գիյատէ քէսպի գուվվէթ էտէր իտի։

Պա՛զէն ճիւմլէ չօճուգլարը թօփլար վէ անլէրի չայըրլըգա կէօթիւրիւր, վէ գարնտա. շընըն քէնտիսինէ էթտիյի կիպի անլէրէ եափ. րագլար, թաշլար, չիչէքլէր, գուշլար վէ ա. րըլար հագգընտա աէօյլէր, վէ սօնրա չօճուգ. լար րիւգյեարըն, չիչէքլէրին վէ գուշլարըն օյնատըգլարը օյունլարը օյնարլար իտի։ Ֆրէ. տէրիք պունա քէնտիսինին փինտէրկարթընը — սիւպեան պաղչէսի-թէամիյէ էտէր իտի, վէ չօճուգլարըն տախի թամամ չիչէքլէրին պէօ. յիւտիւքլէրի իսոյ թարգտա պէօյիւմլէրի կէ. րէք իտիյինի պիւթիւն տիւնեայա կէօսթեր. մէյէ պաշլատը։

Վէ քէնտիսինէ կէլմիշ օլան պու ՚աճա՞իպ փէյզամը էօյրէտէրէք վէ եայարագ սէնէլէր. ճէ չալըշը։ Օ Ալլահը վէ չօճուգլարը վէ պու միւնէվվէր թէսաւվուրընը քէնտի նէֆսինտէն գիյատէ սէվտի։ Պու կիւզել իչինին տիւնեա. տա եաշամասը իչուն փէրիշան էլպիսէրը կիյ. տի, վէ քէնտի քէնտիսինի չօգ չէյլէրտէն մահրում էթտի։

ՀԱՅԿԱԶՈՐ ՎԷ ՍՐՏՈՍ-ՏԱՂ

ՏԻԼՔԻՒՇԱ ՝ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ՝

Էյ Հայկակ, ե՛յ էրմէնի կէնճլէրի, էյի պիր չէհրի օլմազ իչուն վաթանը թէֆթիչ վէ մու. թալա՛ա էթմէք կէրէքտիր։ Անիրէթ հագգընտա օլան պիլկիտէն սօնրա՝ իւք պիլկի վէ մա՛լիմաթ պու տըր, իմտի օլ ա՛լա վէ միւնպիթի էրմէ. նիսթանը՝ սիզին վաթանընըզ վէ պիւթիւն տիւնեանըն տայէսի մագամընտա թէֆթիչ վէ միւթալա՛ա էտինիզ ... ։ Զիրա բնական ճինսինին փէտէրինէ խալիգին վէրտիյի իւք էմի՛ սալ պիզիմ տիյարըմըզտա վէրիլմիշ օլան Անը Թի. ՄԱՐ Վէ ՄՈՒՀԱՖԱԶԱ ԷԹՄէՔ էմրի տիր։

(Ծոպնկի Հայրենաց Հայոց) Հ. ՂԵՒՈՆԴ Մ. ՕԼԻՇԱՆ

Եվրատ վէ Տիգրիս բրմագլարընըն կէչտի. ի աշաղըքի էյալէթլէրտէն վէ 'Ուրապիսթան. տան մա'տա մէմալիք ի 'Օսմանիյէնին Ընատօլու գըթ'ասընըն սայքի ճիւմլէ էյալէթլերի. նի գիյարէթ էյլէմիշ իմ. Մէմալիք ի էճնէպի. յէտէն օն պէշինի տախի գիյարէթ էյլէմիշ իսէմ տէ, կէօրտիւլիւմ մահալլէրին էն կիւ. ղէլլէրինտէն պիրիսի վան տէնիգի էթրաֆընը. տա պուլունուր խախինի պիլա թէրէտտիւտ տէյէպիլիրիմ։ Օրատր ինսանընն սաքին օլմատը իչին հէր վէճհլէ միւնասիպ պիր մէվգը' տըր։ Հավատ իգլիմի ա'լա, սըհհէթէ միւսա'իտ վէ գուվվէթլի էրքէքլէր վէ գատընլար հասըլ է. տէն պիր իգլիմ տիր։ Թօփրաղը միւնպիթ, 'Օսմանիյէնին պիր գըսմը օլուպ' թարիխի թէգթեարլարը վէ թապի'ի կիւ ղէլլիրլէրիյլէ մէ. մալիքին չերէֆինի արթտըրտըր կիպի' չիմտի տախի էրմէնի ճէմա'աթրընըն իֆթիխարը վէ մէս քէնի օլմագտան տուր օլմամըշ տըր։ Քե՞աչքի հէր էրմէնի օղլան վէ գըզ, պէնիմ կիպի, վատսպո րականը գիյարէթ էյլէմիշ վէ օրատա սաքին օլմուշ օլա իտի։ Պու չէյ անլէրէ, էրմէնի ճէմա'աթընը վաթանփէրվէր, ախալագփէրվէր վէ Ուլահփէրվէր պիր ճէմա'աթ էյլէյէն բիվայէթլէրէ վէ իտալյարա տահա գիյատէ սատրգ վէ տահա գիյատէ վաթանփէրվէր օլ. մագ պատընտա ֆա"իտէյի օլաճագ իտի։

Պուրայա գօնուլմըշ օլան իլք թասվիրտէ վան տէնիգինի իհաթէ էտէն թէմքինլի տաղլարընն

ՄԱՂԱՐԱՏԱՆ ՃԷՐԻՅԱՆ-ԷՏԷՆ ՊԻՐ ԸՐՄԱԳ (ՄՈԿԱՅ ԷՅԱԼԷԹ)

մէյվէլէրի լէզիզ. հատատը պօլ վէ մէր'ալարը ֆէվգ էլ'ատէ տիրլէր։ Ընըն հալա իսթի'մալ օլունմամըշ օլան մա'տէնի սէրվէթլէրի վէ սու գուվվէթինտէն էտիլէճէք իսթիֆատէլէր նէսլի աթի իչին պէօյուք չէյլէր վա'տ էյլէ. տիյի կիպի՝ մէնզարէլէրի ա'լա, չայան ը հայ. րէթ վէ լա'րիֆատէն միւսթաղնի տիրլէր։

Նէ՞ մութլու սիզէ, էյ էրմէնի չօճուգլարը, քի պու ա'լա մէվգը'ը սիզին միլլէթինիզին մահալը վէլատէթի վէ միւհթէրէմ էճ. տատընըզըն վաթանը մագամընտա կէօսթէրէ. պիլիրսինիզ։ Օլ մէվգը' էլեվմ մէմալիք ի քիւչիւք պիր գըսմը կէօրիւնիր։ Տաղըն էօ. նիւնտէ Հայկաձորըն միւնպիհի քիւչիւք օվասը, վէ անըն իւղերինէ կիւզէլճէ եիւքսէլմիշ օլան Արտոս տաղը վար տըր։ Արտոս տաղընըն էթէ. յինտէ Զարահան Սբ. Նշան մանաստիրը պու. լունուր քի զանն օլունտըղընա կէօրէ «լաեե. մութ եղիշէ»ին ճէսէտի օրտյա կէօմիւլմիւշ տիր։

Իլինճի թասվիրտէ պու տաղըզ մահալէ մախսուս օլան ճալիպ ի տիգգաթ պիր մէն. զարէ վար տըր։ Տաղըն գ՚յալըզ պիր եա. նընտա պուլունան պիր մաղարատան էփէյի

պոլ սուլը օլան պիր ըրմազ ճէրէհան էտէր։ Պու ճէսիմ սու, պէյազ քէօփիքլէր հալինէ, պաշգա հէփ սեվդիրի պատըրլան պիր կիւրիւլթիւ իլէ մազարատան տըշարը կիւնէշ նուրընա ֆրշգըրըր չըգար։ Թապի՛աթըն պու ՚աճա՞իպաթը, էլէէվմ Մոկաց իամինտէ օլան քիւչիւք պիր քէօյտէն չօգ ուզագ պուլուն. մայան Մոկաց նամ թարիխի տիյարըն իչինտէ պուլունտըղընա վագըթ օլտրգլաըընտա գա. րիյունըմըզըն տահա զիյատէ մէրագ էտէճէք. լէրինէ չիւպհէ եօգ տըր։

ԿԻԼԻԿԻԱԼԸ ԼՕՔՍԻՒՋ ՋՕՃՈՒՂՈՒՆ ՆԱԼԵՍԻ

Գէն տէ անա պաղրընտա
Մէս՚ուտ իտիմ աղ էվվէլ,
Պին նէվագիշ, թագպիլէ
Մազհար իտիմ, նէ՞ կիւզել,
Պէն տէ քէյֆիլ հէմ պիգայտ
Օյնար իտիմ փիւրէհէնտէ
Քէտէր նէ՞ տիր պիլմէզ ՚տիմ,
Խիւրրէմ իտիմ ա՞հ, պէն տէ,
Ընաճըղըմ պէնի տէ
Գասար իտի պաղրընա,
Գապաճըղըմ պէնի տէ
Կէզտիրիր ՚տի հէր եանա,
Էվիմիզտէ զանիմէք՝
Հէր չէյիմիզ վար իտի,
Օ հալտէ սէֆիլ օլմագ
Սայքի փէք տիւչմար իտի։
Ումիա պիր տէ ա՞հ, պիր կիւն,
Լա՛նէ՛թ օլսուն օլ կիւնէ,
Պիր թագըմ զատտար էլլէր
Հիւճմ իլէ վահչիյանէ,
Էվիմիզի թարումար
Էտիպ վիրան էթտիլէր,
Հէր թարաֆա խարապաթ
Օտչըպ, գօյուպ կիթտիլէր։
Իչթէ օլ կիւնտէն պէրու,
Նէ՛ վալիտէ, նէ՛ փէտէր,
Նէ՛ սեվիմլի հէմշիրիմ,
Նէ տէ պէօյիւք պիրատէր,
Ա՞հ. հիչ պիրի գալմատը,
Սայի պէն գալըմ՛ քիմսէսիզ,
Պէօյլէ մէթրուք, փէրուշան,
Ա՛հ, սէրսէֆիլ վէ ՚ահիզ։

Գըշ տա կէլտի չիտտէթլէ,
Հէր թարաֆը գար պատը,
Ա՛ճըգտան զէպունըմըշ
Քէմիքլէրիմի սարստը,
Եօգ հէյհէյ, կիյհէյ,
Ա՞հ, գալմատը գալըրան,
Նէ՞ օլաճագ, հա՞ Բապպի,
Մէրհամէթ է՛թ, հա՞ Բահման։
Է՞յ վալիտէյն պաղրընտա
Մէս՚ուտ օլան աիննտաշլար,
Ա՛հ ու ֆիղանլարըմա
Տայանմազ տաղլար, թաշլար,
Ա՞հ, մէրհամէթ էյլէյին
Պէն էօքսիւզիւն հալինէ,
Բապպըմ սիղէ եիւզ պին գաթ
Վէրէճէք պէտէլինէ։

ԳՐ. Հ ԳՍԼՈՒՍՏԵԱՆ

ՋԻՋԻՒԼԵՐ

(Մուխթէն Ուսունէ Մուլե)

Ձիւմլէմիզ տէ չիչէքլէրի սեվէրիզ։ Պիզտէն չօգ լարը անլէրի մուճեվհէրաթը, կիւնէշլին նարընր վէ րէնքլերի սեվտիյիմիզ միսիլիւ սեվէրիզ, գերա անլէր պիզիմ կիւզել չէյլեր հագգընտա օլան արզուլարըմըզդա գանա՚աթ վէրիրլեր, վէ պիզի քէնտի հուզուրլարըյլէ մէս՚ուտ գըլարլար։ Լաքին պա՚զըլար անլէրի տահա զիյատէ ճիտտի սէպէպլէրէ մէպնի սեվէրլեր։ Պէօյլէ քիմսելեր իչիւն չիչէքլեր ինսանըն եաշատըդը հայաթըն պէյան վէ իզհարը տըր։ Ընլէր ինսանը այրը պիր մախլուգ տէյիլ, անճագ նէպաթաթըն, գուշլարըն վէ հայաթը օլան ճիւմլէ չէյլերին եաշատըգլարը ՚ումումի հայաթըն պիր գըսմը մագամընտա թուքթարլար։ Անլերին կէօզլերի վէ գալպլերի

քենաի էթրաֆլարընտա պուլունան հէմշիրէ հայաթա աչըգ տըր, վէ չիչէքլերէ սալթ պիր մահզուզիյէթլէ տէյիլ, անճագ ան՚լէրտէ պիր. զիմքի կիպի թաթլը ամմա սատէ պիր հայա. թըն հուզուրընը կէօրէն պիր մուհապպէթլէ պագարլար։ Պիզտէն չօգլարը պիզիմ իլէ նէ. պաթաթ արասընտա, պիզի ինսան գարն. տաչլարըմըզ իլէ պիրլէշիրէն պագ կիպի պիր պագ պուլունտըզընը կէօրմէզլէր։ Պէօյլէ օլ տըզընտա պիզ՝ հագգընտա «Ըրմաղըն քէնա. ըրնտաքի փաթ չիչէյի քէնաիսի իչիւն ան. ճագ սարը պիր չիչէք իտի վէ պաչգա պիր չէյ աէյիլ իտի» տէնիլէն սատմէ պէնզէմիշ օլուրըզ։ Լաքին փաթ չիչէյի եէչիլիք իւզէ. րինտէ սարը պիր չիչէք օյմագտան զիյատէ պիր չէյ տիր. անտէ հայաթ վար տըր, վէ չօգ խուսուսպարտա նէպաթաթրն հայաթը պիզիմքի կիպի տիր։ Պիզիմ մէվճուտիյէթի. միզի հըզգ էթմէք իչիւն միւհթաճ օլտըզըմըզ չէյլէրէ անլէր տաիսի միւհթաճ տըրլար։ Լա. քին ճիւմլէմիզ պու չէյլէր հագգընտա տիւ. չիւնմէյիզ։ Պիզտէ հայաթ նէֆէսի պուլուն. տըզընտան թէքէպպիւր էտէրիզ, վէ քէնաի. միզի էնկին նէպաթաթտան չօգ եիւք. սէք սայարըզ։ Պիզիմ էտէպիյաթըմըզ, միւ. քեալէմէմիզ վէ սա՞իր չօգ վասըթալարլէ պիզիմ նէֆէս ալմագ գապիլիյէթիմիզի նէ՛ գատար զիյատէ թագտիր էթտիյիմիզի կէօս. թէրիր իզ։ Լաքին նէպաթաթ տաիսի անըն իչիւն իֆթիխար էթմէ՛յէրէք նէֆէս ալըրլար։ Զօգլար հավանըն միւվէլլիտ իւ հումուզէ վէ միւվէլլիտ իւ մա թէրքիպի օլտըզընը վէ անըն ազ չօգ պուխար վէ ազ մըգտարտա համիզ ի ֆահմիյէ հավի պուլունտըզընը, վէ միւվէլլիտ իւ հումուզէնին հայաթըմըզ իչիւն հէր հալ. տէ լազըմ օլտըզընը, ամմա պիզիմ քիւրէ ի հավամըզընը պէչտէ տէօրթ գըսրընը թուրան ազօթըն անճագ միւվէլլիտ իւ հումուզէ. նին թէ՞սիրինի խաֆիֆլէչտիրմէյէ խըտ. մէթ էթտիյինի պիլիրլէր։

Հայվանլար իչէրիլէրինէ. քէնաի ագ ճի. յէրլէրինէ, հավա ալըրլար վէ հավատա պու. լունան միւվէլլիտ իւ հումուզէյի ագ ճիյէր. լէրինին չուգուրճգլարընտա հրֆզ էտէրլէր, վէ մուզիրը օլան համիզ ի ֆահմիյի տըզըրը վէրիրլէր։ Նէպաթաթ տաիսի հավայը ՚այնի վէճհլէ իտթի՚մալ էտէր, լաքին քէնաի եափ. րագլարընըն իւզէրինտէ պուլունան չուգուր. ճրգլարը ագ ճիյէր մագամընտա գուլլանտըգ. լարընտան, նէպաթաթ քէնաի ճիսմլէրինին պիւթիւն սաթհըյլէ նէֆէս ալըրլար։ Հավա անլէրի իհաթէ էթտիյինտէ միւվէլլիտ իւ հումուզէյէ միւհթաճ օլան չուգուրճգլար հավայը թէրքիպէ քէնաիլէրի իւլէ պիրլէշմէյէ անը մէճպուր էտէրլէր, վէ անլէրտէն տէ նէպաթընը միւհթաճ պուլունտըզը գըսմլարը. նա կէչէր, վէ նէպաթտա վագը՚ օլան քիմսէյի ՚ամէլիյաթլէ ազատ պրագըլըր։ Վէ պու ազատ պրագըլան համիզ ի ֆահմի եինէ չուգուրճգլար վասըթաըյլէ փիսիլիք հալին. տէ հավայա գարըշըր, վէ նէֆէս ալմամըզ նէ իսէ, պու ՚ամէլիյաթ տաիսի հէման օ տըր։ Լաքին պիզ տաիսի ճէսէտիմիզին պիւ. թիւն սաթհըյլէ նէֆէս ալըրըզ, զիրա տէրինին քիւչիւք տէլիքլէրի նէպաթաթընն ագ ճիյէրին չուգուրճգլարը կիպի՝ համիզ ի ֆահմիյի միւ. վէլլիտ ի հումուզէ իւլէ միւպաատէլէ էթմէք գա պիլիյէթինէ մայիք տիրլէր։ Լաքին համիզ ի ֆահմիյի միւվէլլիտ իւ հումուզէ իւլէ միւպա տէլէ էթմէք իչիւն խուսուսիյլէ ագ ճիյէրլէր միւնասիպ գըլընմըզ օլտըգլարընտան՝ իչին պէօյիւք գըսմը անլէր վասըթաըյլէ իճրա օլունուր, վէ նէպաթաթ կիպի պիզ տա. խի ճէսէտիմիզին սաթհըյլէ տէ նէֆէս ալտըգմըզը պիրիսի կէլիպ պիզէ տէրիսաթը էթտիրինճիյէ գատար, նէֆէս ալմագ իչիւն պիրիճիք ալէթ ագ ճիյէրլէր տիր տէյիւ զանն էթմէքտէ պուլունուրըզ։

Նէպաթաթ եէրլէր պիւէ իսէ տէ, պիզիմ եէտիյիմիզ կիպի գապա թա՚ամլար տէյիլ, անճագ նագիք շէյլէր եէրլէր, վէ «ալթ գըտա օլան էօյլէ շէյլէրլէ եաշարլար քի՝ պիզ անլէրին թաատընա պիլէ պագամայըզ։ Անլէրին քէօգլէրի աչագը եէրէ գայարըրն վէ թափ. րագըն իչինէ կիրէրլէր, վէ րիւթաւպէթի, կազլարը վէ սա՞իր մա՚տէնի մատատէլերի է. մէրլէր, վէ հէր շէյի աչագը չէքէն գուվվէ ի ճագիպէյէ բագմէն, պու զըտայը հօգարը նէպաթըն սաիբընա կէօնտէրիրլէր։ Իչիմէ պու վէճհլէ սաի, եավրագլար վէ չիչէքլէր իմ. ՚ամ էտիլիր, զիրա պու սէչէտալ թա՚ամ նէպաթրն հէր թարաֆընտա ճէվկյան էթ. տիյինտէ, հէր պիր ա՚զա եէնիլէրինի եաիմագ եախօտ աչընմրչ վէ զա՚իֆլէնմիչ օլան ա՚զայը թէճտիա էթմէք իչիւն լազըմ օլան մա՚տէնի մատատէլի քէնաիսինէ չէքէը։ Մ՚ապ՚ոը Լ՚ը

հալինին չզգարտղը մէսէրրէթլի կիւրիւլթիւյիւ վէ չարչը պազարըն չէվգլի ու չէթարէթլի հայաթընը խայալ էյլէտի։ Օլ կէօլկէ կիպի օլան քէրվան կէ-չիպ կիթտիքտէն սօնրա պէրրիյէնին 'ազիմ սիւ-քիւնէթի պէյնինի պուլանտըրտը։ Թէքքար էօթէյէ պազտըղընատա քէնտի սատըգ տէվէսինի կէօրտիւ, վէ թէքքար օ զանն էտէրսին քէնտիսինէ՝ «Սապր էթ, Շափուր, սապր էթ։ Սէն տէ պիր կիւն սէ-նին արզուլէտիյին չէհրէ կիտէճէքսին,» տէյօր իտի։

Նազ մէվսիմինին սօնլարընտա պիր կիւն Օմար Շափուրը ագտէմճէ հիչ կէօրմէմիչ իտիյի պիր օ-տայա չաղըրտը վէ «Նիհայէթ պէնիմ էսրարըմա հիսէտար օլմազա լայըգ օլտըղընը իսպաթ էթտին։ Կէլ սանա կէօսթէրէճէյիմ։ Կիւլլէր ինպիդտէն չէօյ-լէ չէքիլիրլէր, վէ գապլարըն եիւզիւնտէ պուլուս-նան գըյմէթլի նազ չէօյլէ թօփլանըր։ Շու ուճագ չիչէյի կէօրիւ՞յօր մը սըն։ Անճագ պիր գաչ տիրհէմ աղըրլըղընատա իսէ տէ, անըն իչինտէքի 'ըթըրը նափ-մագ իչիւն իքի եիւզ պին կիւլլէրին թաթը գօ-գուսը լազըմ օլմուչ տըր, վէ օլ գատար գըյմէթլի տիր քի անը նալընըզ փրէնսլէր սաթըն ալա պիլիր-լէր։ Օլ փուռնարըն նանընտա սէնին էրիյիպ ագմըչ, թէլէֆ օլմուչ օլան պիւթիւն թուռզընատա զիյատ տէյէրի վար տըր,» տէտի։

Շափուր պու նէյնի խըտմէթինի տանա զիյատ զայրէթլէ իֆա էտէր իտի, վէ պիր կիւն Օմար ա-նա «Ա՛ֆէրին, Շափուր, իչթէ պէրրիյէնին 'ադիյէ-սի վէ սէնին քէմալը սապրէ իֆա էթտիյին խըտ-մէթէ պէտէլ անըն վէրէճէյի էճր,» տէյիպ Շափու-րըն էլինէ գըյմէթլի 'ըթըրէ տօղու քիւչիւք պիլ-լուր պիր չնչէ վէրտի, վէ՝ «Հէր նէրէյէ կիտէճէք օլսան պու 'ըթըրըն թաթը գօգուսը սէպէպլինտէն հէր գափու սանա աչըլաճագ վէ Պույուրըն տէյէ-րէք սէնի գապուլ էտէճէքտէր։ Սէն պէրրիյէյէ 'ա-տի պիր թուռզը հալինտէ կէլտին, վէ պէնիմ քիմ-եակէրիյիմին պիր բէսուլը մագամընտա կիտէճէք-սին։ Պէքլէմէք Պէրրիյէսինտէ հէր նէրէտէ մէ՛յուս պիր գալպ կէօրիւր իսէն անըն գուլաղընա ֆըսըլ-տայարագ՝ 'Սապր էթ. էկէր իսթէրսէն պուրատա, պու գուրագ գումսալ իչինտէ Օմարըն պաղչէսինի պուլա պիլիրսին, վէ սանա զիյատէսիյլէ քէտէր վէրէն հէր կիւնքի իչլէրտէն էօյլէ պիր զիգըյմէթ 'ըթըր չէգարա պիլիրսին քի սէնին պիւթիւն 'էօմ-րիւնէ լէթաֆէթ վէրիր', տէ։ Պէօյլէճէ սէնի պէ-նիմ հանըմա տէլալէթ էտէն արը միսիլիւ սէն տէ սա՛իրլէրի իւմիտ վէ ճէսարէթէ գըլաղուզլա,» տէտի։

Իմամ Շափուր պիլլուր չիչէյի պէրապէրինճէ ալըպ կիթտի, վէ տէվէսի ուզուն վագըթտան պէ-րու իսթիրահաթ էթմիչ օլարագ այագլարը սաղալ-մըչ օլտըղընտան անը գումսալ պէրրիյէ իչինտէն չարչապգ քէնտիսինին արզուլէտիյի չէհրէ կէօ-թիւրտիւ։ Ալթուն Գափու պիր թուռզճյա աչըլ-մայաճագ իտի իսէ տէ, Օմարըն ըէսուլը իչիւն պիրտէն քիւչատ էտիլտի։ Փրէնսլէր օլ 'ըթըրըն տամլալարընա պէտել քէնտի ինճուլէրինի վէրմէ-յէ հազըր իտիլլը։ Վէ հէր նէրէյէ կիթտի իսէ ա-նըն գօգուսը սէպէպլինտէն եօլլար աչըլըր վէ քէն-տիսի իչէրի գապուլ օլունուր իտի։

Վէ հէր նէրէտէ Պէքլէմէք Պէրրիյէսինտէ միւզ-թարիպ պիր գալպ կէօրիւր իտի իսէ՝ անա Օմարըն սէօզլէրինի սէօյլէր, վէ Օմարըն քիմեակէրիյիսի՝ ես'նի 'էօմրիւն էն 'ատի թէճրիպէ ի զաթիյէլէրին-տէն էն պէօյիւք պէրէքէթլէրի էլտէ էտէպիլիր ի-տիյինի թա'լիմ էթմէյէ չալըշըր իտի։ Վէֆաթ էթ-տիյինտէ ատէմլէր պու տէրսի ունուԹմասընլար տէյիւ քէնտի գապըրընըն ճիւմլէ քէրվանլարըն կէչ-տիյի պիր նօգթատա եաիրլմասընը վասիյէթ էյլէ-տի։ Օրատա եօլըն իւզէրինտէ պիր թաչ իւսթիւն-տէ սապրա 'ալամէթ օլան պիր տէվէնին գում իւ-զէրինէ տիզ չէօքմիւչ ըէսմինի եաիտրըտը։ Վէ ար-զուլատըզը չէհրէ տօղրու սիւր'աթլէ կիտէն հիչ պիր եօլճընըն օգուսմագսըզ կէչէմէյէճէյի պիր թարզտա աթիտէքի քէլամլարը օլ թաչ իւզէրինէ օյտուրտու։

«Սապր էթ։ Էկէր պուրատա Օմարըն պաղչէ-սինի պուլմագ վէ սանա զիյատէսիյլէ աղրը վէ ացը վէրէն հէր կիւնքի էմէքլէրինատէն հէմճինս-լէրինէ մուճիպ ի պէրէքէթ օլաճագ զիղըյմէթ 'ը-թըրը էլտէ էթմէք իսթէրսէն, սապր էթ։»

Պու եազընըն իւսթիւնտէն պինլէրճէ սէնէ կէչ-տի, վէ գալպլէրի հըրս վէ հավէսլէ տօղու պիր նէսլ մէյտանա կէլտի, վէ պունլար եիւզլէրինի զարպա տօղրու չէվիրմիչ օլարագ կիւնէչին կիթտի-յի ճինէթտէ օլ արզու էթտիքլէրի պէօյիւք չէհ-րէ չիթապ էտէրլէր իտի։ Տէրհալարը կէչտիլէր, նէ-նի սահիպլէրէ կէլտիլէր։ Պա՛զըլարը կէօրտիւքլէրի կիւզէլ վատիլէրտէն ճէլպ օլունարագ օրալարտա քէնտիլէրինէ խանէչէր եաիտրլար վէ օրալարտաքի մէյվէտար պայըրլար զանն էտէրսին անլէրէ «Պու-րատա գալընըզ» տէյօրլար իտի։

Լաքին Շափուրըն օգուլլարը տուրմայարագ ի-լէրի իլէրի կիտէրլէր իտի։ Վէ հէր կիւն զուրուպը չէմտէ Ալթուն Գափու օլ կիւնքիւն Բաճասընա աչը-լըր իքէն քէնտիլէր տէ անըն իւէ պէրատչէր իչէրի կիրսինլէր տէյու քէնտի չաարըլարընը օ արզու էթտիքլէրի չէհրէ վէ օ չէհրին Ալթուն Գափուսը-նա տանա եագըն գուրարլար իտի։ Օ Ալթուն Գափուսը հէր կիւն իչէրիտէ պիր ալ-

զամ սալղամ կիպի ծնլարըն կէօղլերինէ կէօրիւ-նիւր վէ քէնտիլերի իլերի իլերի ճէզպ ու տա'վէթ էտէր իտի իսէ տէ, տա"իմա օ գափու քէնտիլերին-տէն ուզագտա պուլունուր վէ քէնտիլեր հէր կիւն կերի գալըրլար իտի։

Հալլեր Շափուրըն կիւնլերինտէ նասըլ իտի իսէ օղուլլարընըն կիւնլերինտէ տէ էօյլէ իտի, պիր սու-րէթտէ քի պա'զըլար եօլտա տիւչէրլեր, վէ 'էօմրիւ գըյմէթլի գըլան հէր չէյի զայ' էտէրլեր իտի։ Վէ քէրվան քէնտիլերի պրագարագ կէչիպ կիթտիյինտէ անլէր՝ «Ալլահ պիզի ուղուրլմըշ ոլըր» տէյիւ ֆէր-եատ էյլերլեր վէ տօղտուգլարը կիւնէ լա'նէթ օ-դուրլար, վէ մէ"յուսանէ պաչլարընը եէրին գուս-մընա էյերլեր իտի։

Լաքին Շափուրըն հէր պիր օղու իլէ Արզու Շէհրի արասընտա նէ կիպի պիր Պէքլէմէք Պէրրի-յէիո պուլունտուղընը իպթիտատէն պիլէն բահիմ Ալլահ պունլարըն կիթտիյի պու եէնի դըթ'ատա պուլունան տաղլարտան պիրիսինէ տէհրլեր էվ-վէլ քէնտի էյինի ուզաթմըշ վէ պիր հարէքէթ ի արզ իլէ օլ տաղը պիր ազ եէրէ պաթըրմըշ իտի, վէ տօլու տանէլերի վէ եաղմուր տամլարը վէ ա-գան պէրրագ սու չայլարը վասըթասըյլէ չէքիճ իլէ կիպի օ տաղը տէօյիւպ աչընտըրմըշ իտի, չէօյլէ քի 'ասրլար միւրուրիյլէ, օ տաղ եօլլար պա-չընտա տիզ չէօքմիւչ վէ սապր 'ալամէթի օլան պիր տէվէ հէյ'էթինի ալմըշ իտի։ Վէ չիմտի պու տաղ մէ"յուս վէ եէրէ գատար էյիլմիչ օլան հէր պիր գալպէ Շափուրըն Պէքլէմէք Պէրրիյէսինտէ էօյրէնտիյի տէրսի իսպար էտէրճէսինէ, «Սապր էթ. սէն պէրրիյէյէ պիր թուզճը կիպի կէլտին ի-սէ տէ, օրտան պիր քիմեակէր կիպի կիտէպի-լիրսին վէ 'էօմրիւն վազիֆէլերինտէն վէ տէրտ ու քէտէրլերինտէն էօյլէ պիր զիզըյմէթ 'ըթըր չըգա-բապիլերսին քի անըն թաթլը բա"իհասը հէր նէրէյէ կիթտէն սէնին իչէրի գապուլ օլունմանա պա'իս օլաճագ, վէ սէն սէնին Արզուլէտիյին Շէհրէ պիր մէլիք կիրեր կիպի կիրէպիլէճէքսին,» տէր իտի։

Խէրսէ

Վէ, է՛յ Շափուրըն օղու, սէն հէր քիմ իսէն Օ-մարըն քիմեասընըն սըրրընը սանա սէօյլէյէյիմ։ Օ-մարըն հէր կիւլ քեասէսինտէն եափրագլար թօփա-զըտը կիպի՝ սէն տաիի եօլտա բասթ կէչտիյին հէր քէտտէն վէ պահթըն սանա կէօնտէրտիյի հէր թէճրի-պետէն պիր չէյ ճէմ' էյլէ, վէ նէվ' ի պէչէրին զա'ֆ վէ իհթիյաճաթը հագգընտա քէսպ էյլէտիյին պու վասի' մա'լիւմաթտան սէնին գալպինտէ զիզըյմէթ իչթիրաք եաղը չըգար։ Վէ իչթէ հէր նէրէյէ կիպէր իսէն սէնին դապուլ օլունմագլըզընա սեպեպ օ-լաճագ օլան 'ըթըր պու սըր։ Վէ չունը պիլ քի պիր քիմսէ տիւնեատա 'էվվելա իւմիտլերի պօչա չըգադըզը իչիւն միւզթարիպ օլմատըգճա, վէ վա-զիֆէլերին աղըր եիւքիւ ալթընտա պէլի պիւքիւլ-մէտիքճէ քէնտի պիլսուր չիչէսինի օլ զիզըյմէթ 'ըթըրլէ տօլտուրամազ։

Է՛յ սէն քի պու կիւն պէս պիր թուզ սաթը-ճըսը սըն, վէ անճագ սա'իրլերէ իմթիսալ էտէրլք եաչարսըն, էկէր պու պէքլէմէլէրինին նիհայէ-թինտէ սէնի պիր մէլիք կիպի Ալթուն Գափուտան իչէրի գապուլ էթթիրլճէք պիր մաթա' էլտէ էսէ-մէզ իսէն պիր չէյ գազանմըշ սայըլմազ սըն։

ՍՕՆ

ՄԷՎԱՏՏ Ը ՄԻԻՆՏԷՐԻՃԷ

Զըրաղան եանկընը վէ կէնճ թիւրքիա եախօտ
3 միլեօն լիրալըգ պիր տէբս (Յ. Գ. Գ.) 119
Ուֆուգ (Հ. Մ. Ալփ) 120
Կէնճ Զինմաչին 121
Նէվճիվանլարըն Խրիսթիյան ձէհա Շիրքէթինին
Հինախոթանտա մէճլիսի 'ումումիսի 121
Մուհարեպէ օլաճա՞գ մը 122
Աբնավուտ Հուրուֆաթը 123
Ֆ. Մուգատաէսի նա՞սըլ օգուսմալը իմ (Ճ. Ո-. Ֆ.) 123
Խրիսթիյան 'ալէմինէն 125
Ղըտա (Մ. Մէ՞ռաեան) 126
Պէրնինի զա'իֆլիյի ճիւմլէնին զա'իֆ-
լիյի (Վէր. Ս. Ո-. Կըռալը) 128
''Կէլ տօղ գալպիմիղէ'' (Ֆէլէֆօ Պրո-ֆօ) 130
Տարիւֆիւնուն ը չահանէ վէ շա"ուանաթը (Կ. Յ. Յով-բեան) 131
Հապէչիսթանտան մէգթուպ (Յ-վհէ Ա. Պ-ճեան) 132
Ինճիլի քիլիսէլէրիմիզին հալը հալըրը
(Կ-ր-պէ Մ. Մէ-էրեան) 133
Մ. Ամերիգատա կէլէթրիգ խոթ'ժալը (Յ. Կ. Հ-ըեան) 134
Մէրզիֆուն քիլիսէսինին բափսրթը 136
'' Հագգընտա ա"իր չէյլէր 137
Շափուր, եախօտ Պէքլէմէք Պէրրիյէսի 138
Շա"ուանաթ ը սկյասիյէ 139

Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍ
ՅԻՆՁԱՆՁԻԼԱՐ ԵՕԳԱՒԾԱՒ